

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2000

ΕΙΣΗΛΘΟΝΤΑΙ ΤΟΙΣ ΑΓΟΝΤΗΣΙΑΚΑΙΣ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΑΙΣ ΣΤΙΣ 25-10-1999
ΥΠΟΒΑΛΕΤΑΙ ΣΕ ΔΥΟ ΑΝΤΙΤΥΠΑ

ΜΕΤΑΦΟΡΑ

Ε1

Τύπος ΤΕ Δ.Ο.Υ.: ΠΡΩΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΡΙΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΠΕΝΤΟ

Δ.Ο.Υ. κωδικός: ΑΡ. ΑΝΑΦΟΡΗΣ:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΣΤΟΙΧΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ (ΜΕ ΑΣΦΑΛΙΑ)

1	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ
2	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ
3	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ
4	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ
5	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ
6	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ
7	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ	ΕΠΩΦΕΛΟΥΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. ΠΑΡΑΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ,

ΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΚΑΙ ΤΑ ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΕΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΝΟΜΟ

1	Εξιστο έκδοσ φορολογουμένου	337	337	1	337	337	1
2	Εξιστο έκδοσ φορολογουμένου κλπ	337	337	1	337	337	1
3	Εξιστο έκδοσ φορολογουμένου κλπ	337	337	1	337	337	1
4	Προβλεπόμεν κτ	337	337	1	337	337	1
10	Μεταβλητή η παρακωλύσ της απασχολήσ	477	477	1	477	477	1
11	Εξιστο έκδοσ μισθ	305	305	1	305	305	1
12	Μισθολόγιο	305	305	1	305	305	1

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. ΑΝΑΓΡΕΦΣΗ ΕΙΣΟΔΥ ΔΕΟΥ ΑΝΑΓΡΕΦΣΑΙ Κ.Α.Κ. ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗ ΦΟΡΟΥ

1	Εξιστο έκδοσ φορολογουμένου	337	337	1	337	337	1
2	Αριθμικ κωδικό του Πινάκω 10	337	337	1	337	337	1
3	Αριθμικ κωδικό του Πινάκω 10	337	337	1	337	337	1
4	Εξιστο έκδοσ φορολογουμένου	337	337	1	337	337	1

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ

A. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΟΥΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

1	Αριθμικ κωδικό του Πινάκω 10	337	337	1	337	337	1
2	Αριθμικ κωδικό του Πινάκω 10	337	337	1	337	337	1
3	Αριθμικ κωδικό του Πινάκω 10	337	337	1	337	337	1
4	Αριθμικ κωδικό του Πινάκω 10	337	337	1	337	337	1
5	Αριθμικ κωδικό του Πινάκω 10	337	337	1	337	337	1

B. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΦΟΡΤΗΡΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ

1	Κωδικό φορολογουμένου	337	337	1	337	337	1
2	Κωδικό φορολογουμένου	337	337	1	337	337	1
3	Κωδικό φορολογουμένου	337	337	1	337	337	1
4	Κωδικό φορολογουμένου	337	337	1	337	337	1
5	Κωδικό φορολογουμένου	337	337	1	337	337	1

ΣΥΝΟΛΟ ΚΩΔΙΚΩΝ ΦΟΡΤΗΡΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΝΤΙΚΑΘΙΣΤΕΟ ΣΥΝΟΛΟ

1	Κωδικό φορολογουμένου	337	337	1	337	337	1
2	Κωδικό φορολογουμένου	337	337	1	337	337	1
3	Κωδικό φορολογουμένου	337	337	1	337	337	1
4	Κωδικό φορολογουμένου	337	337	1	337	337	1
5	Κωδικό φορολογουμένου	337	337	1	337	337	1

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	3204
----------------------	------

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ (ΙΤΥΣΣΕ)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΠΡΟΤΥΠΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΧΟΛΙΑΣΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΗ 2011

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

**Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΩΝ, ΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΤΕΚΜΗΡΙΑ
ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΕΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΝΟΜΟ**

**ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ
ΣΠΑΪΔΙΩΤΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ
ΤΣΙΡΟΜΠΙΝΗ ΣΕΒΑΣΜΙΑ**

**ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ
ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ**

ΠΑΤΡΑ 2000

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	1
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	4
1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	6
1.1 Ποσά δαπανών που εκπίπτουν από το εισόδημα	7
1.2 Τι αφαιρείται από το εισόδημα της συζύγου	10
1.3 Μεταφορά δαπανών μεταξύ συζύγων	11
1.4 Μειώσεις φόρου λόγω τέκνων	12
1.5 Πίνακες υπολογισμού του φόρου	13
1.6 Εισοδήματα από ακίνητα που απαλλάσσονται από το φόρο	15
1.7 Τι θεωρείται εισόδημα από ακίνητα	17
1.8 Συμπληρωματικός φόρος για ακίνητα	17
1.9 Προσαρμογή φόρου για κατοίκους αλλοδαπής	18
1.10 Προκαταβολή φόρου	18
1.11 Παρακράτηση φόρου	19
1.12 Απόδοση φόρου	19
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	21
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗΣ ΦΟΡΟΥ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	21
2 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	29
2.1 Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ	30
2.1.1 Προσδιορισμός κερδών των ελεύθερων επαγγελματιών	30
2.1.1.1 Λογιστικός προσδιορισμός κερδών των ελεύθερων επαγγελματιών	30
2.1.1.2 Εξωλογιστικός προσδιορισμός κερδών των ελευθέρων επαγγελματιών	31
2.1.1.3 Ειδικός προσδιορισμός του καθαρού εισοδήματος των ελεύθερων επαγγελματιών	31
2.1.1.4 Προσδιορισμός εισοδήματος με βάση τις σταθερές επαγγελματικές δαπάνες	32
2.1.2 Επαγγελματικές δαπάνες	32
2.1.2.1 Ανώτερο ύψος εισοδήματος με βάση τις δαπάνες	32
2.1.2.2 Ποιες είναι οι σταθερές επαγγελματικές δαπάνες	32
2.1.2.3 Μη αποδοχή των κριτηρίων βασικών δαπανών	35
2.1.3 Ειδικές περιπτώσεις ελεύθερων επαγγελματιών	36
2.1.3.1 Εξαιρέσεις ελευθέρων επαγγελματιών	36
2.1.3.2 Τραγουδιστές – Καλλιτέχνες	36
2.1.3.3 Τι ισχύει για τους δικηγόρους	37
2.1.3.4 Συντελεστής απόδοσης	39
2.2 Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	40
2.2.1 Τι θεωρείται εμπορικό εισόδημα	40
2.2.2 Διαχειριστική περίοδος	43
2.2.3 Ακαθάριστο εισόδημα	44
2.2.4 Προσδιορισμός του καθαρού εισοδήματος	47

2.2.4.1	Λογιστικός προσδιορισμός του καθαρού εισοδήματος	47
2.2.4.2	Εξωλογιστικός προσδιορισμός του καθαρού εισοδήματος	48
2.2.4.3	Ειδικός προσδιορισμός του καθαρού εισοδήματος	52
2.2.5	Διακρίσεις εμπορικών επιχειρήσεων	52
2.2.5.1	Επιχείρηση αγοράς και πώλησης εμπορευμάτων καθώς και επιχείρηση αγαθών	52
2.2.5.2	Επιχείρηση παροχής υπηρεσιών με ακαθάριστα έσοδα μέχρι 20 εκ.	55
2.2.5.3	Μεικτές επιχειρήσεις με ακαθάριστα έσοδα από Π.Υ. μέχρι 20 εκ.	56
2.2.5.4	Μεικτές επιχειρήσεις με ακαθάριστα έσοδα από Π.Υ. άνω των 20 εκ.	56
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ		58
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ		58
3	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	74
3.1	Φορολογία εταιρειών και κοινοπραξιών	75
3.2	Υπολογισμός φόρου εισοδήματος των εταιρειών	75
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ		78
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΦΟΡΟΥ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ		78
4	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο ΤΕΚΜΗΡΙΑ	80
4.1	Κύριες κατηγορίες τεκμηρίων	81
4.1.1	Τι είναι τα τεκμήρια δαπανών διαβίωσης	81
4.1.2	Τι είναι τα τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (πόθεν έσχες)	82
4.2	Η φορολογία με βάση τα τεκμήρια	82
4.2.1	Τα τεκμήρια διαβίωσης	83
4.2.1.1	Η δεύτερη κατοικία	83
4.2.1.2	Το τεκμήριο του αυτοκινήτου	84
4.2.1.3	Αγορά αυτοκινήτου με δόσεις	85
4.2.1.4	Τεκμαρτή δαπάνη από αυτοκίνητα που ανήκουν σε εταιρείες	87
4.2.1.5	Τα δίτροχα ή τρίτροχα οχήματα	90
4.2.1.6	Τα σκάφη αναψυχής	91
4.2.1.7	Αεροσκάφη, ελικόπτερα και ανεμόπτερα	91
4.2.1.8	Βοηθητικό οικιακό προσωπικό	92
4.2.1.9	Δεξαμενές κολύμβησης	92
4.3	Η αμφισβήτηση της τεκμαρτής δαπάνης	92
4.4	Προσώξηση της τεκμαρτής δαπάνης	93
4.5	Το πόθεν έσχες	94
4.5.1	Αγορά αυτοκινήτου, δίτροχων και τρίτροχων οχημάτων	94
4.5.2	Αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση πλοίων αναψυχής κτλ.	94
4.5.3	Κινητά πράγματα μεγάλης αξίας	95
4.5.4	Αγορά επιχειρήσεων – εταιρικών μεριδίων – χρεογράφων	95
4.5.5	Δαπάνη αγοράς ακινήτων	96
4.5.6	Ανέγερση οικοδομών ή κατασκευή δεξαμενών κολύμβησης	97
4.5.7	Χορήγηση δανείων - Προσωρινές διευκολύνσεις	99
4.5.8	Δωρεές και χορηγίες	99
4.5.9	Δόσεις δανείων και καρτών	99
4.5.10	Πιστωτικές κάρτες	100

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	103
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΦΟΡΟΥ ΒΑΣΕΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ	103
5 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο ΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ-ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΑΥΤΑ	111
6 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ^ο ΕΝΤΥΠΑ	116
6.1 ΕΝΤΥΠΟ Ε1 (Δήλωση φορολογίας εισοδήματος)	117
6.2 ΕΝΤΥΠΟ Ε2 (Αναλυτική κατάσταση για τα μισθώματα ακινήτων)	120
6.3 ΕΝΤΥΠΟ Ε3 (Μηχανογραφικό δελτίο οικονομικών στοιχείων επιχειρήσεων και επιτηδευματιών)	120
6.4 ΕΝΤΥΠΟ Ε5 (Δήλωση φορολογίας εισοδήματος Ε.Π.Ε., Ο.Ε., Ε.Ε., Αστικών, Αφανών ή Συμμετοχικών Εταιρειών, Κοινωνιών Αστικού Δικαίου και Κοινοπραξιών)	120
6.5 ΕΝΤΥΠΟ Ε9 (Δήλωση στοιχείων ακινήτων)	121
6.6 ΕΝΤΥΠΟ Ε10 και ΕΝΤΥΠΟ Ε11	121
6.7 ΕΝΤΥΠΟ Ε14 (Έντυπο ειδικών περιπτώσεων)	121
6.8 ΕΝΤΥΠΟ Ε15 (Δήλωση περιουσιακών στοιχείων)	121
7 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ^ο ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ	122
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	126

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ ως αποτέλεσμα μιας επιτυχούς προσπάθειας σύγκλισης της οικονομίας μας με τις οικονομίες των άλλων κρατών-μελών κάνει επιτακτική την ανάγκη για σύγκλιση στη φορολογία εισοδήματος και κεφαλαίου με τα υπόλοιπα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε η χώρα μας να γίνει ανταγωνιστική στην προσέλκυση ξένων και εγχωρίων επενδύσεων, αλλά και εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού.

Αποτέλεσμα αυτής της ανάγκης είναι οι συνεχείς αλλαγές στο φορολογικό σύστημα της χώρας μας. Με το Ν.2753/1999 που ψηφίστηκε πρόσφατα από τη Βουλή (ΦΕΚ 249Α') επήλθαν σημαντικές μεταβολές στη φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων. Κατά συνέπεια, το αντικειμενικό σύστημα φορολογίας με το οποίο φορολογούνταν τα τελευταία πέντε χρόνια οι μικρομεσαίες εμπορικές επιχειρήσεις και ορισμένοι ελεύθεροι επαγγελματίες έπαυσε να ισχύει. Από το οικονομικό έτος 2000, χρήση 1999, για όλες αυτές τις κατηγορίες φορολογουμένων θεσπίστηκε ειδική για κάθε κατηγορία μέθοδος προσδιορισμού του εισοδήματος, ενώ για τις επιχειρήσεις που λειτουργούν με εταιρική μορφή μειώθηκε σημαντικά και η φορολογική επιβάρυνση κατά πέντε ποσοστιαίες μονάδες του αναλογικού συντελεστή φόρου. Ελάφρυνση θα έχουν και οι ατομικές επιχειρήσεις εξαιτίας της σημαντικής αναπροσαρμογής του αφορολόγητου ποσού, της κλίμακας φόρου φυσικών προσώπων. Οι επιχειρήσεις θα φορολογηθούν εφέτος με σύνθετη μεθοδολογία. Το καθαρό εισόδημά τους θα προσδιοριστεί λογιστικώς και ακόμη εξωλογιστικώς. Σε φόρο θα υπαχθεί το μεγαλύτερο εισόδημα (κέρδος) που θα προκύψει από την ταυτόχρονη εφαρμογή των δύο αυτών μεθόδων.

Η φορολογία των ελεύθερων επαγγελματιών είναι πιο σύνθετη. Το εισόδημά τους θα προσδιοριστεί κατ' αρχήν λογιστικώς και εξωλογιστικώς. Το μεγαλύτερο εισόδημα που θα προκύψει από την ταυτόχρονη εφαρμογή των δύο μεθόδων θα υπαχθεί σε φόρο. Ειδικά όμως για τους ελεύθερους επαγγελματίες οι οποίοι υπάγονταν στα αντικειμενικά κριτήρια θα εφαρμοστεί και τρίτη μέθοδος προσδιορισμού του καθαρού εισοδήματός τους, η λειτουργία της οποίας βασίζεται σε ορισμένα κριτήρια. Το μεγαλύτερο καθαρό εισόδημα που θα προκύψει από την παράλληλη εφαρμογή των τριών αυτών μεθόδων θα υπαχθεί σε φόρο. Δίνεται ωστόσο η δυνατότητα σε αυτή την κατηγορία των ελεύθερων επαγγελματιών να μην αποδεχτούν την τεκμαρτή μέθοδο. Σε αυτήν την περίπτωση θα

πρέπει να υποβάλλουν δήλωση περιουσιακών στοιχείων. Για τους καλλιτέχνες των κέντρων διασκέδασης διατηρείται ο αντικειμενικός τρόπος προσδιορισμού του καθαρού εισοδήματος που ίσχυε τα προηγούμενα χρόνια, καθώς και για τους δικηγόρους. Η μέθοδος αυτή θα ισχύσει για τους δικηγόρους μόνο για τη χρήση 1999.

Απόδειξη των συνεχών αλλαγών στη φορολογία εισοδήματος των φυσικών και νομικών προσώπων, λόγω προσπάθειας εναρμόνισής μας με το φορολογικό σύστημα των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί το πρόσφατο φορολογικό νομοσχέδιο, που έχει συνταχθεί υπό την εποπτεία του Υφυπουργού Οικονομικών, ο οποίος έχει εξουσιοδοτηθεί από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών να χειριστεί το όλο θέμα των φορολογικών μεταβολών και το οποίο επρόκειτο να κατατεθεί στη βουλή το πρώτο δεκαήμερο του Οκτωβρίου. Οι σημαντικότερες μεταβολές που περιλαμβάνονται στο φορολογικό νομοσχέδιο είναι: η τιμαριθμοποίηση της κλίμακας φόρου σε πέντε τοις εκατό (5%), η μείωση σε δύο (2) χρόνια του ανώτατου συντελεστή φόρου από σαράντα πέντε τοις εκατό (45%) σε σαράντα τοις εκατό (40%), η μείωση του συντελεστή με τον οποίο φορολογούνται τα κέρδη των Α.Ε. με μετοχές μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο από σαράντα τοις εκατό (40%) σε τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) και ακόμη ορισμένες μεταβολές περιπτωσιολογικού χαρακτήρα. Το σημαντικότερο είναι ότι από τον Ιανουάριο του νέου έτους (2001) οι μισθωτοί και οι συνταξιούχοι θα έχουν μείωση του παρακρατούμενου μηνιαίου φόρου και συνεπώς κάποια αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Ο όρος "φυσικό πρόσωπο", χρησιμοποιείται στην ορολογία για να διακριθεί ο άνθρωπος ως πρόσωπο από τα λεγόμενα "νομικά πρόσωπα". Τα φυσικά πρόσωπα αποκτούν προσωπικότητα με την γέννηση τους, ενώ αντίθετα οι ενώσεις προσώπων και τα σύνολα περιουσίας μπορούν να αποκτήσουν προσωπικότητα (νομικά πρόσωπα), αν τηρηθούν οι όροι που αναγράφει ο νόμος.

1.1 Ποσά δαπανών που εκπίπτουν από το εισόδημα

Οι δαπάνες αυτές αναφέρονται στον πίνακα 8 του Εντύπου ΕΙ και συμπληρώνονται από τον φορολογούμενο που πραγματοποίησε τέτοιου είδους δαπάνες εντός του 1999. Εξαίρεση προβλέπεται μόνο για την δαπάνη που έχει καταβληθεί σε επιχείρηση περίθαλψης ηλικιωμένων. Το ποσό της δαπάνης αυτής θα αναγραφεί μειωμένο κατά πενήντα τοις εκατό (50%). Τέλος καταργήθηκε η έκπτωση της έκτακτης εισφοράς του Ν.1870/1989, ενώ έγιναν και μεταβολές στον τρόπο έκπτωσης ορισμένων δαπανών, όπως αυτές περιγράφονται πιο κάτω.

✓ Έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης

Τα ποσά που εκπίπτουν από το εισόδημα για έξοδα νοσοκομειακής και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης δεν μεταβάλλονται και συνεπώς ισχύει, για το συνολικό ετήσιο ποσό των εξόδων ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης του φορολογούμενου και των λοιπών προσώπων που συνοικούν με αυτόν και τον βαρύνουν, εφόσον το συνολικό οικογενειακό φορολογούμενο εισόδημα είναι μέχρι και δέκα εκατομμύρια δραχμές (10.000.000 δρχ.). Αν το συνολικό οικογενειακό φορολογούμενο εισόδημα είναι πάνω από δέκα εκατομμύρια δραχμές (10.000.000 δρχ.) και μέχρι δεκαπέντε εκατομμύρια δραχμές (15.000.000 δρχ.), για το τμήμα των εξόδων το πάνω από δέκα εκατομμύρια δραχμές (10.000.000 δρχ.) αφαιρείται ποσό ίσο με το πενήντα τοις εκατό (50%) αυτών, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) του πάνω από δέκα εκατομμύρια (10.000.000) και μέχρι δεκαπέντε εκατομμύρια

δραχμές (15.000.000 δρχ.) ποσού εισοδήματος. Το ποσό των εξόδων ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης κάθε συζύγου αφαιρείται από το εισόδημά του και εφόσον αυτό δεν επαρκεί και το συνολικό ποσό των εξόδων είναι μεγαλύτερο από το συνολικό οικογενειακό εισόδημα και πάνω από δέκα εκατομμύρια δραχμές (10.000.000 δρχ.), το ποσό που αφαιρείται μερίζεται μεταξύ των δύο συζύγων ανάλογα με το ύψος του φορολογούμενου με τις γενικές διατάξεις εισοδήματος του καθενός, όπως αυτό δηλώθηκε με αρχική εμπρόθεσμη δήλωση.

Επιπλέον, καταργήθηκε το εδάφιο που αναφερόταν στη μεταφορά των δαπανών αυτών στα επόμενα δύο οικονομικά έτη και που ανέφερε σχετικά ότι «αν στο συνολικό ποσό των εξόδων ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης του φορολογούμενου και των λοιπών προσώπων που συνοικούν με αυτόν και τον βαρύνουν, αυτής της περίπτωσης καθώς και της παραγράφου 6, δεν καλύπτεται από το συνολικό ετήσιο πραγματικό εισόδημα του φορολογούμενου και της συζύγου του, το υπόλοιπο που απομένει μεταφέρεται, για να αφαιρεθεί διαδοχικά, κατά το ποσό που απομένει κάθε φορά, στα δύο (2) επόμενα οικονομικά έτη, αθροιζόμενο με τα χρηματικά ποσά, τυχόν άλλων εξόδων ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης σε αυτά τα έτη».

✓ Δαπάνες για ασφάλιστρα ζωής κ.λ.π.

Το ποσό της ετήσιας δαπάνης που καταβάλλει ο φορολογούμενος για ασφάλιστρα ασφαλίσεων ζωής ή θανάτου, ασφαλίσεων προσωπικών ατυχημάτων, καθώς και των ασφαλιστρών για ασφαλιστήρια ασθένειας, για την ασφάλιση του υπόχρεου και των τέκνων τους, τα οποία τους βαρύνουν, κατά τις διατάξεις του παρόντος. Το ποσό αυτό της δαπάνης δεν μπορεί να υπερβεί το ποσοστό τέσσερα τοις εκατό (4%) του συνολικού εισοδήματος που δηλώνεται με την αρχική εμπρόθεσμη δήλωση του υπόχρεου και μέχρι το ποσό των διακοσίων χιλιάδων δραχμών (200.000 δρχ.) αθροιστικώς υπολογιζόμενο και για τους δυο συζύγους.

✓ Δαπάνες για δίδακτρα σε φροντιστήρια

Το ποσό της δαπάνης για παράδοση κατ' οίκον ιδιαίτερων μαθημάτων ή φροντιστήρια οποιασδήποτε αναγνωρισμένης εκπαιδευτικής βαθμίδας ή ξένων γλωσσών το οποίο καταβάλλει ετησίως ο φορολογούμενος για κάθε τέκνο του, που το βαρύνει ή

για τον ίδιο. Αν το ποσό της δαπάνης είναι μεγαλύτερο από εκατόν πενήντα χιλιάδες δραχμές (150.000 δρχ.), η δαπάνη εκπίπτει στο σύνολό της. Αν το ποσό της υπερβαίνει τις εκατόν πενήντα χιλιάδες δραχμές (150.000 δρχ.), εκπίπτει ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%) αυτής μη δυνάμενο το εκπιπτόμενο ποσό να υπερβεί τις διακόσιες πενήντα χιλιάδες δραχμές (250.000 δρχ.), αλλά ούτε να είναι μικρότερο των εκατόν πενήντα χιλιάδων δραχμών (150.000 δρχ.).

✓ Δαπάνες για εκμίσθωση κύριας κατοικίας

Το ποσό του μισθώματος που καταβάλλεται ετησίως για κύρια κατοικία του φορολογούμενου και της οικογένειάς του. Σημειώνεται ότι δεν δικαιούνται την έκπτωση αυτήν όσοι παίρνουν στεγαστικό επίδομα.

Επίσης, το ποσό του μισθώματος που καταβάλλει ετησίως για τα τέκνα του ο φορολογούμενος που μισθώνει κατοικίες για την ικανοποίηση των στεγαστικών αναγκών τους, τα οποία φοιτούν σε αναγνωρισμένα σχολεία ή σχολές του εσωτερικού, εφόσον αυτά τον βαρύνουν και εφόσον οι κατοικίες που μισθώνονται βρίσκονται στην περιοχή που έχει την έδρα της η σχολή ή το σχολείο που φοιτούν τα τέκνα του και αυτός ή τα τέκνα του δεν έχουν άλλη κατοικία σε αυτή την περιοχή. Η περιοχή της τέως Διοίκησης της πρωτεύουσας θεωρείται ως μια πόλη.

Βασική προϋπόθεση για την αναγνώριση της έκπτωσης αυτής είναι να αναγράψει ο φορολογούμενος στις οικίες ενδείξεις της ετήσιας δήλωσης φόρου εισοδήματος τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) του εκμισθωτή ή τον αριθμό της ταυτότητάς του, όταν δεν του έχει χορηγηθεί Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.). Αν πρόκειται για εκμισθωτές που δεν κατοικούν ούτε διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα μπορεί να αναγράφεται ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου ή ταυτότητας του πληρεξουσίου ή νόμιμου εκπροσώπου τους. Για τους ανήλικους εκμισθωτές που δεν έχουν Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) ή ταυτότητας αναγράφονται τα αντίστοιχα στοιχεία του προσώπου που έχει την επιμέλεια του ανηλίκου.

Ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας υποχρεούται να χορηγεί τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) του εκμισθωτή ή μισθωτή κατά περίπτωση, ύστερα από αίτηση του προσώπου που είναι υπόχρεο για την αναγραφή του αριθμού στην ετήσια δήλωση φόρου εισοδήματος ή στα οικεία έντυπα που συνυποβάλλονται με αυτήν.

✓ Δαπάνη χωρίς δικαιολογητικά σε αναπήρους

Βάσει του νέου φορολογικού νόμου, αυξάνεται το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων δραχμών (500.000 δρχ.) της παραγράφου 2 σε εξακόσιες πενήντα χιλιάδες δραχμές (650.000 δρχ.), ενώ η περίπτωση γ της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του Ν.2238/1994 αντικαθίσταται και πλέον θα εκπίπτει ως δαπάνη χωρίς δικαιολογητικά ποσό εξακοσίων πενήντα χιλιάδων δραχμών (650.000 δρχ.) για τον ίδιο τον φορολογούμενο και για καθένα από τα πρόσωπα που συνοικούν με αυτόν και τον βαρύνουν, εφόσον είναι νεφροπαθείς που τελούν υπό αιμοκάθαρση ή περιτοναϊκή κάθαρση ή έχουν κάνει μεταμόσχευση νεφρού, καθώς και τα πρόσωπα που πάσχουν από μεσογειακή, δρεπανοκυτταρική αναιμία και κάνουν μεταγγίσεις αίματος.

Σημείωση

Ειδικά για τον υπολογισμό των πιο πάνω ποσών, οι δαπάνες για εκμίσθωση κύριας κατοικίας ή από εκμίσθωση κατοικίας των παιδιών του φορολογούμενου που σπουδάζουν, καθώς και για δίδακτρα σε φροντιστήρια λαμβάνονται διακεκριμένως για τον φορολογούμενο και για κάθε τέκνο που τον βαρύνει. Το πιο πάνω ποσό της κάθε δαπάνης, που υπολογίζεται αθροιστικά και για τους δύο συζύγους, εκπίπτει μόνο εφόσον έχει περιληφθεί στην αρχική δήλωση και μερίζεται μεταξύ των συζύγων ανάλογα με το ύψος του φορολογούμενου με τις γενικές διατάξεις εισοδήματος του καθενός, όπως αυτό δηλώθηκε με την αρχική εμπρόθεσμη δήλωση.

1.2 Τι αφαιρείται από το εισόδημα της συζύγου

Για τη σύζυγο η οποία έχει εισόδημα, οι δαπάνες των περιπτώσεων β έως και στ της παραγράφου 1 και της παραγράφου 2 που αφορούν την ίδια, της περίπτωσης γ της παραγράφου 1 και της παραγράφου 2 που αφορούν τα τέκνα της από προηγούμενο γάμο, τα χωρίς γάμο τέκνα της, τους γονείς της και τους ανήλικους ορφανούς από πατέρα και μητέρα συγγενείς της μέχρι το δεύτερο βαθμό, αφαιρούνται από το δικό της εισόδημα.

1.3 Μεταφορά δαπανών μεταξύ συζύγων

Η περίπτωση μεταφοράς δαπανών μεταξύ των συζύγων ισχύει για δαπάνες ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης, οικογενειακών δαπανών και του ποσού των εξακοσίων πενήντα χιλιάδων δραχμών (650.000 δρχ.) λόγω αναπηρίας. Όταν ο ένας από τους συζύγους δεν έχει εισόδημα φορολογούμενο ή αυτό που έχει είναι κατώτερο από τα ποσά των δαπανών των περιπτώσεων γ και στ της παραγράφου 1 και της παραγράφου 2, που αφορούν αυτόν προσωπικά και τα πρόσωπα που τον βαρύνουν, τότε ολόκληρο το ποσό των δαπανών ή η διαφορά προστίθεται στις δαπάνες του άλλου συζύγου. Όταν το σύνολο των δαπανών του ενός συζύγου είναι ανώτερο από το φορολογούμενο εισόδημά του, τότε η διαφορά που προκύπτει και μέχρι το άθροισμα των δαπανών των περιπτώσεων γ και στ της παραγράφου 1 και της παραγράφου 2 προστίθεται στις δαπάνες του άλλου συζύγου.

Παράδειγμα

Ο Η δήλωσε ετήσιο καθαρό εισόδημα 5.000.000δρχ. και η σύζυγός του Σ 300.000 δρχ.. Κατά το ίδιο έτος ο Η πραγματοποίησε δαπάνες για ασφαλιστικές εισφορές στο Ταμείο Εμπόρων 500.000 δρχ. και η Σ 400.000 δρχ. για ιατρική και φαρμακευτική περίθαλψη και 100.000 δρχ. για δωρεά σε Ιερό Ναό. Και οι δύο σύζυγοι πραγματοποίησαν οικογενειακές δαπάνες 800.000 δρχ. Ποια η συνολική έκπτωση για τους Η και Σ;

α) Για τον Η:

Ασφαλιστικές εισφορές:	500.000
Οικογενειακές δαπάνες:	<u>226.415*</u>
Σύνολο εκπτώσεων:	726.415

$$*800.000 \times 30\%=240.000$$

$$240.000 \times 5.000.000/5.300.000=226.415$$

β) Για την Σ:

Έξοδα ιατρ. & νοσ. περίθ.:	400.000
Δωρεά σε Ιερό Ναό:	100.000
Οικογενειακές δαπάνες:	<u>13.585**</u>
Σύνολο εκπτώσεων:	513.585

$$\begin{aligned} & ** 800.000 \times 30\% = 240.000 \\ & 240.000 \times 300.000 / 5.300.000 = 13.585 \end{aligned}$$

Διαπιστώνουμε ότι το σύνολο των εκπτώσεων της Σ υπερβαίνει το εισόδημά της ($513.585 > 300.000$). Η διαφορά που προκύπτει μέχρι το άθροισμα των οικογενειακών δαπανών και των δαπανών για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη ($400.000 + 13.585 = 413.585$) θα προστεθεί στο εκπιπτόμενο ποσό των δαπανών του συζύγου της, δηλαδή:

$$413.585 - 300.000 = 113.585$$

Η ακάλυπτη διαφορά των 113.585 δρχ. θα προστεθεί στις δαπάνες του συζύγου και έτσι το συνολικό εκπιπτόμενο ποσό θα διαμορφωθεί σε 840.000δρχ. ($726.415 + 113.585$).

1.4 Μειώσεις φόρου λόγω τέκνων

Για το φορολογούμενο που τον βαρύνουν τέκνα, το ποσό του φόρου που προκύπτει με βάση την πιο πάνω κλίμακα, μειώνεται ως εξής:

- α) Έγινε διαχωρισμός και προστέθηκε απαλλαγή ποσού 30.000 δρχ. όταν έχει ένα τέκνο που τον βαρύνει.
- β) 35.000 δρχ για κάθε τέκνο του όταν έχει δύο τέκνα που τον βαρύνουν
- γ) 50.000 δρχ (από 35.000 δρχ που ίσχυε) για κάθε τέκνο του όταν έχει τρία τέκνα που τον βαρύνουν
- δ) 60.000 δρχ (από 45.000 δρχ που ίσχυε) για κάθε τέκνο του όταν έχει τέσσερα τέκνα που τον βαρύνουν

Για κάθε τέκνο πέρα από το τέταρτο που βαρύνει το φορολογούμενο, η μείωση του φόρου αυξάνει κατά 10.000 δρχ. Για παράδειγμα, για φορολογούμενο με 5 παιδιά που τον βαρύνουν, η μείωση για κάθε παιδί ανέρχεται στο ποσό των 70.000 δρχ. (60.000 δρχ.+ 10.000 δρχ.), αντί 45.000 δρχ. για κάθε παιδί που ίσχυε. Συνολικά η μείωση του φόρου ανέρχεται 350.000 δρχ., αντί 225.000 δρχ. (5×45.000 δρχ.).

Για τον φορολογούμενο που αποκτά εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες (Μ.Υ), εφόσον αυτός προσφέρει υπηρεσίες ή κατοικεί για 9 τουλάχιστον μήνες μέσα στο έτος σε παραμεθόριες περιοχές, τα πιο πάνω ποσά μειώσεως του φόρου προσαυξάνονται με 10.000 δρχ. για κάθε τέκνο που βαρύνει τον φορολογούμενο.

Αν με βάση τη φορολογική κλίμακα δεν προκύπτει φόρος ή αυτός είναι μικρότερος του συνολικού ποσού των ανωτέρω μειώσεων, τότε ολόκληρο το ποσό ή η διαφορά που προκύπτει με βάση την φορολογική κλίμακα για τον άλλο σύζυγο.

Εάν όμως η διαφορά είναι μεγαλύτερη και από τον αναλογούντα φόρο του άλλου συζύγου, τότε η διαφορά από αυτόν δεν επιστρέφεται, ούτε συμψηφίζεται.

Το ποσό που απομένει ύστερα από τις ανωτέρω μειώσεις, αποτελεί το φόρο που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα. Το φορολογητέο εισόδημα, το οποίο υποβάλλεται σε φόρο με βάση τη κλίμακα του άρθρου 9 του Ν.2238/1994 που αναφέρεται παρακάτω, προκύπτει εάν αφαιρέσουμε από το καθαρό εισόδημα τις δαπάνες που αναγνωρίζονται με βάση το άρθρο 8 για έκπτωση.

1.5 Πίνακες υπολογισμού του φόρου

Το εισόδημα που απομένει μετά την αφαίρεση των ποσών των μειώσεων και των δαπανών από το συνολικό εισόδημα του φορολογουμένου, υποβάλλεται σε φόρο με βάση την ακόλουθη κλίμακα:

Πινάκια Εισοδημάτων Χρήσης 1999 και 2000

Για το οικονομικό έτος 1999 (διαχειριστική χρήση 1998) ίσχυε η πιο κάτω φορολογική κλίμακα:

ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ (%)	ΦΟΡΟΣ ΚΛΙΜΑΚΙΟΥ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΦΟΡΟΣ
2.000.000	0	0	2.000.000	0
710.000	5	35.500	2.710.000	35.500
1.625.000	15	243.750	4.335.000	279.250
3.245.000	30	973.500	7.580.000	1.252.750
8.655.000	40	3.462.000	16.235.000	4.714.750
Υπερβάλλον	45	-	-	-

Η κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 9 αντικαθίσταται ως εξής:

Για το οικονομικό έτος 2000 (διαχειριστική χρήση 1999) ισχύει η πιο κάτω φορολογική κλίμακα:

**ΚΛΙΜΑΚΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ
ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2000**

ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ (%)	ΦΟΡΟΣ ΚΛΙΜΑΚΙΟΥ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΦΟΡΟΣ
1.600.000	0	0	1.600.000	0
1.110.000	5	55.500	2.710.000	55.500
1.625.000	15	243.750	4.335.000	299.250
3.245.000	30	973.500	7.580.000	1.252.750
8.655.000	40	3.462.000	16.235.000	4.734.750
Υπερβάλλον	45	-	-	-

Ειδικά, για φορολογούμενο με εισόδημα από μισθούς ή συντάξεις, το ποσό του πρώτου κλιμακίου της πιο πάνω κλίμακας, προκειμένου να υπολογιστεί ο φόρος που αναλογεί στο εισόδημά του, αυξάνεται κατά τριακόσιες χιλιάδες δραχμές (300.000 δρχ.), με ισόποση μείωση του ποσού του δεύτερου κλιμακίου.

Δηλαδή, για φορολογούμενο με εισόδημα από μισθούς ή συντάξεις, το ποσό του πρώτου κλιμακίου, στο οποίο υπολογίζεται φόρος με συντελεστή μηδέν (0), γίνεται 1.900.000 δρχ., αντί 1.600.000 δρχ. και το ποσό του δεύτερου κλιμακίου, στο οποίο υπολογίζεται φόρος με συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%), γίνεται 810.000 δρχ., αντί 1.110.000 δρχ. που ισχύουν για τους λοιπούς φορολογουμένους.

Το πρόσθετο αυτό ποσό, με το οποίο προσαυξάνει το ποσό του πρώτου κλιμακίου της πιο πάνω κλίμακας, δεν μπορεί, κατά ρητή διάταξη, να είναι μεγαλύτερο από το ποσό του μισθού ή της σύνταξης που δηλώνεται.

Σημείωση

Για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 14 η κλίμακα της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζεται για αποζημιώσεις που αφορούν τη διακοπή της σχέσης που συνδέει τον καταβάλλοντα την αποζημίωση με το δικαιούχο αυτής και πραγματοποιείται μετά τη δημοσίευση του νόμου αυτού και μέχρι την 31/12/99. Αν η πιο πάνω διακοπή της σχέσης πραγματοποιείται μετά την 31/12/99 εφαρμόζεται η κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 9 του Ν.2238/94 που ισχύει κατά το χρόνο λήξης αυτής της σχέσης.

1.6 Εισοδήματα από ακίνητα που απαλλάσσονται από το φόρο

✓ **Ιδιοκατοίκηση κύριας και δευτερεύουσας κατοικίας**

Από το εισόδημα από ακίνητα απαλλάσσεται το τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση της κύριας κατοικίας του φορολογούμενου, εμβαδού μέχρι 150 τ.μ., το οποίο προσυξάνεται κατά 20 τ.μ. για κάθε τέκνο μετά το δεύτερο που βαρύνει τον φορολογούμενο. Αν το εμβαδόν της ιδιοκατοικούμενης κύριας κατοικίας είναι μικρότερο από το παραπάνω απαλλασσόμενο όριο, η διαφορά μέχρι το όριο αυτό λαμβάνεται υπόψη για απαλλαγή μιας μόνο ιδιοκατοικούμενης δευτερεύουσας κατοικίας.

✓ **Δωρεάν παραχώρηση**

Επιπλέον, απαλλάσσεται ο φορολογούμενος του οποίου το τεκμαρτό εισόδημα προκύπτει από τη δωρεάν παραχώρηση της χρήσης κατοικίας από το γονέα που έχει την κυριότητα ή την επικαρπία αυτής προς τα τέκνα του ή από τα τέκνα που έχουν την κυριότητα ή την επικαρπία αυτής προς τους γονείς τους προκειμένου να χρησιμοποιηθεί ως κατοικία.

Παράδειγμα

Ο Β έχει ιδιόκτητη κύρια κατοικία 150 τ.μ., η αξία της οποίας είναι 25.000.000 δρχ. (άρθρο 22 παρ.2). Έχει επίσης εισόδημα από εκμίσθωση κατοικίας 2.000.000 δρχ. και από εκμίσθωση καταστήματος 3.000.000 δρχ.. Πραγματοποίησε, κατά το ίδιο έτος, δαπάνες για ασφάλιστρα της εκμισθούμενης κατοικίας 100.000 δρχ.

και για επισκευή και συντήρηση του εκμισθούμενου καταστήματος 200.000 δρχ.. Ποιο το ακαθάριστο και ποιο το καθαρό εισόδημα του Β από τις παραπάνω πηγές;

α) Το εισόδημα του Β από ιδιοκατοίκηση κύριας κατοικίας δεν μπορεί να είναι μικρότερο από 875.000 ($2.500.000 \times 3,5\%$). Το συνολικό ακαθάριστο εισόδημά του είναι:

Από ιδιοκατοίκηση κύριας κατοικίας:	875.000
Από εκμίσθωση ακινήτου για κατοικία:	2.000.000
Από εκμίσθωση ακινήτου για κατάστημα:	<u>3.000.000</u>
Συνολικό ακαθάριστο εισόδημα:	5.875.000

β) Για τον προσδιορισμό του καθαρού εισοδήματος θα διενεργηθούν επί του ακαθάριστου εισοδήματος οι οριζόμενες απαλλαγές και μειώσεις:

Απαλλαγές: Απαλλάσσεται πλήρως το εισόδημα από ιδιοκατοίκηση κύριας κατοικίας, δηλ. 875.000

Μειώσεις: Για το εισόδημα από την εκμισθούμενη κατοικία ορίζεται μείωση 10% για αποσβέσεις και μέχρι 15% για τα ασφάλιστρα κατά του κινδύνου πυρκαγιάς ή άλλων κινδύνων, για έξοδα επισκευής και συντήρησης καθώς και για την αμοιβή δικηγόρου για δίκες σε διαφορές απόδοσης μισθίου ή καθορισμού μισθώματος.

Για το εισόδημα από εκμισθούμενο κατάστημα τα παραπάνω ποσά περιορίζονται σε 5% και 5% αντιστοίχως.

Με βάση τα παραπάνω, το εισόδημα που προέρχεται από εκμισθούμενη κατοικία θα μειωθεί για αποσβέσεις κατά 200.000 ($2.000.000 \times 10\%$) και για ασφάλιστρα κατά 100.000 διότι το ποσό αυτό είναι μέσα στο οριζόμενο όριο των 300.000 ($2.000.000 \times 15\%$). Συνολική μείωση για το εισόδημα αυτό 300.000 ($200.000+100.000$).

Το εισόδημα που προέρχεται από εκμισθούμενο κατάστημα θα μειωθεί για αποσβέσεις κατά 150.000 ($3.000.000 \times 5\%$) και για επισκευή και συντήρηση κατά 150.000, διότι οι δαπάνες επισκευής και συντήρησης (200.000) θα περιοριστούν στο οριζόμενο όριο ($3.000.000 \times 5\%$). Συνολική μείωση για το εισόδημα αυτό 300.000 ($150.000+150.000$).

Με βάση και τις μειώσεις, το καθαρό εισόδημα διαμορφώνεται ως εξής:

Πηγές Εισοδήματος	Ακαθάριστο Εισόδημα	Απαλλαγές	Μειώσεις	Σύνολο	Καθαρό Εισόδημα
Α' ιδιοκατοίκηση κύριας κατοικίας	875.000	875.000	-	875.000	-
Α' εκμίσθωση κατοικίας	2.000.000	-	300.000	300.000	1.700.000
Α' εκμίσθωση καταστήματος	3.000.000	-	300.000	300.000	2.700.000
Σύνολα	5.875.000	875.000	600.000	1.475.000	4.400.000

1.7 Τι θεωρείται εισόδημα από ακίνητα

Εισόδημα από ακίνητα είναι αυτό που προκύπτει κάθε οικονομικό ή κατά περίπτωση γεωργικό έτος, είτε από εκμίσθωση, ή επίταξη ή έμμεσα από ιδιοκατοίκηση ή ιδιοχρησιμοποίηση ή από παραχώρηση της χρήσης σε τρίτο χωρίς αντάλλαγμα μιας ή περισσότερων οικοδομών είτε από εκμίσθωση γαιών. Το εισόδημα αυτό αποκτάται από κάθε πρόσωπο στο οποίο έχει νόμιμα μεταβιβασθεί, έχει αποκτηθεί με δικαστική απόφαση ή με οριστικό συμβόλαιο ή λόγω χρησικτησίας το δικαίωμα της πλήρους κυριότητας ή νομής ή επικαρπίας ή οίκησης καθώς και από πρόσωπο στο οποίο έχει μεταβιβασθεί, με οριστικό συμβόλαιο, το δικαίωμα ενάσκησης της επικαρπίας κατά περίπτωση. Επίσης, εισόδημα από ακίνητα θεωρείται και το δικαίωμα που αποκτάται από τον κύριο του εδάφους προκειμένου για οικοδομές που έχουν ανεγερθεί σε έδαφος κυριότητας τρίτου ή αν πρόκειται για επιφάνειες και εμφυτεύσεις που διατηρούνται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 58 και 59 του α.ν. 2783/1941 (Φ.Ε.Κ. 29 Α').

1.8 Συμπληρωματικός φόρος για ακίνητα

Αν στο συνολικό εισόδημα περιλαμβάνεται και εισόδημα από ακίνητα, εκτός από το απαλλασσόμενο εισόδημα από ιδιοκατοίκηση κύριας και δευτερεύουσας κατοικίας το ακαθάριστο ποσό αυτού

υποβάλλεται και σε συμπληρωματικό φόρο, ο οποίος υπολογίζεται με συντελεστή 1,5%. Το ποσό του συμπληρωματικού φόρου αυτής της παραγράφου δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το ποσό του φόρου που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 κατά περίπτωση.

Ειδικώς, ο παραπάνω συντελεστής αυξάνεται σε τρία τοις εκατό (3%) και επιβάλλεται στο ακαθάριστο εισόδημα από ακίνητα που χρησιμοποιούνται ως κατοικίες, εφόσον η επιφάνεια καθεμιάς από αυτές υπερβαίνει τα **300** τ.μ.. Με βάση τον προηγούμενο φορολογικό νόμο, όπου ο συντελεστής τρία τοις εκατό (3%) ήταν έξι τοις εκατό (6%) επήλθε μείωση της φορολογίας για τις κατοικίες που υπερβαίνουν τα **300** τ.μ..

1.9 Προσαρμογή φόρου για κατοίκους αλλοδαπής

Όσοι κατοικούν στην αλλοδαπή και αποκτούν εισόδημα από πηγή που βρίσκεται στην Ελλάδα, στο ποσό του φόρου που αντιστοιχεί με βάση τη φορολογική κλίμακα της παραγράφου 1 προστίθεται φόρος ο οποίος προκύπτει με την εφαρμογή του αναλογικού συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%) για το τμήμα του εισοδήματος μέχρι ένα εκατομμύριο εξακόσιες χιλιάδες δραχμές (1.600.000 δρχ.) για το οικονομικό έτος 2000 και μέχρι δύο εκατομμύρια χιλιάδες δραχμές (2.000.000 δρχ.) για το οικονομικό έτος 2001 και μετά.

1.10 Προκαταβολή φόρου

Στον πίνακα 9 του εντύπου Ε1 (δήλωση φορολογίας εισοδήματος) γράφονται οι φόροι που προκαταβλήθηκαν, παρακρατήθηκαν ή καταλογίστηκαν για όλες τις περιπτώσεις εισοδημάτων. Αν υπάρχουν εισοδήματα μόνο από μισθωτές υπηρεσίες δεν υπάρχει προκαταβλητέος φόρος.

Στους βεβαιωτικούς τίτλους περιλαμβάνονται μόνο εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες γενικά και από ιδιοκατοίκηση κύριας και δευτερεύουσας κατοικίας.

Προκειμένου για αρχιτέκτονες και μηχανικούς τα ισχύοντα ποσοστά του προκαταβλητέου φόρου δεν έχουν μεταβληθεί.

1.11 Παρακράτηση φόρου

Η παρακράτηση φόρου μισθωτών υπηρεσιών αναγράφεται στον πίνακα 9 του εντύπου Ε1 (δήλωση φορολογίας εισοδήματος) της δήλωσης εισοδήματος, όπως και στην περίπτωση προκαταβολής του φόρου και παρακρατείται από εκείνον που απασχολεί κατά σύστημα έμμισθο ή ημερομίσθιο προσωπικό είτε καταβάλλει συντάξεις, επιχορηγήσεις και κάθε άλλη παροχή, ενώ η παρακράτηση ενεργείται κατά την καταβολή.

Στην παρακράτηση φόρου από εμπορικές επιχειρήσεις καθώς και από αμοιβές ελευθερίων επαγγελματιών προστίθεται και η περίπτωση του ποσοστού είκοσι τοις εκατό (20%) που υπόκειται το ακαθάριστο ποσό της αποζημίωσης που καταβάλλει ο εκμισθωτής στον μισθωτή, σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης εμπορικής μίσθωσης ακινήτου, με βάση νόμο ή δικαστική απόφαση ή μετά από συμφωνία μεταξύ των διαδίκων που παραιτήθηκαν της σχετικής δίκης.

1.12 Απόδοση φόρου

Η απόδοση του Φόρου Μισθωτών Υπηρεσιών (Φ.Μ.Υ.) και του φόρου των ελευθέρων επαγγελματιών γίνεται με διμηνιαίες ή μηνιαίες δηλώσεις (άρθρα 59 και 60 αντίστοιχα).

Όσοι παρακρατούν φόρο, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 4, 5, 6, 7 του άρθρου 14 των περιπτώσεων α, ε και η της παραγράφου 1 του άρθρου 55 και των άρθρων 56, 57 και 58, υποχρεούνται να αποδίδουν αυτόν με εφάπαξ καταβολή στην δημόσια οικονομική υπηρεσία της έδρας τους, μέχρι την εικοστή (20^η) ημέρα των μηνών Μαρτίου, Μαΐου, Ιουλίου, Σεπτεμβρίου, Νοεμβρίου και Ιανουαρίου κάθε έτους με προσωρινή δήλωση, η οποία περιλαμβάνει τα ακαθάριστα ποσά που έχουν καταβάλλει στο προηγούμενο ημερολογιακό δίμηνο και το φόρο που παρακρατήθηκε. Η υποβολή της δήλωσης πραγματοποιείται ανάλογα με το τελευταίο ψηφίο του Αριθμού Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) του φορολογούμενου, με αρχή για το ψηφίο 1 την εικοστή (20^η) ημέρα των μηνών αυτών και ολοκληρώνεται μέσα σε έντεκα (11) εργάσιμες ημέρες.

Ειδικώς, εάν ο υπόχρεος παρακράτησης φόρου απασχολεί ή καταβάλλει συντάξεις σε περισσότερα από πεντακόσια (500) πρόσωπα, ανεξάρτητα από το διάστημα που διαρκεί μέσα στο έτος η απασχόληση ή η συνταξιοδότησή τους, υποχρεούται να αποδίδει τα ποσά που παρακράτησε, κατά τη διάρκεια κάθε μήνα, μέχρι την

εικοστή (20^η) ημέρα του επόμενου από την παρακράτηση μήνα. Για την υποβολή της δήλωσης ισχύουν τα ίδια με την προηγούμενη παράγραφο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗΣ ΦΟΡΟΥ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1

E1
ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ (ΜΕ ΚΕΦΑΛΑΙΑ)

33	ΌΝΟΜΑ ΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΝΤΩΝΙΟΥ	ΌΝΟΜΑ ΜΙΧΑΗΛ	ΌΝΟΜΑ ΠΑΤΕΡΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΑΡΙΘ. ΚΑΡΤΑΣ ΚΑΤΩΤΑ 038123456
34	ΥΠΟΚΑΤΗΛΟΓΟΣ ΙΔ. ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	ΔΕΥΤΕΡΟΣ-ΕΠΙΤΡΟΝΕΥΜΑΤΟΣ ΟΣΟΣ ΑΡΧΙΚΟΣ ΤΑ ΚΑΔ. ΤΥΧΩΝΑΡΧΩΝ - ΚΑΡΟΣ		
35	ΑΡΙΘ. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ Κ 145090	ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΑΤΩΤΑΣ ΟΣΟΣ ΑΡΧΙΚΟΣ ΤΑ ΚΑΔ. ΤΥΧΩΝΑΡΧΩΝ - ΚΑΡΟΣ		
36	ΔΙΕΥΣΗ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗ 124 ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ Τ.Κ 1256	ΑΡΙΘ. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ 8066789		
37	ΌΝΟΜΑ ΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	ΌΝΟΜΑ ΜΑΡΙΑ	ΌΝΟΜΑ ΠΑΤΕΡΑ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΑΡΙΘ. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ Κ 145091
38	ΥΠΟΚΑΤΗΛΟΓΟΣ ΙΔ. ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	ΔΕΥΤΕΡΟΣ-ΕΠΙΤΡΟΝΕΥΜΑΤΟΣ ΤΩ ΣΥΝΕΡΧΕΝΑΤΟΣ		
39	ΌΝΟΜΑ ΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΥΑΝΓΕΛΟΣ	ΌΝΟΜΑ ΕΥΑΝΓΕΛΟΣ	ΌΝΟΜΑ ΠΑΤΕΡΑ ΕΥΑΝΓΕΛΟΣ	ΑΡΙΘ. ΚΑΡΤΑΣ ΚΑΤΩΤΑ 038123487

Ο φορολογούμενος Αντώνιος Μιχαήλ και η σύζυγός του Μαρία, οι υπαλλήλοι της δημόσιας φορολογίας εκδηλώνουν ότι τα εισοδήματα που αποκλήθηκαν είναι στα 1999 και θα περιλάβουν ως αυτά τα ετήσια στοιχεία.

E1
ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. ΑΦΑΙΡΕΣΗ ΠΟΣΟΥ ΛΟΓΩ ΑΝΑΓΗΡΙΑΣ κ.λπ. ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗ ΦΟΡΟΥ

1. Έχετε δικαίωμα έκπτωσης ποσού 650.000 δραχ. λόγω αναπηρίας 67% και πάνω κ.λπ.:	001	ΝΑΙ	1	002	ΝΑΙ	1
2. Αριθμός παιδιών του Πίνακα 10, περ. 1 (μόνο αριθμητικά)	003	2		004		
Αριθμός προσώπων του Πίνακα 10 που παρουσιάζουν αναπηρία 67% και πάνω κ.λπ. (μόνο αριθμητικά)	005			006		
Είσαθε ελληνικής διασωρευοσβεστής με υπηρεσία πάνω από 6 μήνες μέσα στο 1999:	009	ΝΑΙ	1	010	ΝΑΙ	1

ΠΙΝΑΚΑΣ 10. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΟΙΚΟΥΝ ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΒΑΡΥΝΟΥΣ

Όνομα	Τοις έτη	Έτος ή έτη γεννήσεως	Διασπορευοσβεστής	Με Υπηρεσία	Με Σύνταξη
ΕΛΕΝΗ	1997				
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	1998				

1) Αναπηρία παιδιών που γεννήθηκαν από 1/1/1981 και 31/12/1999 ή από 1/1/1974 και αναδείχθηκαν ως αναπηρικά άτομα χωρίς παιδική διασπορευοσβεστή ή ως κληθέντα άτομα με αναπηρία 67% και πάνω, καθώς και αντιστοίχως παιδιά που υπηρετούν ή υπηρετούσαν τους πατέρες, αναδείχθηκαν από ηλικία:

2) α) Άνδρες των οποίων (γυναίκες, παππούδες κ.λπ.)
β) Άνδρες συγγενούς αίματος των 2ου βαθμού, αρραβών από πατέρα και μητέρα
γ) Άνδρες που ή χήρες ή διαζευγμένοι άνδρες και άνδρες, με αναπηρία 67% και πάνω

Η κόρη του Ελένη είναι στα 2
Ο γιος του Δημήτρη είναι στα 1

Α. Β. ΠΟΣΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΠΟΥ ΑΦΑΙΡΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

	Υπόλοιπο	Της ομάδας
1. Δόξα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης	051	052
2. Υποχρεωτικές εισφορές σε ταμεία ασφάλισης (Τ.Ε.Β.Ε. - Τ.Σ.Α. - Τ.Α.Ε. κ.λπ.)	053	054
3. Διεστές ακινήτων στο Δημόσιο, Ιερούς Ναούς, μόνες Αγίου Όρους κ.λπ. (αξία σε δραχ.)	057	058
4. Διεστές χρηματικών παριων στο Δημόσιο κ.λπ. σε Ν.Π.Δ.Δ., κοινοφελή Ν.Π.Ι.Δ. κ.λπ.	059	060
5. Χαρτίγες σε παλιωτικά νομικά πρόσωπα (ιδιωτικού δικαίου [μη κερδοσκοπικά])	061	062
6. Δεδουλευμένα τόκοι που καταβλήθηκαν για στεγαστικά δάνεια απόκτησης α' κατοικίας, αναστήλωσης κ.λπ. διατηρητέων κτιρίων	063	064
7. Δαπάνη για αγορά και εγκατάσταση συστημάτων ή οικιακών συσκευών χρήσης φυσικού αερίου και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (παραγράφος 17 άρθρου 7 ν 2264/1995)	065	066
8. Ποσά ασφαλιστηρίων για παράκληση (υγής, προσωπικών ατυχημάτων, ασθένειας)	073	074
9. Οικονομικές δαπάνες για αγορά αγαθών και λήψη υπηρεσιών	075	1.150.000
10. Ενοίκια που πληρώσατε για κύρια κατοικία της οικογένειάς		
Παραρτηματικό 1 Έτος/μήνα νοσήλιο	Κ.Α.	Α.Φ.Μ. νοσήλιο
	001	Εισοδήματα κ.λπ.
	002	
	003	
	011	012
	013	014
	015	016
11. Ενοίκια που πληρώσατε για κατοικία παιδιών της οικογένειάς που σπουδάζουν στο εξωτερικό		
	004	
	005	
	006	
	007	
	008	
	009	
	017	
	019	
	021	
	023	
	025	
	027	
		1 ^ο παιδί
		2 ^ο παιδί
		3 ^ο παιδί
12. Δίδακτρα σε φροντιστήρια εκπαιδευτικών μαθημάτων ή ξένων γλωσσών:		
α) Για τον υπάρχο και τη σύζυγο	079	080
β) Για κάθε παιδί τους χωριστά	081	082
	083	084
	085	086

Οικονομικές δαπάνες 1.150.000,00.

ΠΑΡΑΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΕΣ - ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΕΝΤΕΣ ΦΟΡΟΙ

ΠΑΡΑΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΕΣ - ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΕΝΤΕΣ ΦΟΡΟΙ			
1. Αφροαγμα καθαρών ποσών από μισθούς, ημερομίσθια κ.λπ. (συνολ. ποσών 2, 3, 4, 5 και 6)	301	6.000.000	302
2. Αφροαγμα καθαρών ποσών από κύριες συντάξεις (συνολ. ποσών 1, 3, 4, 5 και 6)	303		304
3. Αφροαγμα καθαρών ποσών από επικουρικές συντάξεις, μερίσματα, βεβαιώματα κ.λπ. (συνολ. ποσών 1, 2, 4, 5 και 6)	321		322
4. Καθαρό ποσό επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης (ΕΚΑΣ)	305		306
5. Αμοιβές γαρίν του ΕΥ κ.λπ. (αφροαγμα), αθλητών κ.λπ. για τις οποίες θέλετε να φορολογηθείτε με τις γενικές διατάξεις	317		318
6. Αφροαγμα καθαρών ποσών εισοδημάτων οσς που φορολογούνται με το Ζ Ψήφισμα (μόνο για βουλευτές κ.λπ.)	307		308

ΠΑΡΑΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΕΣ - ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΕΝΤΕΣ ΦΟΡΟΙ

1. Φόροι 4%, 10%, που προκαταβλήθηκαν (μάρτιο 02 + 2226/1994)	601		602
2. Φόροι 0,5%, 1%, 3%, 4%, 8%, 10%, 15% και 20% που παρακρατήθηκαν (μάρτιο 05 και 06 + 2226/1994)	603		604
3. Φόρος 20% που παρακρατήθηκε (μάρτιο 08 + 2226/1994)	605		606
4. Φόρος που καταλογίστηκε για ωφέλεια από πώληση αυτοκινήτου επιχείρησης	607		608
5. Φόρος που παρακρατήθηκε στις αμοιβές της περπτώσεως 5 του Πίνακα 4Α'	609		610
6. Φόρος που καταβλήθηκε στο εξωτερικό	681		682
7. Φόρος που παρακρατήθηκε στα εισοδήματα από τόκους δανείων κ.λπ. ημεδαπής προέλευσης (Πίνακας 4ΣΤ)	293		294
8. Φόρος που αναλογεί στους μισθούς, συντάξεις (περπτώσεως 1, 2, 3, 4 και 6 του Πίνακα 4Α')	313	800.000	314
9. Φόρος που παρακρατήθηκε στους μισθούς, συντάξεις (περπτώσεως 1, 2, 3, 4 και 6 του Πίνακα 4Α')	315	720.000	316
10. Φόρος που αναλογεί στα εισοδήματα που φορολογούνται με το Ζ Ψήφισμα (μόνο για βουλευτές κ.λπ.)	917		918
11. Φόρος που παρακρατήθηκε στην Ελλάδα στα εισοδήματα από τόκους, μερίσματα τίτλων κ.λπ. αλλοδαπής προέλευσης (περπτωση 8 του Πίνακα 4Ζ)	297		298

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

- Ετήσιο φορολογητέο εισόδημα	8.000.000,00
- Φόρος που αναλογεί	800.000,00
- Φόρος που παρακρατήθηκε	720.000,00

ΠΑΡΑΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΕΣ - ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΕΝΤΕΣ ΦΟΡΟΙ

ΠΑΡΑΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΕΣ - ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΕΝΤΕΣ ΦΟΡΟΙ			
1. Αφροαγμα καθαρών ποσών από μισθούς, ημερομίσθια κ.λπ. (συνολ. ποσών 2, 3, 4, 5 και 6)	301		302 2.800.000
2. Αφροαγμα καθαρών ποσών από κύριες συντάξεις (συνολ. ποσών 1, 3, 4, 5 και 6)	303		304
3. Αφροαγμα καθαρών ποσών από επικουρικές συντάξεις, μερίσματα, βεβαιώματα κ.λπ. (συνολ. ποσών 1, 2, 4, 5 και 6)	321		322
4. Καθαρό ποσό επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης (ΕΚΑΣ)	305		306
5. Αμοιβές γαρίν του ΕΥ κ.λπ. (αφροαγμα), αθλητών κ.λπ. για τις οποίες θέλετε να φορολογηθείτε με τις γενικές διατάξεις	317		318
6. Αφροαγμα καθαρών ποσών εισοδημάτων οσς που φορολογούνται με το Ζ Ψήφισμα (μόνο για βουλευτές κ.λπ.)	307		308

ΠΑΡΑΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΕΣ - ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΕΝΤΕΣ ΦΟΡΟΙ

1. Φόροι 4%, 10%, που προκαταβλήθηκαν (μάρτιο 02 + 2226/1994)	601		602
2. Φόροι 0,5%, 1%, 3%, 4%, 8%, 10%, 15% και 20% που παρακρατήθηκαν (μάρτιο 05 και 06 + 2226/1994)	603		604
3. Φόρος 20% που παρακρατήθηκε (μάρτιο 08 + 2226/1994)	605		606
4. Φόρος που καταλογίστηκε για ωφέλεια από πώληση αυτοκινήτου επιχείρησης	607		608
5. Φόρος που παρακρατήθηκε στις αμοιβές της περπτώσεως 5 του Πίνακα 4Α'	609		610
6. Φόρος που καταβλήθηκε στο εξωτερικό	681		682
7. Φόρος που παρακρατήθηκε στα εισοδήματα από τόκους δανείων κ.λπ. ημεδαπής προέλευσης (Πίνακας 4ΣΤ)	293		294
8. Φόρος που αναλογεί στους μισθούς, συντάξεις (περπτώσεως 1, 2, 3, 4 και 6 του Πίνακα 4Α')	313		314 20.000
9. Φόρος που παρακρατήθηκε στους μισθούς, συντάξεις (περπτώσεως 1, 2, 3, 4 και 6 του Πίνακα 4Α')	315		316 19.500
10. Φόρος που αναλογεί στα εισοδήματα που φορολογούνται με το Ζ Ψήφισμα (μόνο για βουλευτές κ.λπ.)	917		918
11. Φόρος που παρακρατήθηκε στην Ελλάδα στα εισοδήματα από τόκους, μερίσματα τίτλων κ.λπ. αλλοδαπής προέλευσης (περπτωση 8 του Πίνακα 4Ζ)	297		298

ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ

- Ετήσιο φορολογητέο εισόδημα	2.500.000,00
- Φόρος που αναλογεί	20.000,00
- Φόρος που παρακρατήθηκε	19.500,00

ΥΠΟΧΡΕΟΣ – ΣΥΖΥΓΟΣ

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΦΟΡΟΥ

Για τον υπόχρεο

Εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες 6.000.000

Μείον εκπτώσεις οικογενειακών δαπανών

Από το σύνολο των 1.150.000 δρχ. εκπίπτει το 30% δηλαδή 345.000 δρχ. το οποίο όμως δεν μπορεί να υπερβεί τις 300.000 δρχ. και μερίζεται ανάλογα με το συνολικό εισόδημα κάθε φορολογούμενου.

 $300.000 \times 6.000.000 / 6.000.000 + 2.500.000 = 211.765$ 211.765

5.788.235

Φόρος κλίμακας πριν την αφαίρεση των οικογενειακών δαπανών 783.750

Φόρος κλίμακας μετά την αφαίρεση των οικογενειακών δαπανών 720.221

Ωφέλεια σε φόρο λόγω οικογενειακών δαπανών 63.529Η ωφέλεια αυτή δεν μπορεί να είναι ανώτερη από το 15% των οικογενειακών δαπανών $211.765 \times 15\% = 31.765$ Συνεπώς το οφειλόμενο ποσό του φόρου θα είναι $783.750 - 31.765 =$ 751.985Μειώσεις φόρου λόγω τέκνων $35.000 + 35.000$ 70.000Σύνολο οφειλής του υπόχρεου

681.985

Για τη σύζυγο

Εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες 2.500.000

Μείον εκπτώσεις οικογενειακών δαπανών

Από το σύνολο των 1.150.000 δρχ. εκπίπτει το 30% δηλαδή 345.000 δρχ. το οποίο όμως δεν μπορεί να υπερβεί τις 300.000 δρχ. και μερίζεται ανάλογα με το συνολικό εισόδημα κάθε φορολογούμενου.

 $300.000 \times 2.500.000 / 6.000.000 + 2.500.000 = 88.235$ 88.235

2.411.765

Φόρος κλίμακας πριν την αφαίρεση των οικογενειακών δαπανών 30.000

Φόρος κλίμακας μετά την αφαίρεση των οικογενειακών δαπανών 25.588

Ωφέλεια σε φόρο λόγω οικογενειακών δαπανών 4.512Η ωφέλεια αυτή δεν μπορεί να είναι ανώτερη από το 15% των οικογενειακών δαπανών $88.235 \times 15\% = 13.235$ Συνεπώς το οφειλόμενο ποσό του φόρου θα είναι $30.000 - 4.512 =$ 25.588Σύνολο οφειλής της συζύγου

25.588

	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Φόρος κλίμακας	783.750	30.000
Μειώσεις φόρου	101.765	4.412
Φόρος που αναλογεί	681.985	25.588
Φόρος που παρακρατήθηκε	780.000	19.500
Κύριος φόρος	-98.015	+6.088

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2

E1
ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 7

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ (ΜΕ ΚΕΦΑΛΑΙΑ)

33	<small>ΠΡΩΤΟ ΟΝΟΜ ΠΑΤΡΟΝΥΜΟ</small> ΑΝΤΩΝΙΟΥ	<small>ΟΝΟΜΑ</small> ΜΙΧΑΛΗ	<small>ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΕΡΑ</small> ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	<small>ΑΦΥ ΕΦΟΡΑ ΚΩΔΙΚΟΣ</small> 036123466
44	<small>ΠΛΗΚΤΙΣΜΑ</small> ΙΔ. ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	55	<small>ΔΕΥΤΕΡΟ-ΣΥΝΓΡΑΜΜΑΤΗΣ ΟΔΟΥ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΑ ΚΑΙ ΣΥΝΟΧΑΛΩΣΗ Η ΚΩΔΟΣ</small> <small>ΤΑΧ</small>	
66	<small>ΑΦΥ ΤΑΧΙΟΤΗΤΟΣ</small> Κ 145090	<small>ΔΕΥΤΕΡΟ-ΚΑΤΟΧΟΣ ΟΔΟΥ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΑ ΚΑΙ ΣΥΝΟΧΑΛΩΣΗ Η ΚΩΔΟΣ</small> ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗ 124 ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ Τ.Κ 12134		<small>ΑΦΥ</small> 6066789
33	<small>ΠΡΩΤΟ ΟΝΟΜ ΠΑΤΡΟΝΥΜΟ</small> ΝΙΚΟΛΑΟΥ	<small>ΟΝΟΜΑ</small> ΜΑΡΙΑ	<small>ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΕΡΑ</small> ΝΙΚΟΛΑΟΣ	<small>ΑΦΥ ΤΑΧΙΟΤΗΤΟΣ</small> Κ 145091
44	<small>ΠΛΗΚΤΙΣΜΑ</small> ΙΔ. ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	55	<small>ΔΕΥΤΕΡΟ-ΣΥΝΓΡΑΜΜΑΤΗΣ Α ΠΡΟΚΑΘΟΡΙΣΤΕ</small> ΦΙΛΑΚΩΝ 310 ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ Τ.Κ 12134	
66	<small>ΑΦΥ ΤΑΧΙΟΤΗΤΟΣ</small> ΕΛΛΗΝΙΚΗ	<small>ΟΝΟΜΑ</small> ΜΑΡΙΑ	<small>ΔΕΥΤΕΡΟ-ΚΑΤΟΧΟΣ ΟΔΟΥ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΑ ΚΑΙ ΣΥΝΟΧΑΛΩΣΗ Η ΚΩΔΟΣ</small> <small>ΤΑΧ</small>	

Ο φορολογούμενος κ. Αντώνης Μιχαήλ και η σύζυγός του Μαρία θα υπαχθούν στη δέσμευση φορολογίας εισοδήματος για τα περιουσιακά τους στοιχεία μετά από 1999 και θα παραβούν σε αυτή τα ελάχιστα στοιχεία.

ΕΙΣΟΔΙΑ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ

Αναθέρσιμα εισόδημα από εκμίσθωση:

α) κατοικιών, ξενοδοχείων, κλινικών, σχολείων, σιθουσών κούφων ή θεάτρων κ.λπ.	103	104
β) καταστημάτων, γραφείων, αποθηκών κ.λπ.	105	106
γ) γραφείων, χώρων υποδέσφησης επιγγραφών κ.λπ.	107	108
δ) βαρχεινοστασίων	109	110
ε) γαλόν	101	102
στ) γαλόν με βάση το αντικαταμινικό σύστημα	909	910
2. α) Αναθέρσιμα εισόδημα από εκμίσθωση ακινήτων	111	112
β) Στην περίπτωση αυτή, ποιά μίσθια έχετε καταβάλει	113	114

3. Αναθέρσιμα τεκμαρτά εισόδημα από ελεγκτικήση (βλέπε φυλλάδιο οδηγών):

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ	ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ	ΕΣΟΤΙΚΟ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ
ΔΕΥΤΕΡΟΝ - ΟΔΟΙ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕ ΤΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ	ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ	ΕΣΟΤΙΚΟ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ
α. ΕΣΟΤΙΚΟ			211	212	213	214	215	216	217	218
β. ΕΣΟΤΙΚΟ			219	220	221	222	223	224	225	226
γ. ΕΣΟΤΙΚΟ			120		100		12	170.000	1998	
δ. ΕΣΟΤΙΚΟ			227	228	229	230	231	232	233	234
ε. ΕΣΟΤΙΚΟ			80	15	50	50	3	90.000	1984	

ΥΠΟΧΡΕΣΗ

Διατίθεται διαμερισμός κατοικίας στην οδό Φυλής, στη Φυλή Αττικής, με χρήση έκδοσης της οικοδομικής άδειας 1998.

Διατίθεται το όχημα ελ. αεροπλάνου με τη σύμφωνη ιδρυτική διαμερισμού κατοικίας (μεταβίβαση πώληση) τρέχει (3) παρακάτω 20 ημ. έκτασης γκαράζ και αποθήκης 15 ημ. στην κοινότητα Μίνας - Λακωνίας, χρήσης έκδοσης της οικοδομικής άδειας είναι το 1984.

ΕΙΣΟΔΙΑ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ

Αναθέρσιμα εισόδημα από εκμίσθωση:

α) κατοικιών, ξενοδοχείων, κλινικών, σχολείων, σιθουσών κούφων ή θεάτρων κ.λπ.	103	104
β) καταστημάτων, γραφείων, αποθηκών κ.λπ.	105	106
γ) γραφείων, χώρων υποδέσφησης επιγγραφών κ.λπ.	107	108
δ) βαρχεινοστασίων	109	110
ε) γαλόν	101	102
στ) γαλόν με βάση το αντικαταμινικό σύστημα	909	910
2. α) Αναθέρσιμα εισόδημα από εκμίσθωση ακινήτων	111	112
β) Στην περίπτωση αυτή, ποιά μίσθια έχετε καταβάλει	113	114

3. Αναθέρσιμα τεκμαρτά εισόδημα από ελεγκτικήση (βλέπε φυλλάδιο οδηγών):

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ	ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ	ΕΣΟΤΙΚΟ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ
ΔΕΥΤΕΡΟΝ - ΟΔΟΙ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕ ΤΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ	ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ	ΕΣΟΤΙΚΟ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ	ΕΣΟΔΙΑ
α. ΕΣΟΤΙΚΟ			211	212	213	214	215	216	217	218
β. ΕΣΟΤΙΚΟ			75		100		12	200.000	1978	
γ. ΕΣΟΤΙΚΟ			219	220	221	222	223	224	225	226
δ. ΕΣΟΤΙΚΟ			227	228	229	230	231	232	233	234

ΕΥΖΥΓΟΣ

Διατίθεται ως κύρια κατοικία, μονοκατοικία στην οδό 75 ημ με πρόσοψη επί της οδού Παπανικολάου στο Πάριση, Χανίων έκδοσης της οικοδομικής άδειας 1978. έκτασή της ούδαγόν 100η.

ΥΠΟΧΡΕΟΣ -- ΣΥΖΥΓΟΣ

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΦΟΡΟΥ

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΕΚΜΑΡΤΟΥ ΑΠΟ ΙΔΙΟΚΑΤΟΙΚΗΣΗ

Το ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση της κύριας κατοικίας:

1. Απαλλάσσεται από το φόρο εισοδήματος, γιατί η συνολική της επιφάνεια (75 τμ.), υπολείπεται των (150 τμ.), που απαλλάσσονται από το φόρο.

2. Στο φόρο υπάγονται:

i. Η δευτερεύουσα κατοικία:

$$(E \times TZ \times \Delta\Sigma \times \Sigma\Pi) = 120 \times 170.000 \times 1,20 \times 1 = 24.480.000$$

Ετήσιο ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα:

$$24.480.000 \times 3,5\% = 856.800$$

Υπολογισμός ετήσιου φορολογουμένου ακαθάριστου εισοδήματος:

$$856.800 \times (75 + 120 - 150) / 120 = 321.300$$

ii. Η δευτερεύουσα εξοχική κατοικία:

$$(E \times TZ \times \Delta\Sigma \times \Sigma\Pi) = ((20 \times 3) + (15 \times 20\%)) \times 90.000 \times 1,10 \times 0,75 = 4.677.750$$

Ετήσιο ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα:

$$4.677.750 \times 3,5\% = 163.721 \times 3/12 = 40.930$$

Συνεπώς, ο κάθε σύζυγος θα φορολογηθεί για την εξοχική δευτερεύουσα κατοικία $40.930 / 2 = 20.465$

$$20.465 - (20.465 \times 10\%) = 18.419$$

Συνολικά το ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα είναι:

$$\text{ΥΠΟΧΡΕΟΣ} : 289.170 + 18.419 = 307.589$$

$$\text{ΣΥΖΥΓΟΣ} : 18.419$$

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ **ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ** **ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ** **ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

2.1 Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ **ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ**

Στους "ελεύθερους επαγγελματίες" περιλαμβάνονται τα επαγγέλματα: Γιατρός, Οδοντίατρος, Κτηνίατρος Φυσιοθεραπευτής, Μαία, Δικηγόρος, Συμβολαιογράφος, Υποθηκοφύλακας άμισθος, Δικαστικός επιμελητής, Αρχιτέκτονας, Μηχανικός, Τοπογράφος, Χημικός, Σχεδιαστής, Δημοσιογράφος, Συγγραφέας, Διερμηνέας, Καθηγητής, Δάσκαλος, Καλλιτέχνης γλύπτης ή ζωγράφος ή σκιτσογράφος ή χαράκτης, Εκτελωνιστής μουσικών οργάνων ή Μουσουργός, Καλλιτέχνης κέντρου διασκέδασης, Χορευτής, Χορογράφος, Σκηνοθέτης, Ενδυματολόγος, Διακοσμητής, Οικονομολόγος, Αναλυτής-προγραμματιστής, Ερευνητής ή Σύμβουλος επιχειρήσεων, Ιδιοκτήτης ή διευθυντής φορολογικού ή λογιστικού γραφείου, Ξεναγός, Εμπειρογνώμων.

Επίσης, Ορκωτός λογιστής, παραϊατρικά επαγγέλματα, κοινωνιολόγος, μεταφραστής γραπτού λόγου, ψυχολόγος-παιδοψυχολόγος, βιολόγος, γεωλόγος, ωκεανογράφος, αναλογιστής ασφαλιστικών επιχειρήσεων, σχεδιαστής υφασμάτων.

Για τους ελεύθερους επαγγελματίες που τηρούν βιβλία Β' κατηγορίας ή προαιρετικά Γ' κατηγορίας, τα κέρδη τους θα προσδιοριστούν τόσο λογιστικά όσο και εξωλογιστικά. Για να φορολογηθούν θα ληφθούν υπόψη τα μεγαλύτερα μεταξύ των δύο.

2.1.1 Προσδιορισμός κερδών των ελεύθερων επαγγελματιών

2.1.1.1 Λογιστικός προσδιορισμός κερδών των ελεύθερων επαγγελματιών

Λογιστικά προσδιορίζονται τα κέρδη στους ελεύθερους επαγγελματίες, αν από το σύνολο των ακαθάριστων εσόδων αφαιρεθούν τα έξοδα που έκαναν για την άσκηση του επαγγέλματός τους, όπως αυτά ορίζονται από το νόμο.

2.1.1.2 Εξωλογιστικός προσδιορισμός κερδών των ελεύθερων επαγγελματιών

Εξωλογιστικά προσδιορίζονται τα κέρδη στους ελεύθερους επαγγελματίες με πολλαπλασιασμό των ακαθάριστων εσόδων τους επί του συντελεστή καθαρού κέρδους του επαγγέλματος. Το ποσό που προκύπτει είναι τα καθαρά κέρδη που προσδιορίζονται με τον εξωλογιστικό τρόπο.

2.1.1.3 Ειδικός προσδιορισμός του καθαρού εισοδήματος των ελεύθερων επαγγελματιών

Το καθαρό εισόδημα από την άσκηση του επαγγέλματος ελεύθερου επαγγελματία που τηρεί βιβλία Β' ή προαιρετικά Γ' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, το οποίο εξυρίσκεται λογιστικώς δεν μπορεί να είναι μικρότερο από αυτό που προκύπτει από την εφαρμογή επί των ακαθάριστων αμοιβών από την άσκηση του επαγγέλματος των προβλεπόμενων μοναδικών συντελεστών καθαρών αμοιβών. Σε περίπτωση που δεν προβλέπεται για το συγκεκριμένο επάγγελμα μοναδικός συντελεστής, ως τέτοιος λαμβάνεται ο μέσος όρος των μοναδικών συντελεστών που ορίζονται στην κατά την παράγραφο 4 του άρθρου 50 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, και ο οποίος ανέρχεται σε ποσοστό 47,75%.

Σημειώνεται ότι οι διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν εφαρμόζονται:

1. Όταν τα ακαθάριστα έσοδα από την άσκηση του ελεύθερου επαγγέλματος, υπερβαίνουν τα σαράντα εκατομμύρια δραχμές (40.000.000 δρχ.). Συνεπώς, στην περίπτωση αυτή το εισόδημα θα προσδιορίζεται μόνο λογιστικά, με βάση τις διατάξεις των παραγράφων 2 και 4 του **N.2238/1994**.
2. Για τις αμοιβές που αποκτούν οι αρχιτέκτονες και οι μηχανικοί, το καθαρό εισόδημα των οποίων προσδιορίζεται με βάση τις διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 49.
3. Για το εισόδημα που αποκτούν τα πρόσωπα που αναφέρονται στις περιπτώσεις α', γ' και δ' της παραγράφου 2 και στην παράγραφο 3 του άρθρου 48.
4. Για το εισόδημα που αποκτούν τα πρόσωπα που ασκούν οποιοδήποτε ελεύθερο επάγγελμα από τα κατονομαζόμενα περιοριστικά στην παράγραφο 1 του άρθρου 48 του **N.2238/1994**, τα οποία απαλλάσσονται από την τήρηση

βιβλίων και στοιχείων ή δεν τηρούν βιβλία αν και είναι υπόχρεοι.

2.1.1.4 Προσδιορισμός εισοδήματος με βάση τις σταθερές επαγγελματικές δαπάνες

Για τα ελευθέρια επαγγέλματα του ιατρού, δικηγόρου, κτηνιάτρου, ψυχολόγου, φυσιοθεραπευτή, οικονομολόγου, συμβούλου επιχειρήσεων, λογιστή ή φοροτέχνη και αναλυτή προγραμματιστή το καθαρό εισόδημα που προκύπτει κατά τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο καθώς και όταν δεν τηρούνται βιβλία δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το ποσό του εισοδήματος που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό των σταθερών επαγγελματικών δαπανών τους με το συντελεστή απόδοσης που ορίζονται στο άρθρο αυτό.

2.1.2 Επαγγελματικές δαπάνες

2.1.2.1 Ανώτερο ύψος εισοδήματος με βάση τις δαπάνες

Το καθαρό εισόδημα που προσδιορίζεται με βάση αυτές τις σταθερές επαγγελματικές δαπάνες δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 10.000.000 δρχ..

Σημειώνεται ότι ο συντελεστής απόδοσης είναι ανάλογος με τα χρόνια που ασκείται το επάγγελμα και προσδιορίζεται στην παράγραφο 5 του άρθρου 51 του νόμου αυτού.

Ειδικά για τους γιατρούς, το προσδιοριζόμενο με βάση τις δαπάνες αυτές καθαρό εισόδημα προσαυξάνεται ανάλογα με την ειδικότητα, ως ακολούθως:

- α) Κατά σαράντα τοις εκατό (40%) για τους χειρουργούς όλων των ειδικοτήτων, εφόσον ασκούν χειρουργική ειδικότητα σε οποιοδήποτε νοσηλευτικό ίδρυμα και μαιευτήρες.
- β) Κατά δεκαπέντε τοις εκατό (15%) για όλες τις άλλες κλινικές ειδικότητες ιατρών, καθώς και για τους ασκούντες ορθοδοντικές εργασίες.

2.1.2.2 Ποιες είναι οι σταθερές επαγγελματικές δαπάνες

Οι σταθερές επαγγελματικές δαπάνες για τον προσδιορισμό του καθαρού εισοδήματος με τις διατάξεις της προηγούμενης

παραγράφου αποτελούνται από το άθροισμα των δαπανών για δεδουλευμένα καταβαλλόμενα ή τεκμαρτά μισθώματα, ηλεκτρικό ρεύμα, ύδρευση, και τηλεφωνική επικοινωνία γενικά. Ειδικά για τους κτηνιάτρους που διαθέτουν επαγγελματική εγκατάσταση, λαμβάνεται υπόψη ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (80%) του καταβαλλόμενου ή τεκμαρτού μισθώματος.

Αν ως επαγγελματική στέγη χρησιμοποιείται η κατοικία του φορολογούμενου, για τον υπολογισμό της δαπάνης του καταβαλλόμενου ή τεκμαρτού μισθώματος προκειμένου για ιατρό, οδοντίατρο και ψυχολόγο ως επιφάνεια λαμβάνονται υπόψη 40 τ.μ., ενώ για τους υπόλοιπους ελεύθερους επαγγελματίες λαμβάνονται υπόψη 20 τ.μ.. Για τον υπολογισμό του τεκμαρτού μισθώματος στην περίπτωση που ως επαγγελματική εγκατάσταση χρησιμοποιείται η οικία, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 22 του Ν.2238/1994, ενώ για τον υπολογισμό των λοιπών σταθερών επαγγελματικών δαπανών της περίπτωσης αυτής λαμβάνεται υπόψη το ½ των δαπανών αυτών της κατοικίας του ελεύθερου επαγγελματία. Πιο συγκεκριμένα, το τεκμαρτό μίσθωμα από ιδιόχρηση επαγγελματικής εγκατάστασης που βρίσκεται στην κατοικία του φορολογούμενου, δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το 3,5% της αξίας της ιδιοχρησιμοποιούμενης στέγης.

Για τον υπολογισμό της αξίας αυτής λαμβάνεται υπόψη το γινόμενο των εξής παραγόντων:

- **Η επιφάνεια της επαγγελματικής στέγης**, όπως αυτή ορίζεται κατά περίπτωση.
-
- **Η τιμή ζώνης**, για τις περιοχές που ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων ή η τιμή εκκίνησης για τις λοιπές περιοχές κατά την 1^η Ιανουαρίου κάθε έτους, όπως αυτές ορίζονται από τις διατάξεις των άρθρων 41 και 41α του Ν.1249/1982.
- **Ο διορθωτικός συντελεστής**, ο οποίος ανάλογα με την τιμή ζώνης ή εκκίνησης του ακινήτου, ορίζεται ως ακολούθως:

ΤΙΜΗ ΖΩΝΗΣ Η ΈΚΚΙΝΗΣΗΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ Τ.Μ.	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ
Μέχρι 150.000 δρχ.	1,10
Από 150.001 δρχ. έως 250.000 δρχ.	1,20
Από 250.001 δρχ. έως 400.000 δρχ.	1,30
Από 400.001 δρχ. και πάνω	1,40

- **Ο συντελεστής παλαιότητας.** Ως συντελεστής παλαιότητας λαμβάνεται αυτός που ισχύει κάθε φορά στη φορολογία κεφαλαίου για τον προσδιορισμό της αξίας κτιρίων με βάση την τιμή ζώνης.

Οι συντελεστές παλαιότητας που ισχύουν την 1^η Ιανουαρίου 1997 είναι οι ακόλουθοι:

ΕΤΗ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ
1 έως 5 χρόνια	0.90
6 έως 10 χρόνια	0.80
11 έως 15 χρόνια	0.75
16 έως 20 χρόνια	0.70
21 έως 25 χρόνια	0.65
26 και πάνω χρόνια	0.60

Η παλαιότητα αρχίζει να υπολογίζεται μετά πάροδο διετίας από την ημερομηνία έκδοσης ή αναθεώρησης της οικοδομικής άδειας. Ο χρόνος έκδοσης ή αναθεώρησης της οικοδομικής άδειας υπολογίζεται ολόκληρος στην παλαιότητα, αν η έκδοση ή αναθεώρηση γίνει μέσα στο πρώτο εξάμηνο. Αντίθετα ο χρόνος έκδοσης ή αναθεώρησης της οικοδομικής άδειας, δεν υπολογίζεται καθόλου στην παλαιότητα, αν η έκδοση ή αναθεώρηση γίνει μέσα στο δεύτερο εξάμηνο. Επίσης, κατά το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την ημερομηνία έκδοσης ή αναθεώρησης της οικοδομικής άδειας μέχρι την συμπλήρωση της διετίας υπολογίζεται συντελεστής 1,00.

Ο ίδιος συντελεστής παλαιότητας εφαρμόζεται είτε το ακίνητο βρίσκεται εντός, είτε εκτός αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων. Επίσης, μόνο οι υπόχρεοι της παραγράφου 2 αυτού του άρθρου, όταν αποκτούν εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες και από την άσκηση ελευθέριου επαγγέλματος, το ποσό που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό των σταθερών επαγγελματικών δαπανών με τον συντελεστή απόδοσης περιορίζεται κατά πενήντα τοις εκατό (50%). Το άθροισμα όμως του εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες και του υπολοίπου, μετά τον περιορισμό αυτού του γινομένου, δεν μπορεί να είναι κατώτερο από το συνολικό ποσό του γινομένου αυτού.

Σε περίπτωση συστέγασης ελεύθερων επαγγελματιών στην ίδια επαγγελματική εγκατάσταση οι βασικές επαγγελματικές δαπάνες επιμερίζονται ανάλογα με τον αριθμό των συστεγαζόμενων. Όταν ο φορολογούμενος αποκτά εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες και από την άσκηση ελευθέριου επαγγέλματος, το ποσό που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό των σταθερών επαγγελματικών δαπανών με τον συντελεστή απόδοσης περιορίζεται κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%). Το άθροισμα όμως του εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες και από την άσκηση ελευθέριου επαγγέλματος δεν μπορεί να είναι κατώτερο από το συνολικό ποσό του γινομένου των σταθερών επαγγελματικών δαπανών με το συντελεστή απόδοσης.

2.1.2.3 Μη αποδοχή των κριτηρίων βασικών δαπανών

Στους υπόχρεους των παραγράφων 2 και 6 του άρθρου αυτού, παρέχεται η δυνατότητα να μην αποδεχθούν τον προσδιορισμό του καθαρού εισοδήματός τους με βάση αυτές τις διατάξεις. Στην περίπτωση όμως αυτή υποχρεούνται με την υποβολή της ετήσιας δήλωσης φορολογίας εισοδήματός τους να συνυποβάλλουν και κατάσταση δήλωσης των περιουσιακών τους στοιχείων. Οι δηλώσεις αυτές της φορολογίας εισοδήματος ελέγχονται κατά προτεραιότητα και υποχρεωτικά από τις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές.

Οι διατάξεις αυτού του άρθρου εφαρμόζονται ανάλογα και για τις εταιρείες που αναφέρονται στην παράγραφο 4 του άρθρου 2 αυτού του νόμου, οι οποίες τηρούν βιβλία Β' ή προαιρετικά Γ' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων. Για του υπόχρεους της παραγράφου αυτής το ποσό εισοδήματος που προκύπτει με βάση τις σταθερές επαγγελματικές δαπάνες προσαυξάνονται κατά ποσοστό εξήντα τοις εκατό (60%) όταν η εταιρεία αποτελείται από δύο (2) μέλη και κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) όταν έχει πάνω από δύο (2) μέλη.

2.1.3 Ειδικές περιπτώσεις ελεύθερων επαγγελματιών

2.1.3.1 Εξαιρέσεις ελευθέρων επαγγελματιών

Οι διατάξεις της παραγράφου 2 αυτού του άρθρου δεν έχουν εφαρμογή αν το ατομικό επάγγελμα ασκείται από άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών, εφόσον τα πρόσωπα αυτά ασκούν το επάγγελμα για μια συνεχή δεκαετία, πριν από τη συμπλήρωση αυτού του ορίου ηλικίας, καθώς και από άτομα που είναι τυφλοί και εφόσον είναι γραμμένοι στο μητρώο τυφλών της οικείας νομαρχίας ή είναι ανάπηροι με ποσοστό αναπηρίας πάνω από ογδόντα τοις εκατό (80%) από νοητική καθυστέρηση, φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση με βάση τη γνωμάτευση της οικείας Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής, που εδρεύει σε κάθε νομό. Δεν λαμβάνεται υπόψη επαγγελματική ή ασφαλιστική αναπηρία.

Επίσης, οι διατάξεις την παραγράφου 2 αυτού του άρθρου δεν έχουν εφαρμογή για τα πρόσωπα που αναφέρονται σε αυτές τις παραγράφους κατά τα τρία πρώτα έτη άσκηση του επαγγέλματός τους και εφόσον δεν έχουν παρέλθει 10 έτη από την απόκτηση του πτυχίου (δηλαδή για τους νέους ελεύθερους επαγγελματίες). Για τον υπολογισμό της τριετίας, ως πρώτο έτος θεωρείται το επόμενο εκείνου μέσα στο οποίο ο φορολογούμενος υπέβαλλε για πρώτη φορά δήλωση έναρξης επαγγέλματος. Αν δεν υποβληθεί τέτοια δήλωση ή έχει υποβληθεί εκπρόθεσμα μετά την πάροδο εξαμήνου, λαμβάνεται υπόψη το πρώτο κλιμάκιο του συντελεστή απόδοσης.

2.1.3.2 Τραγουδιστές – Καλλιτέχνες

Για τον καλλιτέχνη ή τραγουδιστή, που παρέχει υπηρεσίες με σύμβαση μίσθωσης εργασίας ή ανεξαρτήτων υπηρεσιών σε κέντρα διασκέδασης, αναψυκτήρια ή συναυλίες που δεν τηρεί ή τηρεί βιβλία Β' ή προαιρετικά Γ' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, το άθροισμα του καθαρού εισοδήματος από παροχή ανεξαρτήτων υπηρεσιών που προσδιορίζεται σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 4 του άρθρου 49 και αυτού από παροχή υπηρεσιών με σύμβαση μίσθωσης εργασίας δεν μπορεί να είναι μικρότερο από αυτό που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό επαγγελματικής αμοιβής με τους συντελεστές εμφάνισης (Σ.Ε.), δισκογραφίας (Σ.Δ.), και προβολής (Σ.Π.).

Ως επαγγελματική αμοιβή λαμβάνεται το ποσό αυτής των 3.300.000 δρχ. ίσχυε κατά τη διαχειριστική περίοδο του 1998.

Ως συντελεστής εμφάνισης ορίζεται η μονάδα προσαυξημένη με κλάσμα που έχει αριθμητή τον αριθμό των εμφανίσεων του καλλιτέχνη ή του τραγουδιστή στα κέντρα διασκέδασης, αναψυκτήρια ή συναυλίες και παρονομαστή τον αριθμό 330 (αριθμός εμφανίσεων x 330).

Ως συντελεστής δισκογραφίας ορίζεται η μονάδα προσαυξημένη με κλάσμα που έχει αριθμητή τον αριθμό των διατεθέντων στην αγορά δίσκων, κασετών και λοιπών συναφών μειωμένου κατά τον αριθμό 1500 και παρονομαστή τον αριθμό 30000 (αριθμός διατεθέντων δίσκων, κασετών και λοιπών συναφών -1500/30000).

Ως συντελεστής προβολής ορίζεται η μονάδα προσαυξημένη με κλάσμα που έχει αριθμητή το γινόμενο του αριθμού των εμφανίσεων στα κέντρα διασκέδασης, αναψυκτήρια ή συναυλίες με τον αριθμό των διατεθέντων δίσκων κασετών και λοιπών συναφών και παρονομαστή το διπλάσιο ποσό της επαγγελματικής αμοιβής, όπως αυτή ορίζεται στην παράγραφο αυτή (αριθμός εμφανίσεων x αριθμό διατεθέντων δίσκων & συναφών x 2).

Ειδικότερα, η εμφάνιση του καλλιτέχνη ή του τραγουδιστή σε
αα)κάθε συναυλία προσμετράται για 3 εμφανίσεις,

ββ)συναυλίες για φιλανθρωπικούς, πολιτιστικούς, εθνικούς σκοπούς, η εμφάνισή του δεν λαμβάνεται υπόψη, εφόσον αποδεδειγμένα δεν αμείβεται για τη συμμετοχή του αυτή.

Ως αριθμός δίσκων, κασετών και λοιπών συναφών λαμβάνεται ο μέσος όρος αυτών που διατέθηκαν στην αγορά για το έτος φορολογίας και το αμέσως προηγούμενο έτος.

Εξαιρετικά στις περιπτώσεις καλλιτεχνών ή τραγουδιστών των οποίων οι εμφανίσεις είναι μέχρι 40 και ο αριθμός των διατεθέντων στην αγορά δίσκων, κασετών και λοιπών συναφών είναι μέχρι 1500, το καθαρό εισόδημα ισούται με την επαγγελματική αμοιβή.

2.1.3.3 Τι ισχύει για τους δικηγόρους

Ειδικά για τη διαχειριστική περίοδο 1999, για τον προσδιορισμό του καθαρού εισοδήματος των δικηγόρων θα εφαρμοσθούν τα αντικειμενικά κριτήρια. Για το ελεύθερο επάγγελμα του δικηγόρου το καθαρό εισόδημα που προκύπτει σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 51 του **N.2238/1994**, που αντικαθίσταται με το άρθρο 7 του παρόντος νόμου, δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος όπως αυτό προσδιοριζόταν από τις διατάξεις του άρθρου 51 του

Ν.2238/1994 που ίσχυαν πριν από την αντικατάστασή του με το άρθρο 7 του παρόντος.

Για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής, ως επαγγελματική αμοιβή λαμβάνεται το ποσό των 2.500.000 δρχ. ως συντελεστής μισθωτικής αξίας το ποσοστό 8,5% και ως τιμή ζώνης λαμβάνεται αυτή που ίσχυε την 01/01/1995.

ΜΟΝΑΔΙΚΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΚΑΘΑΡΩΝ ΑΜΟΙΒΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ (%)
Ιατροί γενικά:	
Προσωπική εργασία	55
Με βοηθητικό προσωπικό	50
Οδοντίατροι:	
Προσωπική εργασία	50
Με βοηθητικό προσωπικό	45
Κτηνίατροι	50
Δικηγόροι	50
Συμβολαιογράφοι	50
Άμισθοι υποθηκοφύλακες	50
Δικαστικοί επιμελητές	50
Μηχανικοί όλων των κλάδων ανάλογα με την κατηγορία του έργου:	
Κτιριακά	30
Χωροταξικά, πολεοδομικά, συγκοινωνιακά, υδραυλικά, διοίκηση έργου	14
Ηλεκτρομηχανολογικά	18
Τοπογραφικά	10
Μηχανικοί που εκδίδουν αποδείξεις παροχής υπηρεσιών για τις αμοιβές που λαμβάνουν από οργανωμένα γραφεία στα οποία προσφέρουν τις υπηρεσίες τους συστηματικά	50
Χημικοί	50

Καθηγητές	55
Ηθοποιοί	40
Καλλιτέχνες, ζωγράφοι, γλύπτες, χαράκτες ή σκιτσογράφοι	45
Μουσουργοί, συνθέτες, ενορχηστρωτές, στιχουργοί και συγγραφείς	45
Χορογράφοι	45
Οικονομολόγοι, ερευνητές, φορολογικοί σύμβουλοι	50
Ιδιοκτήτες ή διευθυντές φορολογικού, λογιστικού γραφείου:	
Προσωπική εργασία	55
Οργανωμένα γραφεία	50
Δασολόγοι	15
Ξεναγοί	55

2.1.3.4 Συντελεστής απόδοσης

Για την εφαρμογή της παραγράφου 2 του άρθρου 51, ο συντελεστής απόδοσης είναι ανάλογος με τα έτη άσκησης του επαγγέλματος και προσδιορίζεται ακολούθως:

ΕΤΗ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ
Πάνω από 4 μέχρι 10	2,5
Πάνω από 10 μέχρι 15	3
Πάνω από 15 μέχρι 20	3,5
Πάνω από 20	3

Τα πρόσωπα της παραγράφου 2 αυτού του άρθρου, εφόσον από την έναρξη επαγγέλματος άσκησαν το επάγγελμά τους ως μισθωτοί ή με οποιαδήποτε άλλη σχέση εργασίας περισσότερο από μια δεκαετία, τότε για τον προσδιορισμό του συντελεστή απόδοσης στα έτη άσκησης του ελευθέρου επαγγέλματος προστίθεται χρονικό διάστημα 10 ετών.

2.2 Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Ως "επιτηδευματίας" χαρακτηρίζεται κάθε ελληνικό ή ξένο φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή κοινωνία του Αστικού Κώδικα ή αστική εταιρεία (κερδοσκοπική ή μη) που δραστηριοποιείται στην Ελλάδα για να αποκτήσει εισόδημα από εμπορική ή βιομηχανική ή βιοτεχνική ή αγροτική επιχείρηση ή από ελεύθερο επάγγελμα από οποιαδήποτε άλλη επιχείρηση.

Οι επιτηδευματίες ανάλογα με το αντικείμενο των εργασιών τους διακρίνονται:

1. Στους ασχολούμενους με την αγορά και την πώληση αγαθών (χονδρικός ή λιανικός) με ή χωρίς επεξεργασία,
2. Στους ασχολούμενους με την παροχή υπηρεσιών και
3. Στους ασχολούμενους και με τις δύο προηγούμενες περιπτώσεις (μεικτή δραστηριότητα)

Η φορολογία του εισοδήματος από εμπορικές επιχειρήσεις προβλέπεται από τα άρθρα 28 ως και 39 του **N.2238/1994**, στα οποία αναφέρονται η έννοια του εισοδήματος από εμπορικές επιχειρήσεις, η έννοια του ακαθάριστου και καθαρού εισοδήματος, ο λογιστικός και ο εξωλογιστικός τρόπος προσδιορισμού του, καθώς και ο ειδικός τρόπος προσδιορισμού του καθαρού εισοδήματος ο οποίος θεσπίστηκε με τον **N.2753/1999**.

2.2.1 Τι θεωρείται εμπορικό εισόδημα

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 28 του **N.2238/1994**, εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις είναι το κέρδος που αποκτάται από ατομική ή εταιρική επιχείρηση, εμπορική, βιομηχανική ή βιοτεχνική ή από την άσκηση οποιουδήποτε κερδοσκοπικού επαγγέλματος το οποίο δεν υπάγεται στα ελεύθερα επαγγέλματα.

Η επιχείρηση αποτελεί μεμονωμένη ή συμπτωματική πράξη που αποβλέπει στην επίτευξη κέρδους, καθώς και η πώληση μέσα σε δύο (2) χρόνια από την απόκτηση εξ επαχθούς αιτίας εδαφικών εκτάσεων που βρίσκονται εκτός σχεδίου πόλεως και έχουν μεγάλη αξία.

Θεωρείται εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις:

- ✓ Το κέρδος από την άσκηση επιχείρησης αγοραπωλησίας ακινήτων γενικά, εκτός από τις επιχειρήσεις των οποίων το καθαρό κέρδος εξευρίσκεται με ειδικό τρόπο. Κέρδος θεωρείται η επιπλέον διαφορά μεταξύ της αξίας του ακινήτου

το οποίο πουλήθηκε και της αξίας αυτού κατά τον χρόνο της αγοράς. Ως αξία πώλησης λαμβάνεται αυτή που προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του Ν.1249/1982 (ΦΕΚ 43 Α'). Αν όμως το τίμημα που αναφέρεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια είναι μεγαλύτερο από την πιο πάνω αξία, ως ακαθάριστο έσοδο λαμβάνεται το αναφερόμενο σε αυτά τα συμβόλαια τίμημα. Ειδικά για τις περιοχές όπου δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων ως ακαθάριστα έσοδα λαμβάνονται:

1. Το τίμημα από τις πωλήσεις των πιο πάνω ακινήτων που αναφέρεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια.
  2. Η διαφορά μεταξύ του τιμήματος της αξίας, κατά περίπτωση, που φορολογήθηκε και της πραγματικής αξίας του ακινήτου, η οποία εξευρίσκεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν στη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων.
- ✓ Η ωφέλεια που πραγματοποιείται από οργανωμένη επιχείρηση πώλησης οικοπέδων ή αγροτεμαχίων τα οποία προέρχονται από εδαφικές εκτάσεις της επιχείρησης που βρίσκονται εντός ή εκτός σχεδίου πόλεως, δήμου ή κοινότητας οι οποίες έχουν καταταμηθεί ή ρυμοτομηθεί. Ωφέλεια θεωρείται η επιπλέον διαφορά μεταξύ της αξίας της έκτασης η οποία πουλήθηκε και της αξίας της, πριν από την κατάτμηση ή τη ρυμοτόμηση.
- Ως αξία πώλησης λαμβάνεται αυτή που προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του Ν.1249/1982. Αν όμως το τίμημα που αναφέρεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια είναι μεγαλύτερο από την πιο πάνω αξία, ως ακαθάριστο έσοδο λαμβάνεται το αναφερόμενο σ' αυτά τα συμβόλαια τίμημα. Ειδικά για τις περιοχές που δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, ως ακαθάριστα έσοδα λαμβάνονται:
1. Το τίμημα από τις πωλήσεις των πιο πάνω ακινήτων που αναφέρεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια.
  2. Η διαφορά μεταξύ του τιμήματος της αξίας, κατά περίπτωση, που φορολογήθηκε και της πραγματικής αξίας του ακινήτου, η οποία εξευρίσκεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν στη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων. Η διαφορά αυτή μειώνεται με τις δαπάνες που βαρύνουν τον πωλητή.

- ✓ Τα ποσά που καταβάλλουν με την μορφή μερίσματος ή αμοιβής στα μέλη τους οι συνεταιρισμοί που έχουν συσταθεί νομίμως.
- ✓ Τα κέρδη από παρεπόμενες εργασίες που ενεργούνται από την επιχείρηση παράλληλα με τον κύριο σκοπό της.
- ✓ Η επιχειρηματική αμοιβή του ομόρρυθμου εταίρου, του κοινωνού και του εταίρου διαχειριστή της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης.
- ✓ Ο μισθός που καταβάλλεται από ανώνυμη εταιρεία στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της για τις υπηρεσίες που παρέχουν βάσει ειδικής σύμβασης μίσθωσης εργασίας ή εντολής, εφόσον για τις υπηρεσίες αυτές τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου είναι ασφαλισμένα σε οποιονδήποτε, εκτός του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ασφαλιστικό όργανο ή Ταμείο.
- ✓ Θεωρείται εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις και η πραγματοποιηθείσα αυτόματα υπερτίμηση του παγίου κεφαλαίου που χρησιμοποιείται στην επιχείρηση, καθώς και η υπερτίμηση που δεν πραγματοποιήθηκε, εφόσον αυτή έχει περιληφθεί στην απογραφή.

Κατ'εξάιρεση, η υπερτίμηση από την αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτου το οποίο ιδιοχρησιμοποιείται ή έχει ιδιοχρησιμοποιηθεί για την άσκηση του αντικείμενου των εργασιών της επιχείρησης απαλλάσσεται του φόρου, εφόσον εμφανίζεται σε ιδιαίτερο λογαριασμό αφορολόγητου αποθεματικού και φορολογείται σε περίπτωση διανομής του ή διάλυσης της επιχείρησης, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Κατά τον υπολογισμό του υπερτιμήματος από την πώληση ακινήτου, εξαιρουμένου του υπερτιμήματος που προκύπτει από την αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτου, ως τιμή πώλησης δεν δύναται να ληφθεί ποσό μικρότερο της αξίας, όπως αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις περί φορολογίας μεταβίβασης ακινήτων.

Ειδικά για τα ακίνητα που αποτέλεσαν αντικείμενο σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης του **N.1665/1986** και μεταβιβάζονται λόγω λήξης της σύμβασης αυτής ή εξαγοράζονται πριν από την λήξη της μίσθωσης από τον μισθωτή, ως αξία πώλησης αυτών λαμβάνεται αυτή που καθορίζεται από τους όρους της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης που είχε υπογραφεί. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που το ακίνητο μεταβιβάζεται σε τρίτο πρόσωπο πλην του μισθωτή ή των κληρονόμων του, εφόσον υπεισέλθουν στη θέση του θανόντος

μισθωτή, λόγω κληρονομικής διαδοχής, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

- ✓ Οι τόκοι συναλλαγματικών και γραμματίων από εμπορικές συναλλαγές, οι τόκοι από τις αποδεδειγμένες πωλήσεις εμπορευμάτων με πίστωση μεταξύ εμπόρων και οι προκύπτοντες τόκοι υπερημερίας, λόγω καθυστέρησης στην καταβολή του πιστωθέντος τιμήματος, δεν λογίζονται ως εισόδημα από κινητές αξίες αλλά ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις, με την προϋπόθεση ότι αυτός που αποκτά το εισόδημα αυτό ασκεί εμπορική γενικά επιχείρηση στην Ελλάδα ή, προκειμένου για αλλοδαπό, ότι αυτός έχει μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα και οι τόκοι προέρχονται από εργασίες της μόνιμης αυτής εγκατάστασης. Ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις λογίζονται και οι τόκοι που επιδικάζονται με δικαστική απόφαση.
- ✓ Οι αποδόσεις από συμβάσεις ή πράξεις επί παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων που πραγματοποιούν επιτηδευματίες που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων.

2.2.2 Διαχειριστική περίοδος

Η διαχειριστική περίοδος περιλαμβάνει δωδεκάμηνο χρονικό διάστημα. Κατά την έναρξη, λήξη ή διακοπή των εργασιών της επιχείρησης η διαχειριστική περίοδος μπορεί να είναι μικρότερη του δωδεκαμήνου. Κατ' εξαίρεση, για την επιχείρηση που τηρεί βιβλία Γ' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, η διαχειριστική περίοδος έναρξης μπορεί να περιλαμβάνει και μεγαλύτερο του δωδεκαμήνου χρονικό διάστημα, όχι όμως μεγαλύτερο από είκοσι τέσσερις (24) μήνες.

Οι επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων υποχρεούνται να κλείνουν διαχείριση στις 30 Ιουνίου ή στις 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους. Κατ' εξαίρεση, μπορεί να κλείνει τη διαχείρισή του:

- ✓ Το υποκατάστημα, πρακτορείο ή άλλη εγκατάσταση στην Ελλάδα αλλοδαπής επιχείρησης κατά τον χρόνο που κλείνει τη διαχείρισή του το κεντρικό κατάστημα στην αλλοδαπή.
- ✓ Η ημεδαπή επιχείρηση στην οποία μετέχει αλλοδαπή τοιαύτη με ποσοστό κεφαλαίου πενήντα τοις εκατό (50%) τουλάχιστον κατά τον χρόνο που κλείνει τη διαχείρισή της η αλλοδαπή επιχείρηση.

- ✓ Η ημεδαπή επιχείρηση στο κεφάλαιο της οποίας μετέχει με ποσοστό τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%) άλλη ημεδαπή επιχείρηση, στην οποία μετέχει αλλοδαπή επιχείρηση με το ίδιο ή μεγαλύτερο ποσοστό κατά τον χρόνο που κλείνει τη διαχείρισή της η αλλοδαπή επιχείρηση.
- ✓ Η ημεδαπή επιχείρηση στο κεφάλαιο της οποίας μετέχει με ποσοστό τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%) άλλη ημεδαπή επιχείρηση κατά τον χρόνο που κλείνει τη διαχείρισή της η συμμετέχουσα επιχείρηση.

Όταν κατά τη διάρκεια του προηγούμενου της φορολογίας οικονομικού έτους έχουν κλειστεί περισσότερες από μία διαχειρίσεις, οι οποίες περιλαμβάνουν χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από δώδεκα (12) μήνες, ως εισόδημα λαμβάνεται το άθροισμα των κερδών αυτών των διαχειρίσεων. Σε περίπτωση μετάθεσης του χρόνου λήξης της διαχειριστικής περιόδου η μετάθεση αυτή θεωρείται πάντοτε παράταση της δωδεκάμηνης περιόδου. Σε αυτή την περίπτωση ως εισόδημα λαμβάνεται αυτό που προκύπτει από την προσαυξημένη δωδεκάμηνη περίοδο.

Όταν έχει διαρρεύσει πλήρες δωδεκάμηνο χρονικό διάστημα χωρίς να κλειστεί διαχείριση κατά το οικονομικό έτος που προηγήθηκε του έτους της φορολογίας, το εισόδημα καθορίζεται εξωλογιστικώς.

Επιτρέπεται η μετάθεση του χρόνου λήξης της διαχειριστικής περιόδου μόνον εφόσον αποχρώντες λόγοι, που ανάγονται στην ουσιώδη μεταβολή του αντικειμένου των εργασιών της επιχείρησης που τηρεί βιβλία Γ' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, επιβάλλουν τούτο. Η μετάθεση αυτή επιτρέπεται με έγκριση του προϊσταμένου της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας, μετά από σχετική αίτηση της ενδιαφερόμενης επιχείρησης που υποβάλλεται το αργότερο μέσα στον ενδέκατο μήνα της διαχειριστικής περιόδου της οποίας ζητείται η παράταση του χρόνου λήξης. Η αίτηση που υποβάλλεται εκπροθέσμως θεωρείται ότι δεν έχει υποβληθεί.

2.2.3 Ακαθάριστο εισόδημα

Ως ακαθάριστο εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις λαμβάνεται το σύνολο των ακαθάριστων εσόδων από τις κάθε είδους εμπορικές συναλλαγές.

Ο προσδιορισμός των ακαθάριστων εσόδων των εμπορικών επιχειρήσεων ενεργείται ως ακολούθως:

- Για επιχειρήσεις που τηρούν επαρκή και ακριβή βιβλία Β' ή Γ' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων τα

ακαθάριστα έσοδα εξευρίσκονται με βάση τα δεδομένα των βιβλίων και στοιχείων.

Εξαιρετικά για επιχειρήσεις πρακτόρων κρατικών λαχείων ως ακαθάριστα έσοδα λαμβάνονται για μεν τις λιανικές πωλήσεις λαχείων που διενεργούνται μέσω των καταστημάτων τους η προμήθεια που δικαιούνται, για δε τις χονδρικές πωλήσεις ποσοστό ένα τοις εκατό (1%) επί της ονομαστικής αξίας των λαχείων για τη μεσολάβηση πώλησης αυτών.

- Για τις επιχειρήσεις που τηρούν ακριβή βιβλία και στοιχεία Α' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων τα ακαθάριστα έσοδα εξευρίσκονται με την προσθήκη του μεικτού κέρδους στο συνολικό κόστος των εμπορεύσιμων αγαθών, χωρίς Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), τα οποία αγοράστηκαν μέσα στη χρήση ή των έτοιμων προϊόντων που έχουν παραχθεί από τις πρώτες και βοηθητικές ύλες που αγοράστηκαν μέσα στην ίδια χρήση. Το μεικτό εμπορικό ή βιομηχανικό κέρδος, κατά περίπτωση, βρίσκεται με σύγκριση των τιμών κτήσης και πώλησης των αγαθών που διατέθηκαν από την επιχείρηση. Σε περίπτωση που για την κρινόμενη επιχείρηση δεν υπάρχουν τέτοια στοιχεία λαμβάνεται υπόψη ο συντελεστής μεικτού κέρδους άλλων ομοειδών επιχειρήσεων. Όταν το μεικτό κέρδος καθορίζεται από το Υπουργείο Εμπορίου, προκειμένου να προσδιοριστούν τα ακαθάριστα έσοδα, ως ποσοστό μεικτού κέρδους λαμβάνεται το ανώτατο όριο του συντελεστή που έχει καθοριστεί από το Υπουργείο Εμπορίου.

Σε περίπτωση που το Υπουργείο Εμπορίου έχει καθορίσει δραχμικό μεικτό κέρδος, γίνεται αναγωγή αυτού σε ποσοστιαίο. Για την εφαρμογή της ρύθμισης αυτής θεωρείται ότι τα εμπορεύσιμα αγαθά πουλήθηκαν όλα μέσα στη χρήση και ότι οι πρώτες και βοηθητικές ύλες μεταποιήθηκαν και πουλήθηκαν μέσα στη χρήση ως έτοιμα προϊόντα, ανεξάρτητα από το αν η διάθεσή τους γίνεται χονδρικώς ή λιανικώς. Στις επιχειρήσεις που αρχίζουν για πρώτη φορά τις εργασίες τους και εφόσον το επόμενο έτος συνεχίζουν να τηρούν βιβλία Α' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, θεωρείται ότι πουλήθηκαν μέσα στη χρήση από τα εμπορεύσιμα αγαθά τόσα δωδέκατα αυτών όσοι οι μήνες της πραγματικής λειτουργίας της επιχείρησης. Τμήμα του μήνα λογίζεται ως ακέραιος μήνας.

Το υπόλοιπο ποσό προστίθεται στις αγορές του αμέσως επόμενου έτους και λογίζεται ως αγορά του έτους αυτού. Σε περίπτωση αλλαγής της κατηγορίας των βιβλίων και στοιχείων που τηρούνται από την επιχείρηση:

- Από την Α' στη Β' κατηγορία, τα ακαθάριστα έσοδα κατά τη διαχειριστική περίοδο κατά την οποία τηρήθηκαν για πρώτη φορά βιβλία Β' κατηγορίας δεν μπορούν να υπερβούν τα ακαθάριστα έσοδα τα οποία βρίσκονται με βάση τα αγορασθέντα εμπορεύσιμα αγαθά ή τα παραχθέντα έτοιμα προϊόντα μέσα σε αυτή την περίοδο.

Όταν όμως τα ακαθάριστα έσοδα αυτής της περιόδου που προκύπτουν με βάση τα δεδομένα των βιβλίων και στοιχείων, μειωμένα κατά τα ακαθάριστα έσοδα της προηγούμενης διαχειριστικής περιόδου, κατά την οποία είχαν τηρηθεί βιβλία Α' κατηγορίας, είναι μεγαλύτερα από τα ακαθάριστα έσοδα της ίδιας περιόδου που βρίσκονται με βάση τα αγορασθέντα εμπορεύσιμα αγαθά ή τα παραχθέντα έτοιμα προϊόντα, τότε τα μεγαλύτερα αυτά ακαθάριστα έσοδα θεωρούνται έσοδα της διαχειριστικής περιόδου κατά την οποία τηρήθηκαν για πρώτη φορά βιβλία Β' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων.

- Από την Α' στη Γ' κατηγορία, τα ακαθάριστα έσοδα κατά την τελευταία, πριν από την αλλαγή της κατηγορίας των βιβλίων, διαχειριστική περίοδο βρίσκονται με βάση τα αγορασθέντα κατά την περίοδο αυτή εμπορεύσιμα αγαθά ή παραχθέντα έτοιμα προϊόντα, μειωμένα κατά την αξία των αγαθών που εμφανίζονται στην απογραφή έναρξης της διαχειριστικής περιόδου κατά την οποία έγινε η αλλαγή της κατηγορίας βιβλίων.
- Από τη Β' ή Γ' στην Α' κατηγορία, τα ακαθάριστα έσοδα κατά τη διαχειριστική περίοδο κατά την οποία τηρήθηκαν για πρώτη φορά βιβλία Α' κατηγορίας βρίσκονται με βάση την αξία των αγορασθέντων κατά την περίοδο αυτή εμπορεύσιμων αγαθών ή παραχθέντων προϊόντων, η οποία προσαυξάνεται με την αξία των εμπορεύσιμων αγαθών ή παραχθέντων προϊόντων, η οποία προσαυξάνεται με την αξία των εμπορεύσιμων αγαθών ή παραχθέντων έτοιμων προϊόντων που αποδεδειγμένα δεν διατέθηκαν ή δεν χρησιμοποιήθηκαν εφόσον τηρήθηκαν βιβλία Β' κατηγορίας ή που εμφανίζονται στην απογραφή εφόσον τηρήθηκαν βιβλία Γ' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων.
- Για επιχειρήσεις που δεν τηρούν βιβλία και στοιχεία του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων ή τα τηρούμενα είναι κατώτερα της προσήκουσας κατηγορίας ή ανεπαρκή ή ανακριβή, τα ακαθάριστα έσοδα προσδιορίζονται εξωλογιστικώς με βάση τα στοιχεία και τις πληροφορίες που διαθέτει ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας για την έκταση της συναλλακτικής δράσης και τις

συνθήκες λειτουργίας της επιχείρησης. Στην περίπτωση αυτή λαμβάνονται υπόψη οι αγορές, οι πωλήσεις και το μεικτό κέρδος που εμφανίζει η επιχείρηση, το μεικτό κέρδος που πραγματοποιείται από ομοειδείς επιχειρήσεις που λειτουργούν με παρόμοιες συνθήκες, το απασχολούμενο προσωπικό, το ύψος των κεφαλαίων που έχουν επενδυθεί, καθώς και των ίδιων κεφαλαίων κίνησης, το ποσό των δανείων και των πιστώσεων, το ποσό των εξόδων παραγωγής και διάθεσης των εμπορευμάτων, των εξόδων διαχείρισης και γενικά κάθε επαγγελματικής δαπάνης.

2.2.4 Προσδιορισμός του καθαρού εισοδήματος

2.2.4.1 Λογιστικός προσδιορισμός του καθαρού εισοδήματος

Ο λογιστικός προσδιορισμός του καθαρού εισοδήματος των εμπορικών επιχειρήσεων προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 31 του Ν.2238/1994. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, το καθαρό εισόδημα των επιχειρήσεων που τηρούν επαρκή και ακριβή βιβλία και στοιχεία Γ' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, καθώς και των επιχειρήσεων που τηρούν επαρκή και ακριβή βιβλία και στοιχεία Β' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, εφόσον αυτές παρέχουν αποκλειστικά υπηρεσίες και στερούνται αξιόλογων αποθεμάτων κατά την λήξη της διαχειριστικής περιόδου, εξευρίσκεται λογιστικώς με έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα των ακολούθων εξόδων:

- Των γενικών εξόδων διαχείρισης στα οποία περιλαμβάνονται και :
  1. Τα έξοδα μισθοδοσίας και αμοιβής προσωπικού,
  2. Το τεκμαρτό ενοίκιο των ακινήτων,
  3. Οι δωρεές ακινήτων και χρηματικών ποσών στο δημόσιο, δήμους κ.λ.π., οι δωρεές ειδών διατροφής προς κοινωφελές ίδρυμα, οι δωρεές ιατρικών μηχανημάτων και ασθενοφόρων αυτοκινήτων, οι δωρεές χρηματικών ποσών σε κοινωφελή ιδρύματα, σωματεία, Ναούς κ.λ.π., οι δωρεές χρηματικών ποσών για πολιτιστικούς σκοπούς και οι δωρεές σε αθλητικά σωματεία με την προσκόμιση των απαραίτητων δικαιολογητικών.
  4. Τα ασφάλιστρα που καταβάλλουν οι επιχειρήσεις για ομαδική ασφάλιση ζωής του εργατοϋπαλληλικού προσωπικού τους, οι δαπάνες για την συντήρηση και

επισκευή των επαγγελματικών γενικά εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και αυτοκινήτων οχημάτων, η αξία των πρώτων και βοηθητικών υλών, ειδικών δαπανών επεξεργασίας κ.λ.π, οι τόκοι δανείων ή πιστώσεων, τα ποσά των φόρων, τελών και δικαιωμάτων που βαρύνουν την επιχείρηση, τα ποσά των αποσβέσεων, τα αποθεματικά, η ζημία κεφαλαίου, τα ποσά των προβλέψεων για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων και προβλέψεις για λιανικές πωλήσεις. Επίσης, τα δικαιώματα ή αποζημιώσεις για χρήση σημάτων, ευρεσιτεχνιών κ.τ.λ, οι δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας, τα έξοδα πρώτης εγκατάστασης, οι δαπάνες επισκευής και συντήρησης σε μισθούμενα ακίνητα, οι δαπάνες διαφημίσεων, οι προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης, τα μισθώματα leasing, οι ζημίες από συμβάσεις επί παραγώγων, τα έξοδα οργάνωσης θυγατρικής επιχείρησης ή επιχείρησης του ίδιου ομίλου, τα ποσά από την αγορά Η/Υ και λογισμικού.

Συμπερασματικά λογιστικό προσδιορισμό του καθαρού εισοδήματος έχουμε για τις επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας και για τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών, εμπορίας και μεικτών επιχειρήσεων που τηρούν Β' κατηγορίας βιβλία, εφόσον αυτές κατά τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου στερούνται αξιολογών αποθεμάτων.

2.2.4.2 Εξωλογιστικός προσδιορισμός του καθαρού εισοδήματος

Δεύτερος τρόπος προσδιορισμού του καθαρού εισοδήματος των εμπορικών επιχειρήσεων είναι ο εξωλογιστικός, τον οποίο προβλέπει το άρθρο 32 του Ν.2238/1994. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, το καθαρό εισόδημα των επιχειρήσεων που τηρούν βιβλία και στοιχεία Α' ή Β' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, καθώς και των επιχειρήσεων που δεν τηρούν βιβλία και στοιχεία ή τηρούν βιβλία και στοιχεία κατώτερης κατηγορίας της προσήκουσας ή τηρούν ανακριβή ή ανεπαρκή βιβλία και στοιχεία και στην τελευταία αυτή περίπτωση η ανεπάρκεια καθιστά αδύνατη τη διενέργεια των ελεγκτικών επαληθεύσεων, προσδιορίζεται εξωλογιστικώς με πολλαπλασιασμό των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης με ειδικούς, κατά γενικές κατηγορίες επιχειρήσεων, συντελεστές καθαρού κέρδους.

Σε αυτά τα ακαθάριστα έσοδα δεν συμπεριλαμβάνονται τα ακόλουθα ποσά εσόδων:

- ✓ Οι τόκοι από συναλλακτικές πράξεις, με εξαίρεση τους τόκους, της παραγράφου 4 του άρθρου 25, που αποτελούν εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις.
- ✓ Η αυτόματη υπερτίμηση κεφαλαίου της επιχείρησης.
- ✓ Τα ποσά που έχουν εισπραχθεί από επισφαλείς απαιτήσεις που έχουν αποσβεστεί, εφ' όσον είχαν γίνει δεκτές από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας κατά τον προσδιορισμό του φορολογούμενου εισοδήματος.
- ✓ Τα ποσά που έχουν εισπραχθεί από φόρους, τέλη και εισφορές της επιχείρησης εφόσον είχαν καταβληθεί αχρεωστήτως και είχαν γίνει δεκτά από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας κατά τον προσδιορισμό του φορολογούμενου εισοδήματος.

Τα πιο πάνω ποσά προστίθενται στο καθαρό κέρδος της επιχείρησης το οποίο προκύπτει από την εφαρμογή του συντελεστή καθαρού κέρδους.

Για κάθε κατηγορία επιχειρήσεων προβλέπεται ένας μοναδικός συντελεστής καθαρού κέρδους ο οποίος εφαρμόζεται στα ακαθάριστα έσοδα. Οι μοναδικοί συντελεστές καθαρού κέρδους περιλαμβάνονται σε ειδικό πίνακα, ο οποίος καταρτίζεται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο συντελεστής καθαρού κέρδους που εφαρμόζεται στα ακαθάριστα έσοδα δεν μπορεί να είναι ανώτερος από τα τρία πέμπτα (3/5) του συντελεστή μεικτού κέρδους που έχει καθορίσει το Υπουργείο Εμπορίου. Όταν το Υπουργείο Εμπορίου, αντί για συντελεστές μεικτού κέρδους, έχει καθορίσει συντελεστές καθαρού κέρδους, δεν εφαρμόζονται οι συντελεστές καθαρού κέρδους του πίνακα αλλά οι συντελεστές καθαρού κέρδους του Υπουργείου Εμπορίου.

Για τις επιχειρήσεις των οποίων το καθαρό εισόδημα προσδιορίζεται λογιστικώς, δηλαδή υπάγονται στις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 31, όταν τα καθαρά κέρδη τους προσδιορίζονται εξωλογιστικώς λόγω ανακρίβειας, συντελεστής καθαρού κέρδους λαμβάνεται αυτός που προκύπτει από τον λογιστικό προσδιορισμό του καθαρού εισοδήματός τους, εφόσον είναι μεγαλύτερος από τον οικείο συντελεστή του πίνακα. Ο συντελεστής που προσδιορίζεται με αυτό τον τρόπο δεν μπορεί να είναι ανώτερος από το διπλάσιο του οικείου συντελεστή του πίνακα. Σε κάθε περίπτωση ο συντελεστής καθαρού κέρδους δεν μπορεί να είναι ανώτερος του ογδόντα πέντε τοις εκατό (85%).

Για τις επιχειρήσεις που δεν τηρούν τα βιβλία και στοιχεία που προβλέπονται για αυτές από τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων ή στις οποίες διαπιστώθηκε:

1. Η έκδοση πλαστών ή εικονικών τιμολογίων.
2. Η τήρηση ανεπίσημων βιβλίων παράλληλα προς τα υποχρεωτικώς τηρούμενα επίσημα.
3. Η μη έκδοση φορολογικού στοιχείου ή η έκδοση ανακριβούς, για την πώληση ή διακίνηση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών.
4. Η χωρίς άδεια της αρμόδιας φορολογικής αρχής άσκηση επαγγέλματος ή επιχείρησης ή άσκηση σε διεύθυνση που δεν δηλώθηκε.
5. Η αλλοίωση των δεδομένων της φορολογικής ταμειακής μηχανής. Ο συντελεστής καθαρού κέρδους που εφαρμόζεται προσαυξάνεται κατά εκατό τοις εκατό (100%).

Στις λοιπές περιπτώσεις που τα βιβλία και στοιχεία κρίνονται ανακριβή ο συντελεστής καθαρού κέρδους προσαυξάνεται κατά πενήντα τοις εκατό (50 %).

Αν από τα στοιχεία που προσκομίζει ο φορολογούμενος προκύπτει αποδεδειγμένα, ότι από γεγονότα ανώτερης βίας, το πραγματικό κέρδος είναι κατώτερο από αυτό που προσδιορίζεται με την εφαρμογή του μοναδικού συντελεστή, το κέρδος αυτό μπορεί να καθορίζεται με χρήση κατώτερου συντελεστή, όχι όμως κατώτερου από το μηδέν.

Εξαιρετικώς, σε περιπτώσεις ολικής καταστροφής της επιχείρησης και των βιβλίων από πυρκαγιά μπορεί να αναγνωρισθεί αρνητικός συντελεστής μέχρι ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) επί των ακαθάριστων εσόδων των ανέλεγκτων χρήσεων.

Κατ' εξαίρεση, για τις επιχειρήσεις που υποχρεούνται να τηρούν βιβλία και στοιχεία της Α' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων και με την προϋπόθεση ότι αυτά κρίνονται ακριβή ή για τις επιχειρήσεις που δεν τηρούν βιβλία, γιατί δεν έχουν υποχρέωση τήρησης λόγω ύψους αγορών, εφόσον περιέχονται στον ειδικό πίνακα, τα καθαρά κέρδη προσδιορίζονται εξωλογιστικώς, με πολλαπλασιασμό των αγορών επί έναν μοναδικό συντελεστή καθαρού κέρδους κατά γενικές κατηγορίες επιχειρήσεων. Οι συντελεστές καθαρού κέρδους που εφαρμόζονται στις αγορές περιέχονται σε ειδικό πίνακα, που καταρτίζεται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών οι οποίες δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Κατά την εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν τους μοναδικούς συντελεστές στις αγορές:

- ✓ Για τις επιχειρήσεις που τηρούν ακριβή βιβλία και στοιχεία της Α' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, οι αγορές λαμβάνονται όπως αυτές προκύπτουν από τα βιβλία και στοιχεία τους.
- ✓ Για τις επιχειρήσεις που δεν έχουν υποχρέωση τήρησης βιβλίων λόγω ύψους αγορών οι αγορές λαμβάνονται όπως αυτές προκύπτουν από τα τιμολόγια αγορών.
- ✓ Σε περίπτωση αλλαγής της κατηγορίας των βιβλίων και στοιχείων που τηρούνται από την επιχείρηση:
  - α) από την Α' κατηγορία στη Γ' κατηγορία, οι αγορές της τελευταίας διαχειριστικής περιόδου πριν από την αλλαγή της κατηγορίας βιβλίων μειώνονται κατά την αξία τους που εμφανίζεται στην απογραφή έναρξης της διαχειριστικής περιόδου κατά την οποία έγινε η αλλαγή της κατηγορίας βιβλίων,
  - β) από τη Β' στην Α' κατηγορία, οι αγορές που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διαχειριστική περίοδο στην οποία τηρήθηκαν για πρώτη φορά βιβλία Α' κατηγορίας προσαυξάνονται με την αξία των εμπορεύσιμων αγαθών που αποδεδειγμένα δεν διατέθηκαν ή δεν χρησιμοποιήθηκαν κατά τις διαχειριστικές περιόδους στις οποίες τηρήθηκαν βιβλία Β' κατηγορίας,
  - γ) από τη Γ' στην Α' κατηγορία, οι αγορές που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διαχειριστική περίοδο στην οποία τηρήθηκαν για πρώτη φορά βιβλία Α' κατηγορίας προσαυξάνονται με την αξία των εμπορεύσιμων αγαθών που εμφανίζονται στην τελευταία απογραφή λήξης.

Το ποσό της αποζημίωσης ή αμοιβής που προβλέπεται από τις διατάξεις της παραγράφου 9 του άρθρου 31, σε περίπτωση τεκμαρτού ή εξωλογιστικού προσδιορισμού των καθαρών κερδών του οφειλέτη, εάν, πριν από την καταβολή ή πίστωση αυτού δεν υποβληθεί στην αρμόδια δημόσια οικονομική υπηρεσία φορολογίας του δικαιούχου, αντίγραφο της απόφασης ή του εγγράφου και θεωρηθεί από αυτή η απόφαση ή το έγγραφο βάσει του οποίου θα καταβληθεί ή πιστωθεί η αποζημίωση ή αμοιβή στο δικαιούχο, προστίθεται ολόκληρο στα τεκμαρτά ή εξωλογιστικά προσδιοριζόμενα καθαρά κέρδη.

2.2.4.3 Ειδικός προσδιορισμός του καθαρού εισοδήματος

Το άρθρο 33 του Ν.2238/1994 με τις προΐσχύουσες διατάξεις προέβλεπε τον προσδιορισμό του καθαρού εισοδήματος των εμπορικών επιχειρήσεων με τα αντικειμενικά κριτήρια. Το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού του εισοδήματος καταργήθηκε, το άρθρο 33 αντικαταστάθηκε από την παράγραφο 1 του νέου άρθρου 6 του Ν.2753/1999 και ορίστηκε ειδικός τρόπος προσδιορισμού του εισοδήματος.

2.2.5 Διακρίσεις εμπορικών επιχειρήσεων

2.2.5.1 Επιχείρηση αγοράς και πώλησης εμπορευμάτων καθώς και επιχείρηση αγαθών

Σύμφωνα με την διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 33, για τις παραπάνω επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία και στοιχεία Β' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, το καθαρό εισόδημά τους, που προσδιορίζεται κατ' αρχάς εξωλογιστικώς, δηλαδή με την εφαρμογή του προβλεπόμενου Μεικτού Συντελεστή Καθαρού Κέρδους επί των ακαθαρίστων εσόδων, δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το καθαρό εισόδημα που εξευρίσκεται λογιστικώς, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31 του Ν.2238/1994, δηλαδή με την έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδά τους των εξόδων που ορίζονται στο άρθρο 31, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η αξία των πρώτων και βοηθητικών υλών που χρησιμοποιήθηκαν, καθώς και των άλλων εμπορεύσιμων αγαθών. Η αξία των υλών αυτών και των εμπορεύσιμων αγαθών που χρησιμοποιήθηκαν εξευρίσκεται με την αξιοποίηση των απογραφέντων αποθεμάτων πρώτων και βοηθητικών υλών και των εμπορευσίμων αγαθών κατά την έναρξη της χρήσης και κατά την λήξη αυτής, για τα οποία υπάρχει υποχρέωση από τις σχετικές διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων να τα απογράφουν οι επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Β' κατηγορίας.

Όσον αφορά τις αποσβέσεις, διευκρινίζεται ότι και οι επιχειρήσεις εμπορίας ή αγαθών μπορούν να διενεργούν αποσβέσεις από τη χρήση 1999, για τυχόν όμως αναπόσβεστη αξία καθόσον μέχρι και τη χρήση 1998 οι αποσβέσεις στις επιχειρήσεις αυτές είχαν διενεργηθεί μέσω της χρησιμοποίησης του ΜΣΚΚ. Στη διαμόρφωση του οποίου είχαν ληφθεί υπόψη.

Στην περίπτωση αυτή, όταν δεν διενεργήθηκε απογραφή ή δεν υπάρχει τέτοια υποχρέωση, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα

Βιβλίων και Στοιχείων, ως απογραφή λήξης της διαχειριστικής περιόδου λαμβάνεται ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) επί των αγορών της περιόδου αυτής και ως απογραφή έναρξης ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) επί των αγορών της προηγούμενης διαχειριστικής περιόδου.

Αν προαιρετικά έχει συνταχθεί απογραφή έναρξης και λήξης, για τον προσδιορισμό του καθαρού εισοδήματος λαμβάνονται υπόψη τα δεδομένα αυτών, με την προϋπόθεση ότι θα συνεχιστεί η σύνταξη των απογραφών για μια τριετία από τη σύνταξη της πρώτης προαιρετικής απογραφής λήξης. Αν δεν τηρηθεί η υποχρέωση αυτή, επιβάλλονται οι προβλεπόμενες από τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων κυρώσεις για τη μη σύνταξη απογραφής.

Από την πιο πάνω διάταξη προκύπτει ότι από τη χρήση 1999 το καθαρό εισόδημα των επιχειρήσεων που τηρούν βιβλία Β' κατηγορίας προσδιορίζεται με δύο τρόπους ταυτόχρονα: τον λογιστικό και τον εξωλογιστικό.

Το μεγαλύτερο καθαρό εισόδημα που θα προκύψει από την ταυτόχρονη εφαρμογή των δύο τρόπων θα υπαχθεί σε φόρο. Ειδικά όμως για τα κέρδη της χρήσης 01/01/1999 έως 31/12/1999 τα κέρδη που προκύπτουν με τον λογιστικό τρόπο, δεν μπορούν να υπερβούν τα κέρδη που προκύπτουν με τον εξωλογιστικό τρόπο προσαυξημένα κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%).

Ο φόρος θα υπολογιστεί με την συμπλήρωση των ενδείξεων που εμφανίζονται στο έντυπο Ε1 (δήλωση φορολογίας εισοδήματος). Επομένως, όσοι το 1999 απέκτησαν εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις θα συμπληρώσουν τις ενδείξεις 401-426.

Συγκεκριμένα, όσοι απέκτησαν κέρδη από την άσκηση ατομικής επιχείρησης θα τα αναγράψουν στις ενδείξεις 401-402, ενώ το ποσό των ακαθάριστων εσόδων θα αναγραφεί στις ενδείξεις 425-426. Αν το 1999 πραγματοποίησαν ζημιά, το ποσό αυτής θα το αναγράψουν στις ενδείξεις 413-414, γράφοντας ταυτόχρονα στις ενδείξεις 425-426 και το ποσό των ακαθάριστων εσόδων. Η ζημιά των προηγούμενων ετών, αν υπάρχει, θα αναγραφεί στις ενδείξεις 415-416.

Για ομόρρυθμο εταίρο ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας ή διαχειριστής εταίρος ΕΠΕ και δικαιούται επιχειρηματική αμοιβή, αυτή θα αναγράφεται στις ενδείξεις 403-404 του πίνακα. Η επιχειρηματική αμοιβή θα είναι ίση με το ποσοστό συμμετοχής του κάθε εταίρου στην εταιρεία επί το ½ των καθαρών κερδών της εταιρείας. Σε αυτή την περίπτωση το υπουργείο Οικονομικών απαιτεί να επισυνάπτει στη δήλωση μια κατάσταση η οποία θα συνταχθεί σε ένα απλό χαρτί και η οποία θα αναφέρει την επωνυμία και τη νομική μορφή της εταιρείας, την αρμόδια Εφορία, τα καθαρά

κέρδη της εταιρείας, το ποσό που προκύπτει αν αυτά τα κέρδη πολλαπλασιαστούν με το 1/2, το ποσοστό συμμετοχής του κάθε εταίρου στην εταιρεία και την επιχειρηματική αμοιβή που προκύπτει με βάση αυτά τα δεδομένα.

Οι ενδείξεις 405-406 θα συμπληρωθούν από όσους αποκτούν καθαρά κέρδη από συμμετοχή σε κοινωνίες αστικού δικαίου που εκμεταλλεύονται ως δύο αυτοκίνητα δημόσιας χρήσης ή καθαρά κέρδη από συμμετοχή σε ΟΕ ή ΕΕ ή αστική εταιρεία ή κοινοπραξία που εκμεταλλεύεται ένα αυτοκίνητο δημόσιας χρήσης ή κέρδη από εταιρείες συστεγασμένων φαρμακείων στις οποίες συμμετέχουν αποκλειστικά φαρμακοποιοί. Στις ενδείξεις 407-408 θα γραφεί το υπερτίμημα από την πώληση αυτοκινήτου ως εμπορεύματος. Το ποσό του υπερτιμήματος θα γραφεί στις ενδείξεις αυτές εφόσον επιδιώκεται η φορολόγηση αυτού με την κλίμακα φόρου.

Παράδειγμα

Έστω ατομική επιχείρηση, η οποία ασχολείται με τη λιανική πώληση έτοιμων ανδρικών ενδυμάτων, τηρεί βιβλία Β' κατηγορίας και κατά τη διαχειριστική περίοδο 01.01.1999-31.12.1999 από τα βιβλία της προκύπτουν τα εξής:

- Αγορές εμπορευμάτων	70.000.000
- Έσοδα από πωλήσεις	100.000.000
- Δαπάνες	10.000.000
- Απογραφή έναρξης	30.000.000
- Απογραφή λήξης	32.000.000

Ο μοναδικός συντελεστής καθαρού κέρδους της επιχείρησης είναι 15%.

Ο προσδιορισμός των καθαρών κερδών της επιχείρησης θα γίνει με δυο τρόπους, τον λογιστικό και τον εξωλογιστικό.

Λογιστικός προσδιορισμός

- Απογραφή έναρξης	30.000.000
- Πλέον αγορές	70.000.000
Σύνολο	100.000.000
- Μείον απογραφή λήξης	32.000.000
- Κόστος πωληθέντων	68.000.000
Έσοδα από πωλήσεις εμπορευμάτων	100.000.000
Μείον κόστος πωληθέντων	68.000.000
Μεικτά κέρδη	32.000.000
Μείον δαπάνες	10.000.000
Καθαρό κέρδος (εισόδημα)	22.000.000

Εξωλογιστικός προσδιορισμός

Για τον εξωλογιστικό προσδιορισμό του καθαρού εισοδήματος τα ακαθάριστα έσοδα θα πολλαπλασιαστούν επί τον μοναδικό συντελεστή 15%, δηλαδή: $100.000.000 \times 15\% = 15.000.000$

Η ατομική επιχείρηση θα φορολογηθεί για καθαρό εισόδημα 22.000.000 δρχ.

2.2.5.2 Επιχείρηση παροχής υπηρεσιών με ακαθάριστα έσοδα μέχρι 20 εκ.

Σύμφωνα με τη νέα ρύθμιση, για τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών που τηρούν βιβλία και στοιχεία Β' ή προαιρετικά Γ' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων και οι οποίες κατά τη διαχειριστική περίοδο πραγματοποίησαν ακαθάριστα έσοδα ως και είκοσι εκατομμύρια δραχμές (20.000.000 δρχ.), το καθαρό εισόδημά τους, όπως αυτό εξευρίσκεται λογιστικώς σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31, δεν μπορεί να είναι μικρότερο από αυτό που προσδιορίζεται εξωλογιστικώς, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32.

Δηλαδή, και στις επιχειρήσεις αυτές το καθαρό εισόδημα θα προσδιορίζεται ταυτόχρονα με δύο τρόπους: τον λογιστικό και τον εξωλογιστικό. Το μεγαλύτερο εισόδημα που θα προκύψει από την εφαρμογή των δύο τρόπων θα υπαχθεί σε φόρο. Προϋπόθεση για την εφαρμογή των δύο τρόπων προσδιορισμού του καθαρού εισοδήματος στις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών είναι τα ακαθάριστα έσοδά τους να μην υπερβαίνουν τα είκοσι εκατομμύρια δραχμές (20.000.000 δρχ.). Αν τα υπερβαίνουν, θα εφαρμόζεται μόνο ο λογιστικός τρόπος.

Παράδειγμα

Έστω ατομική επιχείρηση λειτουργεί ως φροντιστήριο ξένων γλωσσών, τηρεί βιβλία Β' κατηγορίας και κατά τη χρήση 01.01-31.12.1999 πραγματοποίησε έσοδα από τους μαθητές 15.000.000 δραχμές, με δαπάνες λειτουργίας του φροντιστηρίου 9.000.000 δραχμές. Ο μοναδικός συντελεστής καθαρού κέρδους για το φροντιστήριο ξένων γλωσσών είναι 32%.

Το καθαρό κέρδος της επιχείρησης θα προσδιοριστεί με δύο τρόπους:

Λογιστικός προσδιορισμός

- Ακαθάριστα έσοδα	15.000.000
- Μείον δαπάνες	9.000.000

- Καθαρά κέρδη 6.000.000

Εξωλογιστικός τρόπος

- Ακαθάριστα έσοδα:

15.000.000 x 32% = 4.800.000 καθαρά κέρδη.

Η επιχείρηση θα φορολογηθεί για καθαρά κέρδη 6.000.000 δραχμών.

2.2.5.3 Μεικτές επιχειρήσεις με ακαθάριστα έσοδα από Π.Υ. μέχρι 20 εκ.

Για τις μεικτές επιχειρήσεις πώλησης ή παραγωγής και παροχής υπηρεσιών που τηρούν βιβλία Β' ή προαιρετικά Γ' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων και οι οποίες κατά τη διαχειριστική περίοδο πραγματοποίησαν ακαθάριστα έσοδα από τον κλάδο της παροχής υπηρεσιών μέχρι και είκοσι εκατομμύρια δραχμές (20.000.000 δρχ.), το συνολικό καθαρό εισόδημά τους, όπως αυτό εξευρίσκεται για όλους τους κλάδους τους λογιστικώς, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31 δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το συνολικό εισόδημά τους που προσδιορίζεται εξωλογιστικώς, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 για τον κλάδο της εμπορίας ή παραγωγής και λογιστικώς για τον κλάδο της παροχής υπηρεσιών.

2.2.5.4 Μεικτές επιχειρήσεις με ακαθάριστα έσοδα από Π.Υ. άνω των 20 εκ.

Για τις μεικτές επιχειρήσεις πώλησης ή παραγωγής και παροχής υπηρεσιών που τηρούν βιβλία Β' ή προαιρετικά Γ' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων και οι οποίες κατά την διαχειριστική περίοδο πραγματοποίησαν ακαθάριστα έσοδα από τον κλάδο της παροχής υπηρεσιών πάνω από είκοσι εκατομμύρια (20.000.000) δραχμές, το συνολικό καθαρό εισόδημά τους, όπως αυτό εξευρίσκεται για όλους τους κλάδους τους λογιστικώς, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31, δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το συνολικό εισόδημά τους που προσδιορίζεται εξωλογιστικώς, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 για τον κλάδο της εμπορίας ή παραγωγής και λογιστικώς, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31, για τον κλάδο της παροχής υπηρεσιών.

Προσοχή

Αν οι μεικτές επιχειρήσεις τηρούν προαιρετικά Γ' κατηγορίας βιβλία, ο ειδικός τρόπος προσδιορισμού του καθαρού εισοδήματος θα εφαρμοστεί εφόσον τα ακαθάριστα έσοδα του κλάδου της παροχής υπηρεσιών αποτελούν τουλάχιστον το εβδομήντα τοις εκατό (70%) των συνολικών ακαθάριστων εσόδων τους.

Έτσι μεικτή επιχείρηση με προαιρετική τήρηση βιβλίων Γ' κατηγορίας που τη χρήση 1999 είχε ακαθάριστα έσοδα 80.000.000 δρχ. και από αυτά τα 30.000.000 δρχ. προέρχονται από τον κλάδο παροχής υπηρεσιών δεν θα υπαχθεί στον ειδικό τρόπο προσδιορισμού του καθαρού εισοδήματος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΦΟΡΟΥ
ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 8. ΠΟΣΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΠΟΥ ΑΦΑΙΡΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

	Υπόλοιπο	Της αρίθμης
1. Εξόδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης	051 790.000	052 150.000
2. Υπαρξιακές εισφορές σε ταμεία ασφάλισης (Τ.Ε.Β.Ε. - Υ.Σ.Α. - Υ.Α.Ε. κ.λπ.)	053 400.000	054 300.000
3. Διαφορές ακινήτων στο Δημόσιο, Ιερούς Ναούς, μονές Αγίου Όρους κ.λπ. (αξία σε δραχ.)	057	058 80.000
4. Διαφορές χρηματικών ποσών στο Δημόσιο κ.λπ. σε Ν.Π.Δ.Δ., κοινοφελή Ν.Π.Ι.Δ. κ.λπ.	059 350.000	060
5. Χορηγίες σε πολιτιστικά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (μη κερδοσκοπικά)	061	062
6. Δεδουλευμένοι τόκοι που καταβλήθηκαν για σταγαστικά δάνεια απόκτησης α' κατοικίας, αναπήλωσης κ.λπ. διατηρητέων κτιρίων	063	064
7. Δαπάνη για αγορά και εγκατάσταση αεσιπράσιν η οικιακών συσκευιών χρήσης φυσικού αερίου και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (παράγραφος 17 άρθρου 7 ν 2264/1995)	065 350.000	066
8. Ποσά ασφαλίσεων για ασφάλιση ζωής, προσωπικών συγχράσεων, ασθένειας	073 800.000	074
9. Οικονομικούς δεσμούς για αγορά αγαθών και λήξη υπολοίπων	075 1.100.000	

- Νοσήλια για την κόρη της 300.000€
- Εισφορές στο Τ.Α.Ε. 400.000€ (υπόλοιπο 300.000€ στο Τ.Η.Μ. ΑΣΦ. ΣΥΜΒ.)
- Αμοιβή πνευματικού θρησκευτικού 250.000€
- Διαφορά σε συμφωνία Ν.Π.Ι.Δ. που επιδόθηκε πολιτιστικούς σκοπούς 350.000€
- Διαφορά της σύζυγου εκ κείν 80.000€
- Δαπάνη υασιμίας του πατέρα 400.000€ από τον υπέχον
- Δαπάνη υασιμίας της αδελφής 150.000€ από την σύζυγο
- Δαπάνη ασφαλίσεων ζωής 800.000€
- Οικονομικές δεσμούς 1.100.000€

10. Ένοικιο που πληρώσατε για κύρια κατοικία της οικογένειάς:

Οικονομικό έτος/αριθμός κτηματολ.	Κ.Α.	Α.Α.Μ. κτηματολ.	Ποσό σε €		
	051			011	012
	057			013	014
	063			015	016

11. Ένοικιο που πληρώσατε για κατοικία παιδιών της οικογένειάς που σπουδάζουν στο εξωτερικό:

Παιδί	Κ.Α.	Α.Α.Μ. κτηματολ.	Ποσό σε €		
1. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑΚΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	054	014169304	40	017 480.000	1 ^ο παιδί
	055			018	
	056			021	
	057			023	2 ^ο παιδί
	058			025	
	059			027	3 ^ο παιδί

12. Δίδακτρα σε φροντιστήρια εκπαιδευτικών μαθημάτων ή ξένων γλωσσών:

α) Για τον υπέχον και τη σύζυγο	079	080
β) Για κάθε παιδί τους χωριστά	081 1.000.000	082 083 084 085

- Δαπάνη ενοίκιου για την διαμονή της κόρης στην ιδιοκτησία της 480.000€
- Δαπάνη φροντιστηρίου για τον γιο 1.000.000€

TAXIS

ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ

1. Ακαθάριστο εισόδημα από εκμίσθωση:

α) κατοικιών, ξενοδοχείων, κλινικών, σχολείων, σιδηρών κτιρίων ή θεατρών κ.λπ.	103	104
β) καταστημάτων, γραφείων, αποθηκών κ.λπ.	105	106
γ) γηπέδων, χώρων τοποθέτησης επιγραφών κ.λπ.	107	108
δ) βιομηχανοτοπίων	109	110
ε) γαίων	101	102
στ) γαίων με βάση ανταρτηρικά συστήματα	909	910

2. α) Ακαθάριστο εισόδημα από εκμίσθωση ακινήτων _____ 111
 β) Στην περίπτωση αυτή, ποσό μίσθωμα έχετε καταβάλει _____ 112

3. Ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα από εκμίσθωση (βλέπε φυλλάδιο οδηγιών):

ΣΤΙΒΩΣΙΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ - ΟΔΟ-ΤΟΥ ΠΕΡΙΧΩΡΙΟΥ ΤΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Ι ΕΙΣΟΔΟΥ	ΜΕΣΗ ΡΕΥΣΗ	ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΡΕΥΡΑ ΚΑΠΩΣ	ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΓΥΡΩΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΙΑ ΣΥΜΦΕΡΕΣ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΙΑ ΣΥΜΦΕΡΕΣ ΣΥΜΦΕΡΕΤΑ	ΑΝΑΦΕΡ ΔΙΑΚΑ ΣΠΕΚΙΩΣΗ	*** 100% ΕΣΟΦ ΣΤΗ ΠΡΩΤΗ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ	*** ΕΤΟΣ ΑΞΙΑΣ	ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΟΔΙΑ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΑ
Α ΟΔΟΣ ΜΑΥΡΩΝ	ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗ 114 ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ 12134 - ΡΟΔΟΥ, ΚΥΚΛΑΔΩΝ - ΚΡΗΤΗΣ		3ος	120	10	100	12	250.000	1990	
Β ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΡΕΥΡΑ				218	213	220	221	200	204	117
Γ ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΡΕΥΡΑ	ΑΥΛΙΑ ΒΟΔΩΤΙΑΣ	Μ	ΒΙΟΤ	205	200	217	208	200	200	110
				85		100		2	100.000	1985

- διαμέρισμα σε ιδιόκτητο διαμέρισμα 120μ. βάρη parking 10μ. - Ετος κατασκευής 1990 τμγ
 - ζώνης 250.000μδ ιδιοκτησίας της αυλόγυ
 - διαμέρισμα (βάρη) κατοικία 80μ. - Ετος κατασκευής 1985 τμγ ζώνης 100.000μδ ιδιοκτησίας του
 υπόγειου
 - διαμέρισμα (βάρη) 80μ. υπόγειο από το διαμέρισμα του ιδιοκτήτη της αυλόγυ το οποίο
 παράγει στην αυλόγυ τμγ.

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Γ. ΣΤΟΙΧΙΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

	Υπόχρεος	Τελικό Όφελος								
1. Καθαρά κέρδη από ετομική επιχείρηση (εκτός περίπτωσης 4)	401 12.150.000	402								
2. Επιχορηγητική ενοίκιο από Ο.Ε. ή Ε.Ε. ή Ε.Π.Ε. ή κοινωνία κληρονομικού δικαίου										
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Εταιρεία παραχωρητής</th> <th>Αριθμός Μητρώου Επιχειρήσεως</th> <th>Α.Φ.Μ.</th> <th>Αριθμ. Δ.Ο.Υ.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ΑΛΦΑ ΕΠΕ</td> <td>1998</td> <td>09387395</td> <td>Α ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ</td> </tr> </tbody> </table>	Εταιρεία παραχωρητής	Αριθμός Μητρώου Επιχειρήσεως	Α.Φ.Μ.	Αριθμ. Δ.Ο.Υ.	ΑΛΦΑ ΕΠΕ	1998	09387395	Α ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	403	404
Εταιρεία παραχωρητής	Αριθμός Μητρώου Επιχειρήσεως	Α.Φ.Μ.	Αριθμ. Δ.Ο.Υ.							
ΑΛΦΑ ΕΠΕ	1998	09387395	Α ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ							
3. Καθαρά κέρδη από Ο.Ε. ή Ε.Ε. ή Κοινωνία κ.λπ. μη υπαγόμενες στο άρθρο 10 ν. 2238/1994	405	406								
4. Υπερτίμημα από πώληση αυτοκινήτου επιχείρησης	407	408								
5. Ζημία του ίδιου οικονομικού έτους από ετομική επιχείρηση (εκτός περίπτωσης 4)	413	414								
6. Ζημίες προηγούμενων οικονομικών ετών από ετομική επιχείρηση	415	416								
7. Ακαθάριστα έσοδα από ετομική επιχείρηση	420	426								

ΥΠΟΧΡΕΟΣ

Από ετομικές επιχειρήσεις 12.150.000 Δρ

δ) Των λοιπών δευτερογενών κατοίκων	131	132
4. Ακαθάριστα εισοδήματα από δωρεάν παραχώρηση-ιδίωχρησι		
α) κατοίκων (μόνο δωρεάν παραχώρηση)	139 1.200.000	130
β) σχολείων, ξενοδοχείων, κλινικών, αθλοσφαιρών κηληματογράφων ή θεάτρων κ.λπ.	143 2.400.000	144
γγ) καταστημάτων, γραφείων, αποθηκών κ.λπ.	145	146
δ) γηπέδων	147	148
ε) γαϊών (μόνο δωρεάν παραχώρηση)	141	142
στ) γαϊών (μόνο δωρεάν παραχώρηση) με βήμα το αντιεκμεταλλεύσιμου	151	152
5. Δαπάνες κ.λπ. για α) κατοίκους, ξενοδοχεία κ.λπ. (περριτ. 1α, 3α, 4α, 4β)	157	158
β) κατοίκους (περριτ. 3α)	153	154
γ) κατοίκους (περριτ. 3β)	161	162
δ) κατοίκους (περριτ. 3γ)	155	156
ε) καταστήματα, γραφεία κ.λπ. (περριτ. 1β, 1δ, 4γ)	157	158
6. α) Αποδράσεις και καταβάσεις με βάση νόμο στο μεσοτήρ αμοιβής με περίπτωση λίστας επαγγελματικής μερίωσης	163	164
β) ακαθάριστα εισοδήματα από την εκμίσθωση του ακινήτου της περίπτωσης 6α	165	166
7. Λοιπές περιπτώσεις άρθρου 23 ν.2238/1994 (γαϊός κ.λπ.)	159	160
8. Ακαθάριστα έσοδα και αποδοκίματα 1α, 3α, 3β και 4α από κατοίκους 2γ που είναι ενοίκιοι ήτοι από 300 τ.α. 3 κατοίκους	175	176

ΥΠΟΧΡΕΟΣ

Από ετομική δωρεάν παραχώρησης 1.200.000 Δρ

Από ετομική καταστήματα 2.400.000 Δρ

ΠΙΝΑΚΑΣ 11. ΣΤΟΙΧΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΦΑΚΕΛΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ (συμπληρώνεται από την υπηρεσία)

Προκαταβολή φόρου εισοδήματος από το προηγούμενο οικον. έτος		903	1.000.000	902
Φορά Ο.Γ.Α. φόρου εισοδήματος οικον. έτους 1995		903		904
341	342	741	742	907
905	906	743	744	908
907	909	323	324	907
908	910	325	326	908

ΥΠΟΧΡΕΟΣ

Προκαταβολή φόρου οικον. έτους 1.000.000 Δρ

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ
Α. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

1. Άθροισμα καθαρών ποσών από μισθούς, ημερομίσθια κ.λπ. (συντάξεις κωδ. 2, 3, 4, 5 και 6)	301	302	4.580.554
2. Άθροισμα καθαρών ποσών από κίριες συντάξεις (συντάξεις κωδ. 1, 3, 4, 5 και 6)	303	304	
3. Άθροισμα καθαρών ποσών από επικουρικές συντάξεις, μερίσματα, βοηθήματα κ.λπ. (συντάξεις κωδ. 1, 2, 4, 5 και 6)	307	308	
4. Καθαρό ποσό επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης (ΕΚΑΣ)	305	306	
5. Αμοιβές γαμρών που ΕΣΥ κ.λπ. (ορφανοί, αδέλφια κ.λπ. για τις οποίες θέλει να φορολογηθεί με τις γενικές διατάξεις)	317	318	
6. Άθροισμα καθαρών ποσών εισοδημάτων στις που φορολογούνται με το Σ' φθίσμα (μόνο για βουλευτές κ.λπ.)	307	308	

ΣΥΖΗΤΩΣΗ

κτώ μηδενικές υπερβάσεις (πρωτ. 4.580.554) (συνολ. φόρ. 307.918) (Πρωτ. φόρ. 348.968)

ΠΙΝΑΚΑΣ 9. ΠΡΟΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΕΣ - ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΕΝΤΕΣ ΦΟΡΟΙ

1. Φόροι 4%, 10%, που προκαταβλήθηκαν (κωδ. 62 κ.π.π.α.1994)	601	602	
2. Φόροι 0,5%, 1%, 3%, 4%, 8%, 10%, 15% και 20% που προκαταβλήθηκαν (κωδ. 63 και 64 κ.π.π.α.1994)	603	604	
3. Φόρος 20% που παρακρατήθηκε (κωδ. 65 κ.π.π.α.1994)	605	606	
4. Φόρος που καταλογίστηκε για υπέρβαση από πώληση ακινήτου επιχείρησης	607	608	
5. Φόρος που παρακρατήθηκε στις αμοιβές της περίπτωσης 5 του Πίνακα 4Α*	609	610	
6. Φόρος που καταβλήθηκε στο εξωτερικό	651	652	
7. Φόρος που παρακρατήθηκε στα εισοδήματα από τόκους δανείων κ.λπ. ημεδαπής προέλευσης (Πίνακας 4ΓΤ)	209	204	
8. Φόρος που αναλογεί στους μισθούς, συντάξεις (περιπτώσεις 1, 2, 3, 4 και 6 του Πίνακα 4Α*)	313	314	367.918
9. Φόρος που παρακρατήθηκε στους μισθούς, συντάξεις (περιπτώσεις 1, 2, 3, 4 και 6 του Πίνακα 4Α*)	315	316	348.968
10. Φόρος που αναλογεί στα εισοδήματα που φορολογούνται με το Σ' φθίσμα (μόνο για βουλευτές κ.λπ.)	917	918	
11. Φόρος που παρακρατήθηκε στην Ελλάδα στα εισοδήματα από τόκους, μερίσματα τόκων κ.λπ. αλλοδαπής προέλευσης (περίπτωση 8 του Πίνακα 4Ζ*)	287	288	

ΣΥΖΗΤΩΣΗ

κτώ μηδενικές υπερβάσεις (πρωτ. 4.580.554) (συνολ. φόρ. 307.918) (Πρωτ. φόρ. 348.968)

Α. ΕΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

1. Καθαρό εισόδημα από εταιρικό επάγγελμα	501	502	13.000.000
2. Καθαρές εσόδους ελεγκτή Α.Ε., δικηγόγου, εκτελεστή διαθήκης κ.λπ.	503	504	
3. Ποσό διατροφής που έχει εκπληρωθεί από σύζυγο (εκτός των παιδιών)	505	506	
4. Εισόδημα που δεν εντάσσεται σε άλλη περίπτωση του Πίνακα 4	507	508	
5. Ζημιή του ίδιου οικονομικού έτους από εταιρικό επάγγελμα	511	512	
6. Ακαθόριστα έσοδα από εταιρική άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος	517	518	

ΣΥΖΥΓΟΣ

- από εισπληρωθέν συντάγματα συντάξιμο ύψους 13.000.000€

ΠΙΝΑΚΑΣ 11. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΦΑΚΕΛΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ (συμπληρώνεται από την υπηρεσία)

Πρόκαταβολή φόρου εισοδήματος από το προηγούμενο οικον. έτος	901	902	1.500.000		
Εσοδα Ο.Γ.Α. φόρου εισοδήματος οικον. έτους 1999	903	904			
341	342	741	742	907	908
905	906	743	744	909	910
907	908	323	324	907	908
909	910	329	400	909	910

ΣΥΖΥΓΟΣ

- Πρόκαταβολή φόρου εισοδήματος 1.500.000€

ΥΠΟΧΡΕΟΣ

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΦΟΡΟΥ

Εισοδήματα	
Καθαρά κέρδη από εμπορικές επιχειρήσεις	12.150.000
Εισοδήματα από ακίνητα	
α) 1.200.000 – 10% (120.000 αποσβέσεις)	1.080.000
β) 2.400.000 – 5% (120.000 αποσβέσεις)	2.280.000
Τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση	38.981
Σύνολο εισοδήματος	15.548.981

Υπολογισμός τεκμαρτού εισοδήματος από ιδιοκατοίκηση

$$((120 + 10 \times 20\%) \times 250.000 \times 1,2 \times 0,80) \times 3,5\% = 1.024.800$$

$$(80 \times 100.000 \times 1,10 \times 0,75 \times 3,5\% = 231.000 \times 3/12 = 57.750$$

$$120 + 10 + 80 = 210 > 150 \text{ τότε στα } 80 \text{ τμ. αντιστοιχούν } 57.750$$

$$\text{στα } 210 - 150 = 60 \text{ τμ. ;}$$

$$57.750 \times 60/80 = 43.313 - 10\% (\text{αποσβέσεις}) = 38.981$$

Εκπτώσεις δαπανών

Νοσήλια 300.000 + 400.000	700.000
Εισφορές	400.000
Αγορά ηλιακού θερμοσίφωνα 350.000 x 75%	262.500
Δωρεά	350.000
Δαπάνη ενοικίου: Εκπίπτει το 40% της δαπάνης 480.000 x 40% = 192.000 x 15.548.981 / 33.129.535	90.113
Δαπάνη ασφαλιστρων ζωής: Εκπίπτει το 40% της δαπάνης 800.000 x 40% = 320.000 το οποίο δεν μπορεί να υπερβεί τις 250.000. Άρα, 250.000 x 15.548.981 / 33.129.535	117.335
Δαπάνη φροντιστηρίου: Εκπίπτει το 40% της δαπάνης 1.000.000 x 40% = 400.000 το οποίο δεν μπορεί να υπερβεί τις 250.000. Άρα 250.000 x 15.548.981 / 33.129.535	117.335
Οικογενειακές δαπάνες: Εκπίπτει το 30% της δαπάνης 1.000.000 x 30% = 300.000 x 15.548.981 / 33.129.535	140.802
Δαπάνη χωρίς δικαιολογητικά για τον ανάπηρο πατέρα	600.000
Σύνολο δαπανών	2.778.085
Σύνολο φορολογητέου εισοδήματος	12.770.896
Φόρος κλίμακας πριν την αφαίρεση των οικογενειακών δαπανών (12.911.698)	3.390.429
Φόρος κλίμακας μετά την αφαίρεση των οικογενειακών δαπανών(12.770.896)	3.334.108
<u>Ωφέλεια</u> σε φόρο λόγω οικογενειακών δαπανών	56.321
Η ωφέλεια αυτή δεν μπορεί να είναι ανώτερη από το 15% των οικογενειακών δαπανών 140.802 x 15% = 21.120	
Συνεπώς το οφειλόμενο ποσό του φόρου θα είναι 3.390.429 – 21.120 =	3.446.750
Συμπληρωματικός φόρος 1.200.000 + 2.400.000 = 3.600.000 x 3%	108.000

ΥΠΟΧΡΕΟΣ

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΦΟΡΟΥ (συνέχεια)

Σύνολο	3.554.750
Μειώσεις φόρου λόγω τέκνων $35.000 + 35.000$	70.000
Υπόλοιπο οφειλής φόρου	3.484.750
Πλέον προκαταβολή φόρου $3.586.800 \times 55\%$	1.916.613
Πλέον χαρ/μο & ΟΓΑ μισθωμάτων $1.200.000 + 2.400.000 = 3.600.000 \times 3,6\% =$	129.600
Μείον προκαταβολή προηγούμενου έτους	1.000.000
Σύνολο οφειλής του υπόχρεου	<u>4.530.963</u>

ΣΥΖΥΓΟΣ

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΦΟΡΟΥ

Από μισθωτές υπηρεσίες	4.580.554
Από ελεύθερα επαγγέλματα	13.000.000
	<u>17.580.554</u>

Εκπτώσεις δαπανών

Νοσήλια	150.000
Εισφορές	300.000
Δωρεά	80.000
Δαπάνη ενοικίου 192.000 – 90.113	101.887
Δαπάνη ασφαλιστρων ζωής 250.000 – 117.335	132.665
Δαπάνη χωρίς δικαιολογητικά για τον ανάπηρο πατέρα	600.000
Δαπάνη φροντιστηρίου 250.000 – 117.335	132.665
Οικογενειακές δαπάνες 300.000 – 140.802	159.198

Σύνολο δαπανών	1.656.415
Σύνολο φορολογητέου εισοδήματος	15.924.139

Φόρος κλίμακας πριν την αφαίρεση των οικογενειακών δαπανών (16.083.337)	4.659.085
Φόρος κλίμακας μετά την αφαίρεση των οικογενειακών δαπανών (15.924.139)	4.595.406

<u>Ωφέλεια</u> σε φόρο λόγω οικογενειακών δαπανών	63.679
Η ωφέλεια αυτή δεν μπορεί να είναι ανώτερη από το 15% των οικογενειακών δαπανών $159.198 \times 15\% = 23.880$	
Συνεπώς το οφειλόμενο ποσό του φόρου θα είναι $4.659.085 - 23.880 =$	4.635.205
Φόρος που παρακρατήθηκε	357.916
Σύνολο	4.277.289
Πλέον προκαταβολή φόρου $4.607.621 \times 55\%$	2.552.509
Μείον προκαταβολή προηγούμενου έτους	1.500.000
Σύνολο οφειλής του υπόχρεου	<u>5.129.798</u>

Επιχείρηση εμπορίας

Η ΕΕ «Α» με αντικείμενο εργασιών την εμπορία ελαστικών ειδών, τηρεί βιβλία και στοιχεία Β' κατηγορίας του ΚΒΣ. Από τα τηρούμενα βιβλία της κατά τη διαχειριστική περίοδο 01/01/1999 έως 31/12/1999, προκύπτουν τα εξής δεδομένα:

Έσοδα από πωλήσεις	75.000.000
Αγορές εμπορευμάτων	50.000.000
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	3.000.000
ΔΕΗ, ΟΤΕ, Ύδρευση	600.000
Ενοίκια	1.500.000
Λοιπές δαπάνες	1.000.000
Απογραφή εμπορευμάτων έναρξης	12.000.000
Απογραφή εμπορευμάτων λήξης	15.000.000

Ο Μοναδικός Συντελεστής Καθαρού Κέρδους που προβλέπεται για το επάγγελμα αυτό είναι 13%.

Τα καθαρά κέρδη αυτής της εταιρείας για τη διαχειριστική περίοδο 1999 θα προσδιοριστούν ως εξής:

Προσδιορισμός των καθαρών κερδών με το λογιστικό τρόπο

Ακαθάριστα έσοδα	75.000.000
Μείον:	
Απογραφή έναρξης	12.000.000
Πλέον	
Αγορές χρήσης	50.000.000
Σύνολο	62.000.000
Μείον απογραφή λήξης	15.000.000
<i>ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ</i>	47.000.000
<i>ΜΕΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ</i>	28.000.000
Μείον:	
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	3.000.000
ΔΕΗ, ΟΤΕ, Ύδρευση	600.000
Ενοίκια	1.500.000
Λοιπές δαπάνες	1.000.000
Σύνολο δαπανών	6.100.000
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ	21.900.000

Προσδιορισμός των καθαρών κερδών με τον εξωλογιστικό τρόπο

Ακαθάριστα έσοδα 75.000.000 x ΜΣΚΚ 13% = 9.750.000

Με βάση τα παραπάνω, επειδή τα κέρδη που προσδιορίστηκαν λογιστικά είναι μεγαλύτερα από αυτά που προσδιορίστηκαν εξωλογιστικά, κατ' αρχάς, λαμβάνονται υπόψη τα μεγαλύτερα κέρδη που προκύπτουν με το λογιστικό τρόπο. Περαιτέρω, όμως, αυτά τα λογιστικά κέρδη για την επιβολή του φόρου θα περιοριστούν μέχρι τα εξωλογιστικά κέρδη προσαυξημένα κατά 50%, δηλαδή στο ποσό των 14.625.000 (1,5 x 9.750.000).

Επιχειρήσεις αποκλειστικά παροχής υπηρεσιών με έσοδα μέχρι και 20.000.000 δρχ.

Ατομική επιχείρηση με αντικείμενο εργασιών σχολή οδηγών αυτοκινήτων (εκπαιδευτής), τρεί βιβλία και στοιχεία Β' κατηγορίας του ΚΒΣ. Από τα τηρούμενα βιβλία της κατά τη διαχειριστική περίοδο από 01/01/1999 έως 31/12/1999 προκύπτουν τα εξής δεδομένα:

Έσοδα από παροχή υπηρεσιών	18.350.000
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	4.700.000
ΔΕΗ, ΟΤΕ, Ύδρευση (250.000+300.000+158.000)	708.000
Ενοίκια	1.800.000
Λοιπές δαπάνες	1.440.000

Ο Μοναδικός Συντελεστής Καθαρού Κέρδους είναι 48%.

Τα καθαρά κέρδη αυτής της επιχείρησης για τη διαχειριστική περίοδο 1999 θα προσδιοριστούν ως εξής:

Προσδιορισμός καθαρών κερδών με το λογιστικό τρόπο

Ακαθάριστα έσοδα	18.350.000
ΜΕΙΟΝ: Δαπάνες	8.648.000
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ	9.702.000

Προσδιορισμός καθαρών κερδών με τον εξωλογιστικό τρόπο

Ακαθάριστα έσοδα 18.350.000 x ΜΣΚΚ 48% = 8.808.000 δρχ.

Με βάση τα παραπάνω, επειδή τα καθαρά κέρδη που προσδιορίστηκαν λογιστικά είναι μεγαλύτερα από τα καθαρά κέρδη που προσδιορίστηκαν εξωλογιστικά, ο φόρος θα υπολογιστεί στα μεγαλύτερα κέρδη που προκύπτουν με το λογιστικό τρόπο.

Μεικτές επιχειρήσεις με έσοδα από τον κλάδο παροχής υπηρεσιών μέχρι 20.000.000 δρχ.

Ατομική επιχείρηση με αντικείμενο εργασιών στην ίδια εγκατάσταση την πώληση ωρολογίων γενικά, καθώς και την επισκευή ωρολογίων, τηρεί βιβλία και στοιχεία Β' κατηγορίας του ΚΒΣ.

Από τα τηρούμενα βιβλία της κατά τη διαχειριστική περίοδο 01/01/1999 έως 31/12/1999 προκύπτουν τα ακόλουθα δεδομένα:

Έσοδα από παροχή υπηρεσιών	1.800.000
Έσοδα από πωλήσεις	26.400.000
Αγορές εμπορευμάτων (ωρολογίων)	15.100.000
Αγορές ανταλλακτικών (ωρολογίων)	230.000
Απογραφή έναρξης εμπορευμάτων (ωρολογίων)	7.021.702
Απογραφή λήξης εμπορευμάτων (ωρολογίων)	5.400.000
ΚΟΙΝΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	
ΔΕΗ, ΟΤΕ, Ύδρευση	710.000
Ενοίκια	1.200.000
Λοιπές δαπάνες	3.600.000

Οι Μοναδικοί Συντελεστές Καθαρού κέρδους είναι 16% για την εμπορία ωρολογίων και 43% για την επισκευή αυτών.

Τα καθαρά κέρδη αυτής της επιχείρησης για τη διαχειριστική περίοδο 01/01/1999 έως 31/12/1999 θα προσδιοριστούν ως εξής:
Προσδιορισμός καθαρών κερδών με το λογιστικό τρόπο

Κλάδος εμπορίας

Ακαθάριστα έσοδα	26.400.000
Μείον:	
Απογραφή έναρξης εμπορευμάτων	7.021.702
Πλέον:	
Αγορές χρήσης εμπορευμάτων	15.100.000
Σύνολο	22.121.702
Μείον:	
Απογραφή λήξης εμπορευμάτων	5.400.000
Κόστος πωληθέντων	16.721.702
ΜΕΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	9.678.298
ΜΕΙΟΝ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	
ΔΕΗ, ΟΤΕ, Ύδρευση	710.000
Λοιπές δαπάνες	3.600.000
Ενοίκιο	1.200.000
5.510.000	
Δαπάνες που αφορούν τον κλάδο εμπορίας που βρίσκονται επιμεριστικά με βάση τα ακαθάριστα έσοδα: (5.510.000 x 26.400.000 / 28.200.000)	5.158.298
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ	4.520.000

(συνέχεια)

Κλάδος παροχής υπηρεσιών

Ακαθάριστα έσοδα	1.800.000
Μείον:	
Αγορές ανταλλακτικών	230.000
Δαπάνες κοινές (5.510.000-5.158.298)	351.702
Καθαρά κέρδη κλάδου παροχής υπηρεσιών	1.218.298
Συνολικά καθαρά κέρδη επιχείρησης (4.520.000+1.218.298)	5.738.298

Προσδιορισμός καθαρών κερδών με εξωλογιστικό τρόπο

Κλάδος εμπορίας

Ακαθάριστα έσοδα 26.400.000 x ΜΣΚΚ 16% = 4.224.000

Κλάδος παροχής υπηρεσιών

Ακαθάριστα έσοδα 1.800.000 x ΜΣΚΚ 43% = 774.000

Συνολικά καθαρά κέρδη επιχείρησης 4.998.000

Επειδή τα καθαρά κέρδη του κλάδου της εμπορίας που προκύπτουν λογιστικά είναι μεγαλύτερα από αυτά που προκύπτουν εξωλογιστικά για τον κλάδο αυτό, αλλά δεν υπερβαίνουν τα εξωλογιστικά κέρδη προσαυξημένα κατά 50%, θα ληφθούν υπόψη αυτά τα λογιστικά κέρδη των 4.520.000 δρχ.

Επειδή τα καθαρά κέρδη της επιχείρησης που προσδιορίστηκαν λογιστικά είναι μεγαλύτερα από αυτά που προσδιορίστηκαν εξωλογιστικά, ο φόρος θα υπολογιστεί στα μεγαλύτερα κέρδη που προκύπτουν με το λογιστικό τρόπο.

Μεικτές επιχειρήσεις με έσοδα από τον κλάδο παροχής υπηρεσιών πάνω από 20.000.000 δρχ.

Ατομική επιχείρηση με αντικείμενο εργασιών την εκμετάλλευση κινηματογράφου, καθώς και την εμπορία έτοιμων ενδυμάτων λιανικώς, σε ξεχωριστές επαγγελματικές εγκαταστάσεις, τηρεί βιβλία και στοιχεία Β' κατηγορίας του ΚΒΣ. Από τα τηρούμενα βιβλία της κατά τη διαχειριστική περίοδο από 01/01/1999 έως 31/12/1999 προκύπτουν τα ακόλουθα δεδομένα:

Έσοδα από την εκμετάλλευση του κινηματογράφου	29.450.000
Έσοδα από την εμπορία ενδυμάτων	27.600.000
Αγορές χρήσης έτοιμων ενδυμάτων	24.650.000
Απογραφή έναρξης έτοιμων ενδυμάτων	18.900.000
Απογραφή λήξης έτοιμων ενδυμάτων	17.600.000
Αγορές υλικών παροχής (κινηματογράφου)	1.850.000
Συνολικές δαπάνες κλάδου εμπορίας (ΔΕΗ, ΟΤΕ, Ενοίκια κλπ.)	9.250.000
Συνολικές δαπάνες κλάδου παροχής υπηρεσιών (ΔΕΗ, ΟΤΕ, Ενοίκια, αμοιβές προσωπικού κλπ.)	25.350.000
Κοινές δαπάνες επιχείρησης (αμοιβή λογιστή κλπ.)	1.450.000

Οι μοναδικοί Συντελεστές Καθαρού Κέρδους είναι 14% για την εμπορία των έτοιμων ενδυμάτων και 13% για την εκμετάλλευση του κινηματογράφου.

Τα καθαρά κέρδη της επιχείρησης για τη διαχειριστική περίοδο 01/01/1999 έως 31/12/1999 θα προσδιοριστούν ως εξής:

Προσδιορισμός καθαρών κερδών με το λογιστικό τρόπο

Κλάδος εμπορίας

Ακαθάριστα έσοδα από πωλήσεις εμπορευμάτων	27.600.000
Μείον:	
Απογραφή έναρξης εμπορευμάτων	18.900.000
Αγορές χρήσης εμπορευμάτων	14.650.000
Σύνολο	33.550.000
Μείον:	
Απογραφή λήξης εμπορευμάτων	17.600.000
ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ	15.950.000
ΜΕΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ	11.650.000
Δαπάνες κλάδου εμπορίας	9.250.000
Κοινές δαπάνες (αμοιβή λογιστή κλπ.) που αναλογούν στον κλάδο αυτό (1.450.000 x 27.600.000 / 57.050.000)	701.490
Σύνολο δαπανών	9.951.490
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ	1.698.510

Κλάδος παροχής υπηρεσιών

Ακαθάριστα έσοδα	29.450.000
Μείον:	
Αγορές υλικών	1.850.000
Λοιπές δαπάνες του κλάδου	25.350.000
Κοινές δαπάνες που αναλογούν στον κλάδο (1.450.000 x 29.450.000 / 57.050.000)	748.510
Σύνολο δαπανών	27.948.510
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ (1.698.510 + 1.501.490)	3.200.000

Προσδιορισμός καθαρών κερδών με μεικτό τρόπο

Κλάδος εμπορίας

Ακαθάριστα έσοδα (27.600.000 x ΜΣΚΚ 14%)	3.864.000
Κλάδος παροχής υπηρεσιών	1.501.490
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ	5.365.490

Επειδή τα κέρδη που προσδιορίστηκαν με μεικτό τρόπο είναι μεγαλύτερα από αυτά που προσδιορίστηκαν με λογιστικό τρόπο, ο φόρος θα υπολογιστεί στα μεγαλύτερα κέρδη που προκύπτουν με το μεικτό τρόπο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Σύμφωνα με τον Αστικό Κώδικα "νομικό πρόσωπο" είναι ένωση προσώπων ή σύνολο περιουσίας που επιδιώκει ή εξυπηρετεί ορισμένο σκοπό και έχει αναχθεί (από το δίκαιο) σε υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.

3.1 Φορολογία εταιρειών και κοινοπραξιών

Σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 10 του άρθρου 6 του Ν.2753/1999, ο λογιστικός, ο εξωλογιστικός και ο ειδικός τρόπος προσδιορισμού του καθαρού εισοδήματος εφαρμόζονται και στις ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρείες, στις κοινωνίες που ασκούν επιχείρηση, στις αστικές κερδοσκοπικές και αφανείς εταιρείες και στις κοινοπραξίες. Το μεγαλύτερο καθαρό εισόδημα που θα προκύψει από την εφαρμογή μιας από τις πιο πάνω μεθόδους θα υπαχθεί σε φόρο με συντελεστή:

Είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) προκειμένου για ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρείες, τις κοινωνίες αστικού δικαίου και τις εταιρείες του ΠΔ 518/1989 (ΦΕΚ 220 Α').

Σύμφωνα με τον προηγούμενο φορολογικό νόμο το ποσοστό αυτό ήταν τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) για όλους τους υπόχρεους.

Τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) προκειμένου για κοινοπραξίες καθώς και για συμμετοχικές, αστικές και αφανείς εταιρείες.

3.2 Υπολογισμός φόρου εισοδήματος των εταιρειών

Από τα καθαρά κέρδη των παραπάνω προσώπων, προκειμένου να υπολογιστεί ο φόρος εισοδήματος, **εκπίπτουν** τα κέρδη τα οποία απαλλάσσονται από τον φόρο ή φορολογούνται αυτοτελώς, καθώς και τα κέρδη τα οποία προέρχονται από μερίσματα ημεδαπών ανωνύμων εταιρειών ή συνεταιρισμών ή από αμοιβαία κεφάλαια ή από μερίδια εταιρείας περιορισμένης ευθύνης ή από τη συμμετοχή σε ομόρρυθμη εταιρεία, κοινοπραξία, κοινωνία κτλ.(υπόλοιπο καθαρού εισοδήματος).

Ειδικά, προκειμένου για τις ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρείες και κοινωνίες κληρονομικού δικαίου, στις οποίες μεταξύ των κοινωνιών περιλαμβάνονται και ανήλικοι, από τα κέρδη που απομένουν αφαιρείται επιχειρηματική αμοιβή για ως τρεις (3) ομόρρυθμους εταίρους φυσικά πρόσωπα ή μέχρι τρεις (3) κοινωνούς φυσικά πρόσωπα, με τα μεγαλύτερα ποσοστά συμμετοχής.

Σύμφωνα με τον προηγούμενο φορολογικό νόμο, η επιχειρηματική αμοιβή αφαιρούνταν από τα κέρδη των ομόρρυθμων και ετερόρρυθμων μόνο εταίρων, για μέχρι τρεις (3) πάλι ομόρρυθμους εταίρους με τα μεγαλύτερα ποσοστά συμμετοχής.

Σε περίπτωση περισσοτέρων με ίσα ποσοστά συμμετοχής, οι δικαιούχοι επιχειρηματικής αμοιβής καθορίζονται από την εταιρεία ή κοινωνία και δηλώνονται με την οικεία αρχική ετήσια εμπρόθεσμη δήλωσή τους. Η επιχειρηματική αμοιβή προσδιορίζεται με την εφαρμογή του ποσοστού συμμετοχής αυτού του εταίρου ή κοινωνού στο πενήντα τοις εκατό (50%) αυτών των κερδών της εταιρείας ή κοινωνίας που δηλώθηκαν με την αρχική εμπρόθεσμη δήλωση.

Όταν η αρχική δήλωση υποβάλλεται εκπρόθεσμα και ως τριάντα (30) ημέρες από την λήξη της προθεσμίας υποβολής της, εξακολουθεί να ισχύει το δικαίωμα αφαίρεσης της επιχειρηματικής αμοιβής από τα κέρδη. Σε περίπτωση συμμετοχής του υπόχρεου φυσικού προσώπου, ως ομόρρυθμου εταίρου ή διαχειριστή εταίρου εταιρείας περιορισμένης ευθύνης ή κοινωνού σε περισσότερες εταιρείες ή κοινωνίες, αυτός δικαιούται επιχειρηματική αμοιβή από μία από αυτές, κατ' επιλογήν του. Η επιλογή αυτή δηλώνεται με την αρχική εμπρόθεσμη ή εκπρόθεσμη, κατά περίπτωση, δήλωση της εταιρείας ή κοινωνίας και δεν ανακαλείται.

Το τυχόν υπόλοιπο από τη μη κατανομή όλου ή μέρους αυτού του ποσού σε εταίρο, επαναφέρεται στο καθαρό εισόδημα της εταιρείας.

Συγκεκριμένα, ο κύριος φόρος υπολογίζεται το ποσοστό 0,3% επί του υπολοίπου του καθαρού εισοδήματος, μειωμένο κατά το ποσό της επιχειρηματικής αμοιβής του ομόρρυθμου εταίρου.

Αν στο συνολικό εισόδημα περιλαμβάνεται και εισόδημα από ακίνητα, το ακαθάριστο ποσό αυτού υποβάλλεται και σε συμπληρωματικό φόρο ο οποίος υπολογίζεται με συντελεστή 1,5%. Το ποσό του συμπληρωματικού φόρου δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το ποσό του φόρου που αναλογεί στο συνολικό εισόδημα του υπόχρεου, σύμφωνα με την παράγραφο 1.

Μετά τον υπολογισμό και του συμπληρωματικού φόρου, υπολογίζεται η αφαίρεση των φόρων που παρακρατήθηκαν - προκαταβλήθηκαν.

Η προκαταβολή φόρου (για το επόμενο έτος) υπολογίζεται με ποσοστό πενήντα πέντε τοις εκατό (55%) επί το άθροισμα του κύριου και συμπληρωματικού φόρου, μειωμένο κατά το ποσό που αναλογεί στους παρακρατηθέντες φόρους.

Τέλος τα τέλη χαρτοσήμου και εισφορά στον ΟΓΑ για τα μισθώματα ακινήτων.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΦΟΡΟΥ ΤΩΝ
ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ**

Ανώνυμη βιομηχανική εταιρεία με μετοχικό κεφάλαιο 200.000.000 δρχ., πραγματοποίησε κατά τη διαχειριστική περίοδο 01/01/1999 έως 31/12/1999 καθαρά κέρδη 80.000.000δρχ., μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και έσοδα από εκμίσθωση ακινήτων 1.000.000 δρχ. από τόκους εντόκων γραμματίων 5.000.000 δρχ. και από τόκους τραπεζικών καταθέσεων 15.000.000 (πριν από την παρακράτηση του φόρου 15%). Η ΑΕ έχει μετοχές ονομαστικές, εισηγμένες στο χρηματιστήριο. Η Γενική Συνέλευση αποφάσισε να μη διανεμηθούν κέρδη. Τακτικό αποθεματικό το νόμιμο. Πώς θα φορολογηθούν και πως θα διατεθούν τα κέρδη της ΑΕ; Ποιος ο προκαταβλητέος φόρος, ποιος ο συμπληρωματικός φόρος, ποιο το τελικό ποσό που πρέπει να καταβληθεί και πότε;

Προσδιορισμός φορολογητέων κερδών

Καθαρά κέρδη βάσει ισολογισμού	80.000.000
Μείον:	
α) Τόκοι εντόκων γραμματίων (αφορολόγητα έσοδα)	5.000.000
β) Τόκοι τραπεζικών καταθέσεων (έσοδα φορολογηθέντα με ειδικό τρόπο, με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης)	15.000.000
Φορολογητέα κέρδη (80.000.000 - 20.000.000)	60.000.000
Φόρος (60.000.000 x 35%)	21.000.000
Διάθεση κερδών	
Τακτικό αποθεματικό	2.950.000
Αφορολόγητα αποθεματικά	20.000.000
Φόρος εισοδήματος	21.000.000
Υπόλοιπο εις νέο	36.050.000
Σύνολο	80.000.000
Συμπληρωματικός φόρος	
Στα εισοδήματα από ακίνητα (1.000.000 x 3%)	300.000
Προκαταβολή φόρου	
Προκαταβλητέος φόρος (21.300.000 x 50%)	10.650.000
Τελικό ποσό φόρου	
Τελικό ποσό φόρου = Κύριος φόρος (21.000.000) + Συμπληρωματικός φόρος (300.000) + Προκαταβλητέος φόρος (10.650.000)	31.950.000

Καταβολή του φόρου

Ο τελικός φόρος θα πρέπει να καταβληθεί σε πέντε (5) ίσες μηνιαίες δόσεις από τις οποίες, η πρώτη με την υποβολή της δήλωσης (15/5) και οι υπόλοιπες τέσσερις την τελευταία εργάσιμη ημέρα των τεσσάρων επόμενων μηνών από την επιβολή της δήλωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΤΕΚΜΗΡΙΑ

Ο πίνακας 6 του εντύπου Ε1 (δήλωση φορολογίας εισοδήματος) είναι ο πίνακας των τεκμηρίων.

Επειδή η φορολογική αρχή δεν έχει τη δυνατότητα να ελέγξει και να εντοπίσει τα εισοδήματα που πρέπει να φορολογηθούν καθιέρωσε τα τεκμήρια φορολόγησης.

Πιο συγκεκριμένα με κάποια στοιχεία προσδιορίζει ένα ορισμένο ύψος εισοδήματος (τεκμαρτό ή υποθετικό εισόδημα) το οποίο πρέπει να δηλωθεί. Αν δεν δηλωθεί το εισόδημα αυτό η φορολογική αρχή το θεωρεί σαν δεδομένο και κάνει τον υπολογισμό για την επιβολή του φόρου με βάση αυτό το εισόδημα. Αν όμως το εισόδημα που δηλώθηκε είναι μεγαλύτερο από αυτό που προσδιορίζεται από τα τεκμήρια τότε τα τεκμήρια δεν επηρεάζουν ούτε το φορολογητέο εισόδημα ούτε το φόρο.

Η φορολόγηση με τα τεκμήρια γίνεται όταν το συνολικό καθαρό εισόδημα που δηλώνεται από το φορολογούμενο και τα μέλη της οικογένειάς του που τον βαρύνουν, είναι μικρότερο από το τεκμαρτό (υποθετικό) εισόδημα που προκύπτει με βάση τα τεκμήρια διαβίωσης και απόκτησης περιουσιακών στοιχείων.

4.1 Κύριες κατηγορίες τεκμηρίων

Έχουμε δυο κύριες κατηγορίες τεκμηρίων.

- ✓ Τα τεκμήρια δαπανών διαβίωσης (του τρόπου ζωής).
- ✓ Τα τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (πόθεν έσχες).

Στην πρώτη περίπτωση το εισόδημα που υπολογίζεται και φορολογείται είναι τεκμαρτό (υποθετικό) και όχι πραγματικό, στη δεύτερη περίπτωση το εισόδημα που υπολογίζεται και φορολογείται είναι αυτό που πράγματι δαπανήθηκε.

4.1.1 Τι είναι τα τεκμήρια δαπανών διαβίωσης

Η φορολογική αρχή με βάση τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τη διαβίωση όπως αυτοκίνητα σκάφη κλπ., προσδιορίζει ένα ορισμένο ύψος εισοδήματος (τεκμαρτό εισόδημα) το οποίο πρέπει να δηλωθεί. Αν δεν δηλωθεί το θεωρεί σαν δεδομένο και επιβάλλει φόρο γι' αυτό το εισόδημα.

4.1.2 Τι είναι τα τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (πόθεν έσχες)

Τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (πόθεν έσχες) αποτελούν τα χρηματικά ποσά που κατέβαλε (πλήρωσε) ο φορολογούμενος, η σύζυγός του ή τα προστατευόμενα από αυτούς μέλη, όπως ανήλικα παιδιά κτλ. για να αγοράσουν ορισμένα περιουσιακά στοιχεία.

4.2 Η φορολογία με βάση τα τεκμήρια

Με τον Ν.2753/1999 έγιναν δύο περιπτώσιολογικού χαρακτήρα μεταβολές στα τεκμήρια διαβίωσης. Έτσι:

- ✓ Ορίστηκε μείωση της τεκμαρτής δαπάνης των ιδιωτικής χρήσης επιβατικών αυτοκινήτων σε ποσοστό εξήντα τοις εκατό (60%) εφόσον έχει παρέλθει χρονικό διάστημα πάνω από 30 έτη από το έτος κατασκευής και διαθέτουν πιστοποιητικό αυθεντικότητας, το οποίο εκδίδεται από διεθνή ή ημεδαπό φορέα που έχει αρμοδιότητα να εκδίδει αυτό το πιστοποιητικό.
- ✓ Ορίστηκε μείωση σε ποσοστό εικοσιπέντε τοις εκατό (25%) της τεκμαρτής δαπάνης των σκαφών αναψυχής που έχουν κατασκευαστεί ή κατασκευάζονται στην Ελλάδα εξ ολοκλήρου από ξύλο τύπων «τρεχαντήρι», «βαρκαλάς», «πέραμα», «τσερνίκι» ή «λίμπερτι». Με την συμπλήρωση των ενδείξεων του πίνακα 6 θα γίνει ο τεκμαρτός προσδιορισμός του εισοδήματος των φορολογουμένων με βάση τις δαπάνες διαβίωσης και τις δαπάνες κτήσεως περιουσιακών στοιχείων.

Με τη συμπλήρωση των ενδείξεων 707 ως και 718 θα γίνει ο προσδιορισμός του εισοδήματος με βάση τις δαπάνες διαβίωσης. Τα στοιχεία τα οποία λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του εισοδήματος με βάση τις δαπάνες διαβίωσης είναι: η πραγματική ή τεκμαρτή δαπάνη για τη δευτερεύουσα κατοικία, η τεκμαρτή δαπάνη για το ιδιωτικής χρήσης επιβατικό αυτοκίνητο, για το ιδιωτικής χρήσης δίτροχο αυτοκινούμενο όχημα, για τα σκάφη αναψυχής, για τα αεροσκάφη, για τα τζιπ, η δαπάνη για τους οικιακούς βοηθούς και το λοιπό βοηθητικό προσωπικό του φορολογουμένου, καθώς και η δαπάνη για τις δεξαμενές κολύμβησης (πισίνες).

Η τεκμαρτή δαπάνη των δεξαμενών κολύμβησης θα γραφεί στους κωδικούς 765-766 ενώ στους κωδικούς 795-796, θα γραφεί ο αριθμός των τεκμηρίων διαβίωσης, έτσι ώστε αν είναι

πάνω από δύο να υπολογισθεί η προσαύξηση κατά δέκα τοις εκατό (10%) για κάθε στοιχείο πέρα από το δεύτερο.

4.2.1 Τα τεκμήρια διαβίωσης

4.2.1.1 Η δεύτερη κατοικία

Πρώτο στοιχείο προσδιορισμού της συνολικής τεκμαρτής δαπάνης αναφέρεται η ετήσια τεκμαρτή ή καταβαλλόμενη δαπάνη για δευτερεύουσα κατοικία γενικώς, είτε δηλαδή αυτή είναι εξοχική είτε όχι, άνω των **100** τ.μ., η οποία πολλαπλασιάζεται με τον συντελεστή **2**.

Αν ο φορολογούμενος, η σύζυγος και τα πρόσωπα που συνοικούν με αυτόν και τον βαρύνουν έχουν στην κατοχή ή στην κυριότητά τους περισσότερες από μία δευτερεύουσες κατοικίες με συνολική επιφάνεια όλες μαζί άνω των **100** τ.μ., οι οποίες χρησιμοποιούνται ως δευτερεύουσες κατοικίες, τότε για τον υπολογισμό του πραγματικού ή τεκμαρτού μισθώματος λαμβάνονται υπόψη όλες οι μισθούμενες ή ιδιοκατοικούμενες κατοικίες.

Κατ' εξαίρεση δεν λαμβάνονται υπόψη η τεκμαρτή δαπάνη για δευτερεύουσα κατοικία που βρίσκεται σε χωριό ή πόλη με πληθυσμό κάτω από 5.000 κατοίκους και η οποία έχει περιέλθει στον φορολογούμενο ή στη σύζυγό του και στα πρόσωπα που τους βαρύνουν από κληρονομιά, προίκα ή γονική παροχή, εκτός των κατοικιών που βρίσκονται σε περιοχές οι οποίες έχουν χαρακτηριστεί από τη νομοθεσία τουριστικοί τόποι.

Αν ο φορολογούμενος, η σύζυγος και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν είναι συνιδιοκτήτες σε μια δευτερεύουσα κατοικία με τρίτα πρόσωπα, τότε αυτή θα ληφθεί υπόψη ως τεκμήριο εφόσον το άθροισμα των ποσοστών συνιδιοκτησίας του φορολογουμένου, της συζύγου και των προσώπων που τους βαρύνουν υπερβαίνει τα **100** τ.μ.

Ο προσδιορισμός του τεκμαρτού εισοδήματος της δευτερεύουσας κατοικίας θα γίνει με βάση το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού εφόσον η δευτερεύουσα κατοικία βρίσκεται σε περιοχή όπου το σύστημα αυτό ισχύει. Αν η δευτερεύουσα κατοικία βρίσκεται σε περιοχή όπου το σύστημα αυτό δεν εφαρμόζεται, το τεκμαρτό μίσθωμα της δευτερεύουσας κατοικίας θα προσδιορισθεί με βάση τη διαδικασία των συγκριτικών στοιχείων.

4.2.1.2 Το τεκμήριο του αυτοκινήτου

Δεύτερο στοιχείο τεκμαρτού προσδιορισμού του εισοδήματος είναι η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη των ιδιωτικής χρήσης αυτοκινήτων του φορολογουμένου, της συζύγου και των προσώπων που τους βαρύνουν, η οποία υπολογίζεται με βάση τους φορολογήσιμους ίππους.

Το ύψος της τεκμαρτής δαπάνης του αυτοκινήτου ανάλογα με τους φορολογήσιμους ίππους και τον χρόνο παλαιότητας δίδεται από πίνακα που παρατίθεται.

Είναι αυτονόητο ότι το ύψος της τεκμαρτής δαπάνης που αναφέρεται στον πίνακα που παρατίθεται ανάλογα με τα έτη παλαιότητας αφορά χρονική διάρκεια κατοχής του αυτοκινήτου ενός έτους. Σε περίπτωση που το αυτοκίνητο αποκτήθηκε μέσα στο έτος ή μεταβιβάστηκε μέσα στο έτος, η τεκμαρτή δαπάνη περιορίζεται σε τόσα δωδέκατα όσοι είναι οι μήνες κατοχής ή κυριότητας του αυτοκινήτου. Διάστημα μεγαλύτερο από 15 ημέρες λογίζεται ως ολόκληρος μήνας.

Ο ίδιος τρόπος υπολογισμού της τεκμαρτής δαπάνης εφαρμόζεται και στην **περίπτωση ακινησίας ή ολοκληρωτικής καταστροφής του αυτοκινήτου**. Σύμφωνα με ό,τι έχει δεχθεί η διοίκηση, αν ιδιοκτήτης επιβατικού αυτοκινήτου θέτει περισσότερες από μία φορές μέσα στο έτος σε ακινησία το αυτοκίνητο από 16 ημέρες και άνω τον μήνα και τις υπόλοιπες ημέρες το κυκλοφορεί, για τον υπολογισμό της τεκμαρτής δαπάνης θα αθροίζονται οι ημέρες κυκλοφορίας του αυτοκινήτου του μέσα στο έτος και το άθροισμα των ημερών αυτών θα διαιρείται διά του αριθμού 30. Το πηλίκο της διαίρεσης αποτελεί τον αριθμό των μηνών κυκλοφορίας με βάση τους οποίους υπολογίζεται η τεκμαρτή δαπάνη.

Λαμβάνονται ακόμη υπόψη ως τεκμήριο και τα αυτοκίνητα που ενοικιάζονται ή χρησιμοποιούνται με τη διαδικασία της χρηματοδοτικής μίσθωσης. Στις περιπτώσεις αυτές η τεκμαρτή δαπάνη που αναλογεί στα αυτοκίνητα αυτά βαρύνει τον μισθωτή.

Για όσους έχουν αυτοκίνητα τύπου τζίπ παρέχεται η ευχέρεια να επιλέξουν το ποσόν της τεκμαρτής δαπάνης που αντιστοιχεί σε κάθε όχημα αυτού του τύπου ως εξής:

- Το ποσόν της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης που προκύπτει με βάση τους φορολογήσιμους ίππους επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης των αντίστοιχων φορολογήσιμων ίππων μειωμένο κατά είκοσι τοις εκατό (20%), ή
- Η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία τους κατά τον χρόνο της αγοράς προσαυξημένη κατά ογδόντα τοις εκατό (80%), με

ειδική διάκριση ως προς το ύψος της ανάλογα με το έτος ταξινόμησης.

Σε περίπτωση που ο φορολογούμενος, η σύζυγος και τα πρόσωπα τα οποία προστατεύουν είναι κύριοι ή κάτοχοι και άλλων επιβατικών αυτοκινήτων, η τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει για τα αυτοκίνητα αυτά λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της ετήσιας συνολικής τεκμαρτής δαπάνης. Στην περίπτωση αυτή δεν αθροίζονται οι φορολογήσιμοι ίπποι κάθε αυτοκινήτου για να βρεθεί η συνολική τεκμαρτή δαπάνη.

Εξαιρέση από τον παραπάνω τρόπο υπολογισμού της συνολικής ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης έχει οριστεί για τους εκπαιδευτές οδηγών επιβατικών αυτοκινήτων, οι οποίοι για την άσκηση του επαγγέλματός τους χρησιμοποιούν πολλά επιβατικά αυτοκίνητα. Για την κατηγορία αυτή φορολογουμένων έχει οριστεί ότι θα λαμβάνεται υπόψη η μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει είτε από το μεγαλύτερο σε ιπποδύναμη αυτοκίνητο είτε από το «νεαρότερο σε ηλικία» είτε από τον συνδυασμό των δύο αυτών στοιχείων προσδιορισμού του ύψους της τεκμαρτής δαπάνης.

4.2.1.3 Αγορά αυτοκινήτου με δόσεις

Αν ένα επιβατικό αυτοκίνητο αγοράστηκε με δόσεις, κάθε χρόνο θα υπολογίζεται τεκμήριο αγοράς το ποσό των δόσεων που έχουν καταβληθεί μέσα σε αυτό το χρόνο.

Το τεκμήριο συντήρησης και κυκλοφορίας υπολογίζεται κανονικά ανεξάρτητα αν η αγορά έγινε με καταβολή μετρητών ή με δόσεις.

ΑΛΛΑ ΠΟΣΑ ΤΕΚΜΑΡΤΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ

1. Δίτροχα ή τρίτροχα (μοτοποδήλατα κυβισμού από 500 κ.ε. και άνω) για τα 500 κ.ε. τεκμαρτή δαπάνη 1.000.000 δρχ. ανά 100 κ.ε. > 500 κ.ε. δαπάνη 200.000 δρχ.
2. Σκάφη ανοιχτού τύπου ταχύπλοα και μη (και τα jet ski) ως 3 μέτρα τεκμαρτή δαπάνη 440.000 δρχ. Ανά μέτρο > από 3 μέτρα τεκμαρτή δαπάνη 220.000 δρχ.
3. Αεροσκάφη
  - Στροβιλοελικοφόρα, ελικόπτερα ή κοινού κινητήρα, ως 150 HP τεκμαρτή δαπάνη 1.100.000 δρχ. για κάθε HP > 150 τεκμαρτή δαπάνη 90.000 δρχ.
  - Αεροσκάφη αεριωθούμενα (jet), 32.000 δρχ. για κάθε λίβρα ώθησης.
  - Ανεμόπτερα, 2.200.000 δρχ.
4. Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη με βάση την επιφάνεια της δεξαμενής κολύμβησης.

ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΤΗΣ ΔΕΞΑΜΕΝΗΣ ΣΕ ΤΕΤΡΑΓΩΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ	ΕΤΗΣΙΑ ΤΕΚΜΑΡΤΗ ΔΑΠΑΝΗ (ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΔΕΞΑΜΕΝΗ) ΣΕ ΔΡΧ.	ΕΤΗΣΙΑ ΤΕΚΜΑΡΤΗ ΔΑΠΑΝΗ (ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΕΞΑΜΕΝΗ) ΣΕ ΔΡΧ.
Από 25 ως και 60 τ.μ.	2.000.000	3.000.000
Πάνω από 60 ως και 120 τ.μ.	5.000.000	7.500.000
Πάνω από 120 τ.μ.	8.000.000	12.000.000

4.2.1.4 Τεκμαρτή δαπάνη από αυτοκίνητα που ανήκουν σε εταιρείες

✓ Αυτοκίνητα ομορρύθμων, ετερορρύθμων εταιρειών

- Για την Ομόρρυθμη Εταιρία (Ο.Ε) στους εταίρους που συμμετέχουν.
- Για την Ετερόρρυθμη Εταιρία (Ε.Ε) μόνο στους ομόρρυθμους εταίρους.

Στις περιπτώσεις ομορρύθμων και ετερορρύθμων εταιρειών που έχουν στην κυριότητα ή κατοχή τους επιβατικά ή μεικτής χρήσης αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσεως, η **τεκμαρτή δαπάνη που αναλογεί σε αυτά λογίζεται ως τεκμαρτή δαπάνη των ομορρύθμων μόνον εταίρων**, μεριζόμενη κατά το ποσοστό συμμετοχής που αναλογεί στον καθένα. Έτσι, αν σε μια ετερόρρυθμη εταιρεία συμμετέχει ένα μόνο ομόρρυθμο μέλος, η τεκμαρτή δαπάνη του αυτοκινήτου ή των αυτοκινήτων που χρησιμοποιεί η εταιρεία λογίζεται ως τεκμαρτή δαπάνη μόνο του ομόρρυθμού μέλους.

Η τεκμαρτή αυτή δαπάνη δεν μπορεί να είναι ανώτερη από τη μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει από αυτοκίνητο της εταιρείας.

Παράδειγμα

Έστω μια ετερόρρυθμη εταιρεία με τρεις ομόρρυθμους εταίρους και έναν ετερόρρυθμο με ποσοστό συμμετοχής στην εταιρεία 25%, ότι έχει τρία επιβατικά αυτοκίνητα τεκμαρτής δαπάνης 2.750.000 δρχ., 3.400.000 δρχ., 4.850.000 δρχ. αντίστοιχα, η τεκμαρτή δαπάνη που θα υπολογισθεί σε κάθε ομόρρυθμο εταίρο είναι 3.666.666 δρχ. Αυτό γιατί το ποσό που προκύπτει από τον επιμερισμό του αθροίσματος της τεκμαρτής δαπάνης με βάση όλα τα αυτοκίνητα της εταιρείας ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής των ομορρύθμων μελών σε αυτήν είναι:

$11.000.000 \times 25\%$ (ποσοστό ομορρύθμου εταίρου) / 75% (άθροισμα ποσοστών ομορρύθμων εταίρων).

Σε περίπτωση που μέσα στη χρήση γίνει αλλαγή στο ποσοστό ή στα ποσοστά των ομορρύθμων εταίρων, ο υπολογισμός της τεκμαρτής δαπάνης για κάθε ομόρρυθμο εταίρο θα γίνει για κάθε τμήμα της χρήσης κατά τη διάρκεια της οποίας είχε το ίδιο ποσοστό.

Η παραπάνω μεθοδολογία υπολογισμού της τεκμαρτής δαπάνης εφαρμόζεται ανάλογα με τις αστικές εταιρείες, τις κοινωνίες και τις κοινοπραξίες.

✓ Εταιρίες περιορισμένης ευθύνης

Για την Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε)

- στο διαχειριστή που είναι ταυτόχρονα και εταίρος,
- στους εταίρους εφόσον κανείς από τους διαχειριστές της Ε.Π.Ε δεν είναι και εταίρος.

Στις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης οι οποίες χρησιμοποιούν για τις ανάγκες τους αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, η τεκμαρτή δαπάνη που αναλογεί σε αυτά λογίζεται κατ' αρχήν ως τεκμαρτή δαπάνη των διαχειριστών της εταιρείας που είναι εταίροι, μεριζόμενη κατά το ποσοστό συμμετοχής τους σε αυτήν. Στην περίπτωση που οι διαχειριστές της ΕΠΕ δεν είναι μέλη της εταιρείας, η τεκμαρτή δαπάνη των αυτοκινήτων της μερίζεται μεταξύ όλων των μελών της φυσικών προσώπων, κατά το ποσοστό συμμετοχής τους σε αυτήν.

Παράδειγμα

Έστω ότι μια εταιρεία περιορισμένης ευθύνης έχει δύο επιβατικά αυτοκίνητα τεκμαρτής δαπάνης 3.400.000 δρχ. και 5.700.000 δρχ. αντιστοίχως και στην εταιρεία αυτή υπάρχουν δύο διαχειριστές οι οποίοι είναι ταυτόχρονα και μέλη αυτής με ποσοστό συμμετοχής 25% και 25%, τότε η συνολική τεκμαρτή δαπάνη, δηλαδή το ποσό των 9.100.000 δρχ., θα μεριστεί μεταξύ αυτών ως εξής:

Για τον Α' διαχειριστή:

$$9.100.000 \times 25\% / 50\% = 4.550.000$$

Για τον Β' διαχειριστή:

$$9.100.000 \times 25\% / 50\% = 4.550.000$$

✓ Ανώνυμες εταιρείες

- Για την Ανώνυμη Εταιρία (Α.Ε) στους προέδρους, στους διευθύνοντες συμβούλους, τους εντεταλμένους συμβούλους και τους διοικητές.

Το τεκμήριο του αυτοκινήτου έχει εφαρμογή και στις επιχειρήσεις που λειτουργούν με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας. Η τεκμαρτή δαπάνη του ιδιωτικής χρήσης αυτοκινήτου που χρησιμοποιούν οι επιχειρήσεις της μορφής αυτής κατανέμεται

ισομερώς μεταξύ των διευθυνόντων συμβούλων, διοικητών και προέδρων των διοικητικών συμβουλίων τους για τους οποίους τεκμαίρεται ότι χρησιμοποιούν τα αυτοκίνητα για τις ανάγκες τους.

Η κατανομή της τεκμαρτής δαπάνης στα παραπάνω πρόσωπα γίνεται ισομερώς.

Παράδειγμα

Έστω ότι μια ανώνυμη εταιρεία έχει δύο εντεταλμένους συμβούλους, έναν διοικητή και έναν πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου της. Η συνολική τεκμαρτή δαπάνη θα κατανεμηθεί ισομερώς μεταξύ τους, ανεξαρτήτως αν τα πρόσωπα αυτά ασκούν πραγματική διοίκηση ή όχι και ακόμη ανεξαρτήτως αν είναι μέτοχοι της ανώνυμης εταιρείας. Αν, κατά συνέπεια, η ανώνυμη εταιρεία έχει τρία ιδιωτικής χρήσης αυτοκίνητα τεκμαρτής δαπάνης 3.400.000 δρχ., 4.050.000 δρχ., 4.850.000 δρχ. αντιστοίχως, η συνολική τεκμαρτή δαπάνη θα κατανεμηθεί ισομερώς μεταξύ των παραπάνω προσώπων ως εξής
 $(3.400.000 + 4.050.000 + 4.850.000) : 4 = 3.075.000$.

✓ Αλλοδαπές επιχειρήσεις

Οι αλλοδαπές επιχειρήσεις που υπάγονται στις διατάξεις των αναπτυξιακών νόμων **89/1967**, **378/1968** και του άρθρου 25 του **Ν.27/1975** εξαιρούνται του τεκμηρίου του αυτοκινήτου για την τεκμαρτή δαπάνη των αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης που χρησιμοποιούν. Όλες οι άλλες αλλοδαπές επιχειρήσεις που λειτουργούν με τη μορφή γραφείου, υποκαταστήματος ή πρακτορείου υπάγονται στο τεκμήριο του αυτοκινήτου.

Η τεκμαρτή δαπάνη των επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης ιδιοκτησίας τους ή κατοχής τους βαρύνει το πρόσωπο που εκπροσωπεί στην Ελλάδα την αλλοδαπή επιχείρηση και προΐσταται του γραφείου ή του υποκαταστήματος ή του πρακτορείου.

Αν το υποκατάστημα ή το γραφείο της αλλοδαπής επιχείρησης λειτουργεί με τη μορφή νομικού προσώπου ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας ή εταιρείας περιορισμένης ευθύνης κτλ., η τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει με βάση τους φορολογήσιμους ίππους του επιβατικού αυτοκινήτου ή των αυτοκινήτων που βρίσκονται στην κυριότητα ή κατοχή της μερίζεται με τη διαδικασία που αναφέρθηκε παραπάνω μεταξύ των φυσικών προσώπων που συμμετέχουν στην εταιρεία ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής, χωρίς να μπορεί να είναι για κάθε φυσικό πρόσωπο ανώτερη από τη

μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει από αυτοκίνητο της επιχείρησης.

✓ **Εικονική μεταβίβαση αυτοκινήτου**

Σε περίπτωση εικονικής μεταβίβασης αυτοκινήτου ή εικονικής κτήσης από περισσότερα πρόσωπα, το τεκμήριο της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη αυτοτελώς για κάθε πρόσωπο στο σύνολό του. Ως εικονική θεωρεί ο φορολογικός νόμος ειδικότερα τη μεταβίβαση ή κτήση που πραγματοποιείται μεταξύ συγγενών εξ αίματος ή αγχιστείας κατευθείαν γραμμή ή εκ πλαγίου ως και τον τρίτο βαθμό, επιτρεπομένης όμως από τον νόμο ανταποδείξεως.

Η διοίκηση έχει δεχθεί με ερμηνευτική διαταγή της ότι αποτελούν χωρίς καμιά αμφισβήτηση περιπτώσεις εικονικής μεταβίβασης ή εικονικής αγοράς επιβατικού αυτοκινήτου οι εξής:

- Όταν μεταβιβάζεται αυτοκίνητο σε πρόσωπο το οποίο στερείται αδείας οδηγήσεως.
- Όταν αγοράζεται αυτοκίνητο εξ αδιαίρετου με συγγενικό πρόσωπο το οποίο στερείται αδείας οδηγήσεως.
- Όταν μεταβιβάζεται αυτοκίνητο σε επιχείρηση η οποία έχει ως αντικείμενο εργασιών την ενοικίαση αυτοκινήτων.

Οι φορολογούμενοι έχουν σε κάθε περίπτωση δικαίωμα ανταποδείξεως. Μπορούν δηλαδή να προσκομίσουν στον προϊστάμενο της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας αξιόπιστα στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι η μεταβίβαση ή η αγορά του αυτοκινήτου δεν είναι εικονική.

Όταν η συγκυριότητα είναι πραγματική, η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη μερίζεται κατά τον λόγο των ιδανικών μεριδίων κάθε συγκυρίου. Αν οι σύζυγοι είναι συγκύριοι σε επιβατικό αυτοκίνητο, η τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει με βάση την ιπποδύναμη και την παλαιότητα μερίζεται κατά τον λόγο των ποσοστών συγκυριότητας.

Όταν γίνεται αλλαγή κινητήρα με την τοποθέτηση κινητήρα μικρότερης ιπποδύναμης, ως τεκμαρτή δαπάνη θα λαμβάνεται αυτή που αντιστοιχεί στην ιπποδύναμη του παλαιού κινητήρα.

4.2.1.5 Τα δίτροχα ή τρίτροχα οχήματα

Τεκμήριο διαβίωσης αποτελεί η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη με βάση τον κυβισμό του δίτροχου ή τρίτροχου ιδιωτικής χρήσης οχήματος, η οποία ορίστηκε στο ποσό του **1.000.000** δρχ. για

μοτοσικλέτα **500** κυβικών εκατοστών, προσαυξημένη με το ποσό των **200.000** δρχ. ανά 100 κυβικά εκατοστά για μοτοσικλέτα με κυβισμό πάνω από 500 κυβικά εκατοστά.

4.2.1.6 Τα σκάφη αναψυχής

Τις ενδείξεις αυτές θα συμπληρώσουν οι φορολογούμενοι με την τεκμαρτή δαπάνη των σκαφών αναψυχής κυριότητας ή κατοχής των ιδίων, της συζύγου ή των προσώπων που συνοικούν και τους βαρύνουν ως εξής:

- Για τα μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, ταχύπλοα και μη ολικού μήκους ως τρία μέτρα, με το ποσόν των **440.000** δρχ., το οποίο προσαυξάνεται κατά **220.000** δρχ. για κάθε μέτρο μήκους πάνω από τα τρία μέτρα.
- Για τα ιστιοφόρα ή μηχανοκίνητα ή μεικτά σκάφη με χώρο ενδιαίτησης, με την τεκμαρτή δαπάνη η οποία δίδεται από τον πίνακα που παρατίθεται.

Τα ποσά της τεκμαρτής δαπάνης του πίνακα μειώνονται κατά ποσοστό 50% προκειμένου για ιστιοφόρα ναυταθλητικά σκάφη που χρησιμοποιούνται για ναυταθλητικούς αγώνες. Για τη μείωση αυτή απαιτείται βεβαίωση της Ελληνικής Ιστιοπλοϊκής Ομοσπονδίας θεωρημένη από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.

Τα σκάφη επαγγελματικής χρήσης δεν λαμβάνονται υπόψη ως τεκμήρια. Οι ενδείξεις **731-732** θα συμπληρωθούν με την αμοιβή του πληρώματος, αν στα προαναφερόμενα χρησιμοποιείται πλήρωμα. Η δαπάνη αυτή θα υπολογισθεί ως τεκμήριο στο διπλάσιο.

Κατά είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) μειώνεται η τεκμαρτή δαπάνη των σκαφών αναψυχής που είναι κατασκευασμένα στην Ελλάδα εξ ολοκλήρου από ξύλο.

4.2.1.7 Αεροσκάφη, ελικόπτερα και ανεμόπτερα

Για τα αεροσκάφη με κοινό κινητήρα εσωτερικής καύσης καθώς και για τα ελικόπτερα η τεκμαρτή δαπάνη ορίστηκε σε **11.000.000** δρχ. για τους **150 πρώτους ίππους**, που προσαυξάνεται με **90.000** δρχ. για κάθε ίππο πάνω από τους 150.

- Για αεροσκάφη αεριοπροωθούμενα η τεκμαρτή δαπάνη ορίστηκε σε 32.000 δρχ. για κάθε λίβρα ώθησης.
- Για τα ανεμόπτερα ορίστηκε σε 2.200.000 δρχ.

4.2.1.8 Βοηθητικό οικιακό προσωπικό

Οι ενδείξεις αυτές θα συμπληρωθούν με την πραγματική δαπάνη που έχει καταβληθεί σε οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων, δασκάλους και λοιπό προσωπικό. Η δαπάνη αυτή θα ληφθεί ως τεκμήριο στο διπλάσιο.

Αν ο φορολογούμενος απασχολεί έναν μόνο οικιακό βοηθό, η δαπάνη που έχει καταβληθεί σε αυτόν δεν αποτελεί τεκμήριο εφόσον ο ίδιος ή πρόσωπο που συνοικεί με αυτόν και τον βαρύνει παρουσιάζει αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία ή έχει ηλικία άνω των 65 ετών.

4.2.1.9 Δεξαμενές κολύμβησης

Στις ενδείξεις αυτές θα γραφεί η τεκμαρτή δαπάνη των δεξαμενών κολύμβησης (πισίνες), η οποία έχει οριστεί με βάση την επιφάνεια της δεξαμενής ως εξής:

Επιφάνεια της δεξαμενής κολύμβησης (σε τ.μ.)	Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης εξωτερικής δεξαμενής (σε δρχ.)	Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης εσωτερικής δεξαμενής (σε δρχ.)
Από 25 ως και 60	2.000.000	3.000.000
Πάνω από 60 ως και 120	5.000.000	7.500.000
Πάνω από 120	8.000.000	12.000.000

Προκειμένου για εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης τα ποσά της τεκμαρτής δαπάνης προσαυξάνονται σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%).

4.3 Η αμφισβήτηση της τεκμαρτής δαπάνης

Παρά το γεγονός ότι τα τεκμήρια είναι αμάχητα, η φορολογική νομοθεσία δίδει τη δυνατότητα στον φορολογούμενο του οποίου το εισόδημα προσδιορίστηκε τεκμαρτώς με βάση τις δαπάνες διαβίωσης, δηλαδή τη δαπάνη του αυτοκινήτου ή της

δευτερεύουσας κατοικίας ή του σκάφους αναψυχής κτλ., να αμφισβητήσει τον τεκμαρτό προσδιορισμό που έγινε από τον έφορο.

Η αμφισβήτηση του τεκμαρτού εισοδήματος μπορεί να γίνει σε ορισμένες μόνο περιπτώσεις που αναφέρονται περιοριστικά στον νόμο. Σε καμία άλλη περίπτωση δεν μπορεί να αμφισβητηθεί το τεκμαρτό εισόδημα, έστω και αν πράγματι ο φορολογούμενος δεν απέκτησε το εισόδημα για το οποίο καλείται να φορολογηθεί. Έτσι, όλοι οι φορολογούμενοι μπορούν να αμφισβητήσουν το ποσόν του τεκμαρτού εισοδήματος όταν, προσκομίσουν στοιχεία από τα οποία αποδεικνύεται ότι λόγω γεγονότων ανωτέρας βίας πραγματοποίησαν δαπάνη μικρότερη από την τεκμαρτή.

Επίσης, ο τεκμαρτός προσδιορισμός του εισοδήματος μπορεί να αμφισβητηθεί από εκείνους που:

- Υπηρετούν τη στρατιωτική θητεία τους.
- Είναι φυλακισμένοι.
- Νοσηλεύονται σε νοσοκομείο ή κλινική.
- Είναι άνεργοι – και μόνο για το χρονικό διάστημα που παίρνουν επίδομα ανεργίας.
- Συγκατοικούν με συγγενείς πρώτου βαθμού και έχουν μειωμένες δαπάνες διαβίωσης, γιατί στις δαπάνες αυτές συμβάλλουν οι συγγενείς τους οι οποίοι έχουν εμφανείς πηγές εισοδήματος.
- Είναι ορφανοί ανήλικοι και έχουν στην κυριότητά τους επιβατικό αυτοκίνητο από κληρονομιά του πατέρα ή της μητέρας.
- Από γεγονότα ανώτερης βίας (πυρκαγιά, πλημμύρα κτλ) αποδεικνύουν ότι έχουν κάνει δαπάνες μικρότερες από αυτές των τεκμηρίων διαβίωσης.

4.4 Προσαύξηση της τεκμαρτής δαπάνης

Το συνολικό ποσό της ετήσιας δαπάνης διαβίωσης του φορολογουμένου, της συζύγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν προσαυξάνεται κατά δέκα τοις εκατό (10%) για κάθε στοιχείο προσδιορισμού της δαπάνης αυτής πέρα από το δεύτερο.

Δεν προσαυξάνεται με κανένα ποσοστό η τεκμαρτή δαπάνη όταν το ποσό της δεν υπερβαίνει το 1.500.000 δρχ. Αν ο φορολογούμενος δηλώσει πάνω από δύο στοιχεία τεκμαρτού προσδιορισμού του εισοδήματος με βάση τις δαπάνες διαβίωσης, θα συμπληρώσει τις ενδείξεις **795-796**.

4.5 Το πόθεν έσχες

Με τον τελευταίο φορολογικό νόμο **2753/1999** δεν έγιναν μεταβολές στο πόθεν έσχες, στον προσδιορισμό δηλαδή του εισοδήματος με βάση τα τεκμήρια κτήσης περιουσιακών στοιχείων. Ο προσδιορισμός του εισοδήματος με βάση τα στοιχεία αυτά θα γίνει με τη συμπλήρωση των ενδείξεων της περίπτωσης 3 του πίνακα 6.

4.5.1 Αγορά αυτοκινήτου, δίτροχων και τρίτροχων οχημάτων

Όποιος αγόρασε το 1999 αυτοκίνητο ή μοτοσικλέτα οφείλει να γράψει στη δήλωση που θα υποβάλλει, τη δαπάνη που κατέβαλλε για την αγορά τους, η οποία αθροιστικά με τις τυχόν άλλες δαπάνες που αποτελούν τεκμήριο θα διαμορφώσει το ύψος του τεκμαρτού εισοδήματός του.

Τα περιουσιακά αυτά στοιχεία θα δηλωθούν από τον φορολογούμενο ανεξάρτητα από το ποσό που κατάβαλε για την αγορά τους.

Τεκμήριο αποτελεί και η χρηματοδοτική μίσθωση των παραπάνω στοιχείων, δηλαδή του αυτοκινήτου, του σκάφους κτλ.

Δεν υπάγεται στο πόθεν έσχες η δαπάνη αγοράς ενός από τα παραπάνω περιουσιακά στοιχεία εφόσον αυτά αποτελούν άμεσο αντικείμενο της εμπορικής δραστηριότητας του φορολογουμένου. Έτσι, για επιχείρηση αγοραπωλησίας αυτοκινήτων δεν υπάρχει υποχρέωση να δηλωθούν τα χρηματικά ποσά που ο επιχειρηματίας κατέβαλλε για την αγορά αυτοκινήτων τα οποία προτίθεται να μεταπωλήσει. Αντιθέτως θα υπαχθεί στο πόθεν έσχες η δαπάνη αγοράς αυτοκινήτου δημόσιας χρήσης ή ιδιωτικής χρήσης το οποίο θα χρησιμοποιηθεί για την μεταφορά προϊόντων της επιχείρησης.

4.5.2 Αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση πλοίων αναψυχής κτλ

Όποιος αγόρασε το 1999 ή έχει συνάψει χρηματοδοτική μίσθωση πλοίων αναψυχής, σκαφών αναψυχής ή αεροσκαφών, θα χρησιμοποιήσει τις ενδείξεις 721-722.

4.5.3 Κινητά πράγματα μεγάλης αξίας

Αν κάποιος αγόρασε το 1999 αντικείμενα μεγάλης αξίας, δηλαδή άνω του 1 εκατομμυρίου δρχ., έχει υποχρέωση να δηλώσει τη δαπάνη αγοράς τους. Έτσι, αν αγόρασε πίνακα αξίας 1,5 εκατομμυρίου δρχ., το ποσό αυτό θα πρέπει να δηλωθεί από τον φορολογούμενο. Αν η αξία κάθε πράγματος είναι μικρότερη από το ποσό αυτό, τα αντικείμενα όμως που αγοράστηκαν αποτελούν κατά τις συναλλαγές ενιαίο σύνολο, τότε για τον υπολογισμό της αξίας λαμβάνεται η αξία όλων αυτών των πραγμάτων.

4.5.4 Αγορά επιχειρήσεων – εταιρικών μεριδίων – χρεογράφων

Στο «πόθεν έσχες» θα υπαχθούν φέτος και όσοι το 1999 αγόρασαν επιχειρήσεις ή συμμετείχαν στη σύσταση ή στην αύξηση του κεφαλαίου επιχειρήσεων που λειτουργούν ατομικώς ή με τη μορφή ομόρρυθμης, ετερόρρυθμης ή περιορισμένης ευθύνης εταιρείας ή με την μορφή κοινωνίας ή κοινοπραξίας ή αστικής εταιρείας.

Όσοι κατέβαλαν χρηματικά ποσά για τις πιο πάνω πράξεις οφείλουν να τα αναφέρουν στη φορολογική δήλωση που θα υποβάλουν. Δεν έχουν αυτή την υποχρέωση όσοι κατέβαλαν χρηματικά ποσά για την αγορά ή για τη συμμετοχή τους στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου ανωνύμων εταιρειών. Ο νόμος ρητώς αναφέρεται μόνο στη σύσταση ή στην αύξηση του κεφαλαίου των προσωπικών εταιρειών και των ατομικών επιχειρήσεων (εξαιρεί δηλαδή τις ανώνυμες εταιρείες).

Κατά συνέπεια, όσοι συμμετέχουν σε προσωπική εταιρεία που συνεστήθη το 1999 ή συμμετείχαν στην αύξηση του κεφαλαίου εταιρείας που λειτουργούσε θα πρέπει να δικαιολογήσουν το ποσό το οποίο συνεισέφεραν για τη σύσταση της εταιρείας ή για την αύξηση του κεφαλαίου της. Ως τεκμήριο θα ληφθεί το ποσό που αναφέρεται στο συστατικό ή τροποποιητικό έγγραφο της εταιρείας.

Την ίδια υποχρέωση έχουν και όσοι το 1999 αγόρασαν μερίδια εταιρειών περιορισμένης ευθύνης ή ομορρύθμων και ετερορρύθμων εταιρειών ή αγόρασαν χρεόγραφα.

Εξαιρείται η αγορά ομολόγων του Δημοσίου ή τίτλων εταιρειών στις οποίες μετέχει το Δημόσιο κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) καθώς και η αγορά μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο ή μετοχών που έχει εγκριθεί η εισαγωγή τους σε αυτό, καθώς και κάθε άλλου τίτλου που είναι διαπραγματεύσιμος

στο Χρηματιστήριο, όπως μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων ή επενδύσεων χαρτοφυλακίου.

4.5.5 Δαπάνη αγοράς ακινήτων

Στην αγορά ακινήτων ως ποσό τεκμαρτής δαπάνης λαμβάνεται η αξία του ακινήτου, η οποία προσδιορίζεται με βάση το αντικειμενικό σύστημα, όπου αυτό ισχύει, εκτός αν στο πωλητήριο συμβόλαιο αναγράφεται μεγαλύτερο τίμημα, οπότε ως τεκμαρτή δαπάνη λαμβάνεται αυτό. Τέτοια περίπτωση συντρέχει στις περιπτώσεις όπου το ακίνητο αγοράζεται με δάνειο το ποσό του οποίου είναι μεγαλύτερο της αντικειμενικής αξίας.

Όταν αγοράζεται ακίνητο (οικόπεδο ή οικοδομή) το οποίο βρίσκεται εκτός αντικειμενικού συστήματος, ως τεκμαρτή δαπάνη λαμβάνεται το τίμημα που αναγράφεται στο συμβόλαιο, στο οποίο προστίθεται και η τυχόν διαφορά μεταξύ αυτού και της αγοραίας αξίας του ακινήτου όπως αυτή θα προσδιοριστεί από τη φορολογική αρχή.

Κρίσιμος χρόνος για να υπολογιστεί το ποσό της τεκμαρτής δαπάνης είναι ο χρόνος σύνταξης του συμβολαίου μεταβίβασης του ακινήτου. Αυτό με την προϋπόθεση ότι κατά την σύνταξη του συμβολαίου έχει καταβληθεί ολόκληρο το τίμημα. Αν στο συμβόλαιο μεταβίβασης αναγράφεται ότι η εξόφληση του τιμήματος θα γίνει με δόσεις σε περισσότερα του ενός έτη, το ποσό της δαπάνης θα κατανέμεται σε περισσότερα χρόνια ανάλογα με το ποσό που εξοφλείται, με την προϋπόθεση ότι στο συμβόλαιο μεταβίβασης αναφέρονται ρητώς οι χρόνοι των δόσεων οι οποίες θα καλύπτονται με ισόποσα γραμμάτια ή συναλλαγματικές που εισπράττονται από τον πωλητή μέσω τραπεζής.

Επομένως συνίστανται μεγάλη προσοχή προς τον φορολογούμενο, διότι αν δεν προσκομίσει κατά τον έλεγχο της δήλωσης της εξοφληθείσες συναλλαγματικές, ολόκληρη η αξία αγοράς του ακινήτου θα ληφθεί υπόψη ως τεκμαρτή δαπάνη του έτους σύνταξης του συμβολαίου. Τι ίδιο ισχύει και σε περίπτωση σύνταξης προσυμφώνου αγοράς. Σε περίπτωση που από διαφορετικό πρόσωπο αγοράζεται η ψιλή κυριότητα και από αλλού η επικαρπία ακινήτου, σε καθέναν θα αναλογεί ποσό τεκμαρτής δαπάνης που του αναλογεί επιμεριστικά κατά το ποσοστό που προβλέπεται από την φορολογία κληρονομιών.

4.5.6 Ανέγερση οικοδομών ή κατασκευή δεξαμενών κολύμβησης

Στις περιπτώσεις ανέγερσης οικοδομής είτε με αυτεπιστατία είτε με ανάθεση σε εργολάβο, ως αξία αυτής λαμβάνεται το ποσό της δαπάνης που δηλώνεται από τον ιδιοκτήτη-φορολογούμενο. Αυτή η δαπάνη αποτελεί την τεκμαρτή δαπάνη, η οποία υπάγεται στον έλεγχο του «πόθεν έσχες». Η αξία του κόστους κατασκευής, όμως, όπως δηλώνεται από τον ιδιοκτήτη, δεν μπορεί να είναι μικρότερη της αντικειμενικής αξίας στις περιοχές, όπου αυτό ισχύει με αφαίρεση της αξίας του οικοπέδου, η οποία θα υπολογιστεί και αυτή με το ίδιο σύστημα.

Ο προσδιορισμός της αξίας της ανεγειρόμενης οικοδομής με τον πιο πάνω τρόπο θα εφαρμοστεί μόνο στις περιπτώσεις όπου η άδεια της οικοδομής έχει εκδοθεί από τις 31.12.1994. Αν όμως η άδεια της οικοδομής έχει εκδοθεί μετά την ημερομηνία αυτή, η δαπάνη ανέγερσης της οικοδομής η οποία θα ληφθεί υπόψη ως τεκμήριο θα υπολογιστεί με βάση το «ελάχιστο κόστος» κατασκευής όπως αυτό προσδιορίζεται με τη διάταξη του άρθρου 35 του Ν.2238/1994.

Ως ελάχιστο κόστος κατασκευής νοείται σύμφωνα με τη διάταξη αυτή το καθαρό κατασκευαστικό κόστος, στο οποίο περιλαμβάνεται η αξία αγοράς των υλικών με τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) όταν αυτός δεν εκπίπτει και η αμοιβή εργασίας η οποία προσφέρεται απευθείας ή μέσω εργολάβου. Δεν περιλαμβάνονται στο κόστος αυτό η αμοιβή του μηχανικού, οι ασφαλιστικές εισφορές και οι δαπάνες προς δημόσιες υπηρεσίες.

Στην περίπτωση όπου περισσότεροι από κοινού ανεγείρουν οικοδομή, σε καθέναν αναλογεί τεκμαρτή δαπάνη ίση με το ποσοστό συμμετοχής του. Εξάλλου στην περίπτωση όπου ανεγείρεται οικοδομή σε οικόπεδο στο οποίο άλλος είναι ψιλός κύριος και άλλος επικαρπωτής, η δαπάνη ανέγερσης βαρύνει εκείνον στο όνομα του οποίου έχει εκδοθεί η άδεια ανέγερσης. Αν και η ανεγειρόμενη οικοδομή ανήκει κατά ψιλή κυριότητα στον ψιλό κύριο του οικοπέδου και κατά την επικαρπία στον επικαρπωτή του οικοπέδου, τότε η δαπάνη επιμερίζεται στους δύο κατά τα ποσοστά που προβλέπονται από την φορολογία κληρονομιών.

Εξαιρέση της πρώτης κατοικίας από το «πόθεν έσχες»

Από το τεκμήριο αγοράς ακινήτων ή ανέγερσης οικοδομών εξαιρείται η δαπάνη για αγορά ή ανέγερση πρώτης κατοικίας,

εφόσον το εμβαδόν δεν υπερβαίνει τα 120 τ.μ. Έτσι, σύμφωνα με ό,τι έχει γίνει δεκτό:

Αν η πρώτη κατοικία έχει εμβαδόν πάνω από 120 τ.μ., πρέπει να δικαιολογηθεί μόνο το ποσό της αγοράς ή το κόστος κατασκευής που αναλογεί στο εμβαδόν πάνω από 120 τ.μ.

Στο εμβαδόν των 120 τ.μ. υπολογίζεται και το εμβαδόν της αποθήκης και των άλλων βοηθητικών χώρων. Αντίθετα δεν λαμβάνεται υπόψη το εμβαδόν των εξωστών ή μπαλκονιών ή το ποσοστό που αναλογεί στη συγκεκριμένη ιδιοκτησία για τους κοινόχρηστους χώρους.

Σε περίπτωση αγοράς οικοπέδου για ανέγερση σε αυτό πρώτης κατοικίας για το κόστος κατασκευής που αναλογεί στα 120 τ.μ. θα λειτουργήσει η εξαίρεση, η δαπάνη όμως αγοράς του οικοπέδου δεν εξαιρείται από το τεκμήριο, αλλά θα υπαχθεί στον έλεγχο του «πόθεν έσχες». Διαφορετικά έχουν τα πράγματα όταν αγοράζεται οικόπεδο με οικία που αποτελεί πρώτη κατοικία του φορολογούμενου, της οποίας η επιφάνεια δεν υπερβαίνει τα 120 τ.μ. Σε αυτή την περίπτωση δεν θα δικαιολογηθεί η δαπάνη που αναλογεί στην οικία και στο τμήμα του οικοπέδου που καλύπτεται από την οικοδομή, ενώ ως τεκμαρτή δαπάνη θα ληφθεί μόνο η αξία του οικοπέδου που αντιστοιχεί στο ποσοστό της μη καλυπτόμενης επιφάνειας.

Εξάλλου έχει γίνει δεκτό ότι αν υπάρχει πρώτη κατοικία και αυτή κατεδαφιστεί και στην θέση της ανεγερθεί νέα, τότε αν αυτή είναι ως **120** τ.μ. η δαπάνη ανέγερσης της εξαιρείται του τεκμηρίου, ενώ αν είναι πάνω από **120** τ.μ. ως τεκμήριο θα ληφθεί το κόστος ανέγερσης που αναλογεί στα τ.μ. πάνω από τα **120**.

Τα παραπάνω ισχύουν και σε περίπτωση αγοράς πρώτης κατοικίας από επικαρπωτή. Αντίθετα για τον ψιλό κύριο αποτελεί τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων και υπάγεται στον έλεγχο του «πόθεν έσχες».

Με διάταξη του **N.2579/1998**, η οποία ισχύει από πέρυσι, έχει ορισθεί πως δεν θεωρείται ότι αποκτάται πρώτη κατοικία αν ο σύζυγος, η σύζυγος. Η σύζυγος ή τα παιδιά τους τα οποία τους βαρύνουν έχουν δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή ισόβιας επικαρπίας ή οίκησης εξ ολοκλήρου ή επί ιδανικού μεριδίου σε άλλη οικία ή οικίες εφόσον το άθροισμα της συνολικής επιφάνειας που τους αναλογεί υπερβαίνει τα **35** τ.μ. για άγαμο, διαζευγμένο ή **70** τ.μ. ή χήρο και τα **70** τ.μ. για έγγαμο. Η επιφάνεια αυτή προσαυξάνεται κατά **15** τ.μ. για κάθε παιδί.

4.5.7 Χορήγηση δανείων - Προσωρινές διευκολύνσεις

Αποτελεί τεκμήριο και η χορήγηση δανείου προς οποιοδήποτε πρόσωπο. Συγκεκριμένα το τεκμήριο αυτό απευθύνεται σε όσους φορολογούμενους μετέχουν σε εταιρεία ή έχουν ατομική επιχείρηση και το 1999 χορήγησαν στην εταιρεία όπου συμμετέχουν δάνειο ή έκαναν προσωρινές διευκολύνσεις.

4.5.8 Δωρεές και χορηγίες

Όσοι το 1999 έκαναν για οιονδήποτε λόγο δωρεά, χορηγία ή γονική παροχή χρηματικού ποσού άνω των 100.000 δρχ. θα πρέπει να δικαιολογήσουν τη δαπάνη αυτή. Για να υπαχθεί ο φορολογούμενος στο τεκμήριο αυτό αρκεί η ετήσια συνολική δαπάνη για δωρεά ή χορηγία να υπερβαίνει τις 100.000 δρχ., ανεξαρτήτως αν η δωρεά του χρηματικού ποσού έγινε στο ίδιο ή σε διαφορετικά πρόσωπα.

Έτσι αν, π.χ., φορολογούμενος έκανε το 1999 δωρεά 80.000 δρχ. σε αθλητικό σωματείο και δωρεά 50.000 σε ιερό ναό, θα υπαχθεί στο «πόθεν έσχες» διότι οι δύο δωρεές λαμβάνονται αθροιστικά.

Το όριο των 100.000 δρχ. ισχύει για κάθε σύζυγο χωριστά. Στο ποσό αυτό συνυπολογίζεται και η δωρεά που τυχόν έκανε κάποιο από τα προστατευόμενα μέλη. Έτσι, αν ο σύζυγος έκανε δωρεά 80.000 δρχ. σε αθλητικό σωματείο και η σύζυγος 60.000 δρχ. σε ιερό ναό, κανένας από τους δυο συζύγους δεν θα υπαχθεί στο τεκμήριο.

Από το τεκμήριο των δωρεών εξαιρούνται οι δωρεές που έγιναν στο Δημόσιο, στους δήμους, στις κοινότητες και στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

4.5.9 Δόσεις δανείων και καρτών

Στο «πόθεν έσχες» θα υπαχθούν ακόμη όσοι το 1999 κατέβαλαν τοκοχρεωλυτική δόση για δάνειο που πήραν από οποιονδήποτε πιστωτικό λογαριασμό ή τρίτον. Η τοκοχρεωλυτική δόση μαζί με τους τόκους υπερημερίας που τυχόν έχουν καταβληθεί αποτελεί τεκμαρτή δαπάνη ή οποία προσδιορίζει το ύψος του φορολογητέου εισοδήματος.

Αν η τοκοχρεωλυτική δόση αφορά στεγαστικό δάνειο για την αγορά πρώτης κατοικίας επιφάνειας ως 120 τ.μ. δεν λαμβάνεται υπόψη ως τεκμήριο. Στην περίπτωση αυτή ως τεκμήριο θα ληφθούν μόνο οι τόκοι του δανείου και όχι το ποσό που καταβλήθηκε για την εξόφληση του κεφαλαίου. Αν η πρώτη κατοικία έχει επιφάνεια άνω των 120 τ.μ. ως τεκμαρτή δαπάνη θα ληφθεί ολόκληρη η τοκοχρεωλυτική δόση για το μέρος του δανείου που αναλογεί στην επιφάνεια άνω των 120 τ.μ., ενώ για το εμβαδόν ως τα 120 τ.μ. ως τεκμαρτή δαπάνη θα ληφθεί μόνο το ποσό των τόκων.

Το ποσό της ετήσιας δόσης που καταβλήθηκε για τις περιπτώσεις αυτές προσδιορίζει το ύψος του εισοδήματος, δεν συναθροίζεται όμως με τα άλλα τεκμήρια διαβίωσης όπως με την τεκμαρτή δαπάνη των αυτοκινήτων, των σκαφών αναψυχής κτλ. Αντίθετα συνυπολογίζεται με οποιοδήποτε άλλο τεκμήριο αγοράς.

4.5.10 Πιστωτικές κάρτες

Και οι πιστωτικές κάρτες αποτελούν τεκμήριο, υπενθυμίζεται ότι δεν λαμβάνονται υπόψη οι δαπάνες για δόσεις και τόκους παρά μόνο στην περίπτωση που υπερβαίνουν τα εισοδήματα που έχουν δηλωθεί και σε περίπτωση που οι δαπάνες για απόκτηση περιουσιακών στοιχείων, που μαζί με τις δόσεις για τις πιστωτικές κάρτες υπερβαίνουν τα δηλωθέντα εισοδήματα και τα τεκμήρια διαβίωσης.

**ΕΤΗΣΙΑ ΤΕΚΜΑΡΤΗ ΔΑΠΑΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2000 ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΥΣ
ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΙΜΟΥΣ ΠΗΓΟΥΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΤΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ Ε.Ι.Χ. ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ Κ.Α.Π.**

ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΙΜΟΙ ΠΗΓΟΙ	ΩΣ ΚΑΙ 5 ΕΤΗ	ΠΑΝΩ ΑΠΟ 5 ΩΣ ΚΑΙ 10 ΕΤΗ (ΜΕΙΩΣΗ 15%)	ΠΑΝΩ ΑΠΟ 10 ΕΤΗ ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ 15 ΕΤΗ (ΜΕΙΩΣΗ 25%)	ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΠΑΝΩ ΑΠΟ 15 ΕΤΗ ΑΠΟ ΟΔΑΥ*** (ΜΕΙΩΣΗ 40%)*	ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΣΥΜΤΑΞΙΟΥΧΟΥ ΗΛΙΚΙΑΣ ΑΝΩ ΤΩΝ 60 ΕΤΩΝ ΜΕ ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΟΧΗΜΑΤΟΣ ΠΑΝΩ ΑΠΟ 10 ΕΤΗ (ΜΕΙΩΣΗ 50%)**
5-7	1.650.000	1.402.500	1.237.500	990.000	825.000
8	2.100.000	1.785.000	1.575.000	1.260.000	1.050.000
9	2.750.000	2.337.500	2.062.500	1.650.000	1.400.000
10	3.400.000	2.890.000	2.550.000	2.040.000	1.750.000
11	4.050.000	3.442.500	3.037.500	2.430.000	2.100.000
12	4.850.000	4.122.500	3.637.500	2.910.000	2.450.000
13	5.700.000	4.845.000	4.275.000	3.420.000	2.850.000
14	7.000.000	5.950.000	5.250.000	4.200.000	3.450.000
15	9.050.000	7.692.500	6.787.500	5.430.000	4.500.000
16	11.450.000	9.732.500	8.587.500	6.870.000	5.700.000
17	14.100.000	11.985.000	10.575.000	8.460.000	7.050.000
18	16.900.000	14.365.000	12.675.000	10.140.000	8.400.000
19	19.700.000	16.745.000	14.775.000	11.820.000	9.850.000
20	22.700.000	19.295.000	17.025.000	13.620.000	11.300.000
21	25.800.000	21.930.000	19.350.000	15.480.000	12.850.000
22-23	29.100.000	24.735.000	21.825.000	17.460.000	14.500.000
24-25	32.700.000	27.795.000	24.525.000	19.620.000	16.300.000
26-27	36.800.000	31.280.000	27.600.000	22.080.000	18.350.000
28 και άνω	38.500.000	32.725.000	28.875.000	23.100.000	19.250.000

* Προκειμένου για Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτου ειδικά διασκευασμένου για την οδήγησή του ή για την μεταφορά με αυτό αναρτηρών με αναρτηρία 67% και πάνω.

** Αφορά Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα που έχουν εκτελεσθεί τα έτη 1995 και 1996 με μειωμένους δασμούς λόγω μετοικεσίας του ιδιοκτήτη.

Με βάση το μήκος και τα έτη νηολόγησης ιστιοφόρου μηχανοκίνητου ή μεικτού – με ιστία και μηχανή – σκάφους αναψυχής με χώρους ενδιαίτησης

ΜΗΚΟΣ ΤΟΥ ΣΚΑΦΟΥΣ (ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΛΩΡΗ ΩΣ ΤΗΝ ΠΡΥΜΝΗ)	ΩΣ ΚΑΙ 5 ΕΤΗ (1998-1994)	ΠΑΝΩ ΑΠΟ 5 ΩΣ ΚΑΙ 10 ΕΤΗ (1993-1989) ΜΕΙΩΣΗ 10%	ΠΑΝΩ ΑΠΟ 10 ΕΤΗ (ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ 1989) ΜΕΙΩΣΗ 20%
Ως 8 μέτρα	3.600.000	3.240.000	2.880.000
Πάνω από 8 και ως 10 μέτρα	6.500.000	5.850.000	5.200.000
Πάνω από 10 και ως 12 μέτρα	9.500.000	8.550.000	7.600.000
Πάνω από 12 και ως 14 μέτρα	12.700.000	11.430.000	10.160.000
Πάνω από 14 και ως 16 μέτρα	16.200.000	14.580.000	12.960.000
Πάνω από 16 και ως 18 μέτρα	20.100.000	18.090.000	16.080.000
Πάνω από 18 και ως 20 μέτρα	24.600.000	22.140.000	19.680.000
Πάνω από 20 και ως 22 μέτρα	29.800.000	26.820.000	23.840.000
Πάνω από 22 και ως 24 μέτρα	35.800.000	32.220.000	28.640.000
Πάνω από 24 και ως 26 μέτρα	42.600.000	38.340.000	34.080.000
Πάνω από 26 και ως 28 μέτρα	50.400.000	45.360.000	40.320.000
Πάνω από 28 και ως 30 μέτρα	59.300.000	53.370.000	47.440.000
Πάνω από 30 και ως 32 μέτρα	69.400.000	62.460.000	55.520.000
Πάνω από 32 μέτρα	77.600.000	69.840.000	62.080.000

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΦΟΡΟΥ ΒΑΣΕΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1

E1
ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 4

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ (ΜΕ ΚΕΦΑΛΑΙΑ)

33	ΕΠΩΝΥΜΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΤΑΧΙΣΤΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΙΧΑΗΛ	ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΕΡΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ		ΑΡΙΘ. ΜΗΤΡΩΟ ΜΗΤΡΩΟΥ 036123456
34	ΠΡΑΞΗ ΙΔ. ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	ΔΕΥΤΕΡΟ-ΕΠΩΝΥΜΙΟΤΗΣ ΣΑΔΕ ΚΑΝΟΝΣ ΤΑΧ ΚΩΔ. ΥΠΟΚΑΤΟΧΗ = ΚΟΡΟ ΠΑΠΑΝΙΚΟΔΗ 124 ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ Τ.Κ 12134			ΤΑΧ 5056789
35	ΑΡΙΘ. ΤΑΧΙΣΤΗΣ K 145090	ΔΕΥΤΕΡΟ-ΚΑΤΟΧΟΣ ΣΑΔΕ ΚΑΝΟΝΣ ΤΑΧ ΚΩΔ. ΥΠΟΚΑΤΟΧΗ = ΚΟΡΟ ΠΑΠΑΝΙΚΟΔΗ 124 ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ Τ.Κ 12134			ΤΑΧ 5056789
36	ΕΠΩΝΥΜΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΤΑΧΙΣΤΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΑΡΙΑ	ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΕΡΑ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΑΡΙΘ. ΤΑΧΙΣΤΗΣ K 145091	ΑΡΙΘ. ΜΗΤΡΩΟ ΜΗΤΡΩΟ ΜΗΤΡΩΟΥ 036123487
37	ΠΡΑΞΗ ΕΜΠΟΡΟΣ	ΔΕΥΤΕΡΟ-ΕΠΩΝΥΜΙΟΤΗΣ ΤΑΧΙΣΤΗΣ ΦΛΑΚΩΝ 310 ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ Τ.Κ 12134			ΤΑΧ 5056789
38	ΕΠΩΝΥΜΟ ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΕΡΑ ΔΕΥΤΕΡΟ-ΕΠΩΝΥΜΙΟΤΗΣ ΤΑΧ ΚΩΔ. ΥΠΟΚΑΤΟΧΗ = ΚΟΡΟ		ΑΡΙΘ. ΜΗΤΡΩΟ ΜΗΤΡΩΟ ΜΗΤΡΩΟΥ 036123456

Ο φορολογούμενος Δημήτριος Μιχαήλ και η σύζυγός του Μαρία θα υποβάλλουν την ετήσια φορολογική κατάσταση για τα εισοδήματα που αποκτήθηκαν μέσα στο 1999 και θα παραδώσει σε αυτή τη θέση στοιχεία:

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ

Α. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΣΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

	Κωδικός	Ποσό	Κωδικός
1. Αθροισμα καθαρών ποσών από μισθούς, ημερομισθία κ.λπ. (κωδικός παρ. 2, 3, 4, 5 κ.λπ. Θ)	301	4.000.000	302
2. Αθροισμα καθαρών ποσών από κύριες συντάξεις (κωδικός παρ. 1, 3, 4, 5 κ.λπ. Θ)	303		304
3. Αθροισμα καθαρών ποσών από επικουρικές συντάξεις, μερίσματα, βοήθημα κ.λπ. (κωδικός παρ. 1, 2, 4, 5, κ.λπ. Θ)	321		322
4. Καθαρό ποσό επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης (ΕΚΑΣ)	305		306
5. Αμοιβές για την ΕΣΥ κ.λπ. (ερασιμαίος), αθλητών κ.λπ. για τις οποίες τίθεται να φορολογηθεί με τις γενικές διατάξεις	317		318
6. Αθροισμα καθαρών ποσών εισοδημάτων που φορολογούνται με το Σ' φθίγμα (μόνο για βουλευτές κ.λπ.)	307		308

ΥΠΟΧΡΕΩΣ

- Από μισθούς υπηρεσίας 4.000.000,00 €

Γ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

	Κωδικός	Ποσό	Κωδικός	Ποσό
1. Καθαρά κέρδη από εταιρική επιχείρηση (εκτός περίπτωσης 4)	401		402	3.100.000
2. Επιχειρηματική κερφή από Ο.Ε. ή Ε.Ε. ή Ε.Π.Ε. ή κοινωνία κληρονομικού δικαίου				
α) Εταιρική κερφή	403		404	
β) Εταιρική κερφή	403		404	
3. Καθαρά κέρδη από Ο.Ε. ή Ε.Ε. ή Κοινωνία κ.λπ. μη υπαγόμενες στο άρθρο 10 ν. 2238/1994	405		406	
4. Υπερτίμημα από πώληση αυτοκινήτου επιχείρησης	407		408	
5. Ζημιές του ίδιου οικονομικού έτους από εταιρική επιχείρηση (εκτός περίπτωσης 4)	413		414	
6. Ζημιές προηγούμενων οικονομικών ετών από εταιρική επιχείρηση	415		416	
7. Ακροβόρια κ.λπ. από εταιρική επιχείρηση	409		420	

ΕΥΖΥΓΙΩΣ

- Από εταιρικές επιχειρήσεις 3.100.000,00 €

ΠΙΝΑΚΑΣ 6. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΤΕΚΜΑΡΤΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ

1. Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης:										
α) το ετήσιο τεκμαρτό ή καταβαλλόμενο μίσθωμα για δευτερευουσας κατοικίας										
β) τα κρηφιστικά αυτο/τα Ι.Χ., Μ.Χ. και τζιπ (αυτοκίνητα, σπορ/αυτοκίνητα κλασικής, κλασικιστων και κλασικιστριών)										
Ονομαστικό όνομα Ι.Χ. Μ.Χ. ή τζιπ	Στοιβα κτηνοτροφίας		Αριθ αυτοκ	Μέση αγορά στο 4000	Ποσοστό πληρωτέο %	Έτος πρώτης αγοράς				
	Γραμμή	Αριθμός					709	3.400.000	710	
ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΕΛΑΝΑ	705	ΖΖΒ	7777	13	12	100	1998	709	3.400.000	710
	705							709		710
	705							709		710
	705							709		710
	705							709		710
	705							709		710
	705							709		710
γ) τα δίτροχα ή τρίτροχα αυτοκίνητα Ι.Χ. οχημάτα (αυτοκίνητα, σπορ/αυτοκίνητα κλασικής, κλασικιστων και κλασικιστριών)										
ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΕΛΑΝΑ	706	ΥΟΙ	1041	500κ.λ	12	100	1997	711	1.000.000	712
	706							711		712

ΥΠΟΧΡΕΩΣ

Αυτοκίνητα 1000cc ήτοις στους πρώτης κυκλοφορίας 1994
 Μεταπολυκίματα 500κ.λ ήτοις στους πρώτης κυκλοφορίας 1997

δ) τα σκάφη αναψυχής Ι.Χ. (αυτοκίνητος κ.λπ.)												
Όνομα σκάφους	Αριθμός και διεύθυνση	Χώρα	Αριθμ πλοίου	Αριθμ αυτοκ	Αριθμ αυτοκ	Ποσοστό πληρωτέο %	Έτος πρώτης αγοράς					
"ΑΜΟΡΓΟΣ-Α"	4104 - Α.ΔΡΩΡΙΩΠΟΥ	ΕΛΛΑΣ	12	8		100	1998	713		714 3.600.000		
ε) τις αμοιβές πληρωμάτων σκαφών αναψυχής								731		732		
δ) τα αεροπλάνα, ελικόπτερα και ανεμολητήρα Ι.Χ.												
Περιγραφή πλοίου και κατασκευαστή	Μονοκ	Αριθμ πλοίου	Αριθμ αυτοκ	Αριθμ αυτοκ	Αριθμ αυτοκ	Ποσοστό πληρωτέο %	Έτος πρώτης αγοράς					
								715		716		
στ) τις αποδοχές του βοηθητικού σκαφικού προσωπικού										717		718
ζ) τις δεχόμενες κολιμβήσεις (ποσίνες)												
Κατασκευαστικό όνομα	Αριθμ πλοίου	Αριθμ αυτοκ	Αριθμ αυτοκ	Αριθμ αυτοκ	Αριθμ αυτοκ	Ποσοστό πληρωτέο %	Έτος πρώτης αγοράς					
								765		766		

ΥΣΤΥΓΟΣ

Σκάφος αναψυχής κλασικής ή μέγιστος όγκο με πρώτη κυκλοφορία 1998

ΥΠΟΧΡΕΟΣ – ΣΥΖΥΓΟΣ

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΦΟΡΟΥ

Το ΚΕΠΥΟ θα κάνει την εξής σύγκριση για να υπολογίσει το φορολογητέο εισόδημα (με βάση τα εισοδήματα ή με βάση τα τεκμήρια).

<u>Συνολικό εισόδημα:</u>		<u>Τεκμήρια</u>		<u>Διαφορά</u>
Υπόχρεος	4.000.000	Υπόχρεος	3.400.000	
Σύζυγος	<u>3.100.000</u>		1.000.000	7.100.000
	7.100.000	Σύζυγος	<u>3.600.000</u>	<u>8.000.000</u>
				8.000.000
				- 900.000

Επειδή η διαφορά μεταξύ του εισοδήματος που δηλώθηκε και του εισοδήματος που προσδιορίστηκε με βάση την ετήσια συνολική δαπάνη είναι μικρότερη του 20%, του εισοδήματος που δηλώθηκε ($7.100.000 \times 20\% = 1.420.000 > 900.000$) και οι δύο φορολογούμενοι θα φορολογηθούν με τα πραγματικά τους εισοδήματα.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2

	Ε1 TAXIS	ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 5
ΠΙΝΑΚΑΣ 9. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ (ΜΕ ΚΕΦΑΛΙΑ)			
33	ΕΠΩΝΥΜΟ ΟΠΩΣ ΣΤΗΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ, ΑΝΤΩΝΙΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΙΧΑΗΛ	ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΕΡΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
44	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΤΗΣ	ΔΕΙΧΝΟΝΤΕΣ ΕΠΙΣΤΕΥΣΗ ΤΩΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΤΑΧ ΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ Η ΧΩΡΟΣ ΦΙΛΑΚΩΝ 300 ΠΕΡΙΣΤΕΡΗ Τ.Χ 12134	ΑΡΙΘ. ΟΡΓΑΝ. ΜΗΤΡΩΟΥ 038123456
96	ΑΡΙΘ. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ Κ 145090	ΔΕΙΧΝΟΝΤΕΣ ΚΑΤΟΧΙΑΣ ΟΠΩΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΑΧ ΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ Η ΧΩΡΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗ 124 ΠΕΡΙΣΤΕΡΗ Τ.Χ 12134	ΑΡΙΘ. ΟΡΓΑΝ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΣΤΑΦ 6056789
33	ΕΠΩΝΥΜΟ ΟΠΩΣ ΣΤΗΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ, ΝΙΚΟΛΑΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΑΡΙΑ	ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΕΡΑ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
44	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΕΜΠΟΡΟΣ	ΔΕΙΧΝΟΝΤΕΣ ΕΠΙΣΤΕΥΣΗ ΤΩΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΤΑΧ ΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ Η ΧΩΡΟΣ ΦΙΛΑΚΩΝ 310 ΠΕΡΙΣΤΕΡΗ Τ.Χ 12134	ΑΡΙΘ. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ Κ 145091
96	ΑΡΙΘ. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ Κ 145091	ΔΕΙΧΝΟΝΤΕΣ ΚΑΤΟΧΙΑΣ ΟΠΩΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΑΧ ΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ Η ΧΩΡΟΣ	ΑΡΙΘ. ΟΡΓΑΝ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΣΤΑΦ 038123487

Ο φορολογούμενος Αντώνης Μιχαήλ και η σύζυγός του Μαρία θα υποβάλουν την δήλωση φορολογίας εισοδήματος για τα εισοδήματα των ετών 1999 και θα παραδώσουν σε αυτή τα εφόδια στοιχεία.

E1 ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 5

Α. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

1. Καθαρό εισόδημα από εταιρική επένδυση	501	3.100.000	502
2. Καθαρές εμποές ελεγκτή Α.Ε., διατητή, εκτελεστή διαθήκης κ.λπ.	503		504
3. Ποσό διατροφής που έχει εισπραχθεί από σόζιγο (εκτός των παιδιών)	505		506
4. Εισόδημα που δεν εντάσσεται σε άλλη περίπτωση του Πίνακα 4	507		508
5. Ζημιή του ίδιου οικονομικού έτους από εταιρική επένδυση	511		512
6. Ακαθόριστα έσοδα από εταιρική άσκηση ελευθέρου επαγγέλματος	517		518

ΥΠΟΧΡΕΟΣ
Από συνολικά εισοδήματα 3.100.000€.

E1 ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 5

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ

Α. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

1. Αθροισμα καθαρών ποσών από μισθούς, ημερομίσθια κ.λπ. (εκτός παρ. 2, 3, 4, 5 και 6)	301	4.300.000	302
2. Αθροισμα καθαρών ποσών από κύριες συντάξεις (εκτός παρ. 1, 3, 4, 5 και 6)	303		304
3. Αθροισμα καθαρών ποσών από επικουρικές συντάξεις, μερίσματα, βοηθήματα κ.λπ. (εκτός παρ. 1, 2, 4, 5, και 6)	301		302
4. Καθαρό ποσό επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης (ΕΚΑΣ)	305		306
5. Αμοιβές γαριών του ΕΓΥ κ.λπ. (σημασιολογία), αθλητών κ.λπ. για τις οποίες θέσκιζε να φορολογηθεί με τις γενικές διατάξεις	317		318
6. Αθροισμα καθαρών ποσών εισοδημάτων στις που φορολογούνται με το Σ' φέλιγμα (μόνο για βουλευτές κ.λπ.)	307		308

ΥΠΟΧΡΕΟΣ
Από συνολικά εισοδήματα 4.300.000€.

E1 ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 5

Γ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

	Υπόλοιπο	Τελικό ποσό	
1. Καθαρά κέρδη από εταιρική επιχείρηση (εκτός περίπτωσης 4)	401	402	4.200.000
2. Επιχειρηματική εμποή από Ο.Ε. ή Ε.Ε. ή Ε.Π.Ε. ή Κοινωνία κληρονομικού δικαίου:			
α) Διακρίση - ποσότητα			
β) Αριθμός μετοχών ή μεριδίων κληρονομικού			
Α.Α.Α.	403	404	
Αμοιβή Δ.Π.Υ.			
3. Καθαρά κέρδη από Ο.Ε. ή Ε.Ε. ή Κοινωνία κ.λπ. μη υπαγόμενες στο άρθρο 10 ν. 2238/1994	405	406	
4. Υπερήματα από πώληση αυτοκινήτου επιχείρησης	407	408	
5. Ζημιή του ίδιου οικονομικού έτους από εταιρική επιχείρηση (εκτός περίπτωσης 4)	413	414	
6. Ζημιές προηγούμενων οικονομικών ετών από εταιρική επιχείρηση	415	416	
7. Ακαθόριστα έσοδα από εταιρική επιχείρηση	425	426	

ΕΥΖΗΤΟΣ
Από συνολικά εισοδήματα 4.200.000€.

ΥΠΟΧΡΕΟΣ – ΣΥΖΥΓΟΣ

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΦΟΡΟΥ

Το ΚΕΠΥΟ θα κάνει την εξής σύγκριση για να υπολογίσει το φορολογητέο εισόδημα (με βάση τα πραγματικά εισοδήματα ή με βάση τα τεκμήρια διαβίωσης και τα τεκμήρια αγορών).

<u>Συνολικό δηλωθέν εισόδημα</u>			<u>Τεκμήρια</u>		<u>Διαφορά</u>
Υπόχρεος:	4.300.000	Υπόχρεος:	2.750.000	11.600.000 – 15.550.000	
	3.100.000		1.200.000		= 395.000
Σύζυγος:	<u>4.200.000</u>		3.600.000		
	11.600.000	Σύζυγος:	2.000.000		
			3.000.000		
			<u>3.000.000</u>		
			15.550.000		

Επειδή η διαφορά μεταξύ του εισοδήματος που δηλώθηκε και του εισοδήματος που προσδιορίστηκε με βάση την ετήσια συνολική δαπάνη είναι μεγαλύτερη του 20% του εισοδήματος που δηλώθηκε ($11.600.000 \times 20\% = 2.320.000 < 3.950.000$) και οι δύο φορολογούμενοι θα φορολογηθούν με βάση τα τεκμήρια δηλαδή:

<u>Συνολικό δηλωθέν εισόδημα</u>		<u>Τεκμήρια</u>		<u>Διαφορά τεκμηρίων</u>
Υπόχρεος:	4.300.000	2.750.000		
	<u>3.100.000</u>	1.200.000		
	7.400.000	<u>3.600.000</u>		
		7.550.000	150.000	
Σύζυγος:	4.200.000	2.000.000		
	<u>3.000.000</u>	3.000.000		
		8.000.000	3.800.000	

Άρα το φορολογητέο εισόδημα για τον καθένα είναι:

Υπόχρεος: $7.400.000 + 150.000 = 7.550.000$

Σύζυγος: $4.200.000 + 3.800.000 = 8.000.000$

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ-ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΑΥΤΑ

Η Ελλάδα βρίσκεται ανάμεσα στις χώρες με τους χαμηλότερους φορολογικούς συντελεστές. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει από την σύγκριση των ανώτατων και κατώτατων συντελεστών για τη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων που ισχύει στις 15 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έτσι, η φορολογική επιβάρυνση των εισοδημάτων των φορολογουμένων στην Ελλάδα βρίσκεται σε αρκετά χαμηλότερα επίπεδα από αυτή που εφαρμόζεται σε χώρες όπως η Ολλανδία, η Γαλλία, η Σουηδία, το Βέλγιο κτλ.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι πιο ανεπτυγμένες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν πολύ υψηλούς ανώτατους φορολογικούς συντελεστές όσον αφορά τη φορολογία εισοδήματος, σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών. Για παράδειγμα, η Ολλανδία τα πολύ υψηλά εισοδήματα φορολογεί με συντελεστή 60%, η Γαλλία με 56,8%, η Σουηδία με 55%, η Γερμανία με 53%, η Ιταλία με 51% κτλ. Στην Ελλάδα ο ανώτατος φορολογικός συντελεστής για τα φυσικά πρόσωπα είναι 45%, ποσοστό το οποίο την τοποθετεί στην έβδομη θέση μεταξύ των 15 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στον πίνακα που παρατίθεται καταγράφονται οι κατώτατοι και οι ανώτατοι φορολογικοί συντελεστές των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από τον πίνακα προκύπτει ότι χαμηλότερο συντελεστή φορολογίας εισοδήματος από την Ελλάδα έχουν η Πορτογαλία (40%), η Βρετανία (40%), η Φινλανδία (39%), η Ισπανία (35%), η Δανία (28,5%) και η Ιρλανδία (28%).

Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών προκύπτει ότι η τάση για μείωση των συντελεστών φορολογίας των εισοδημάτων, καθώς διαπιστώνεται ότι έχουν εξαντληθεί τα όρια φορολόγησής τους και σε ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα υπάρχει υπερφορολόγηση. Βέβαια η μείωση των συντελεστών φορολογίας δεν σημαίνει κατ' ανάγκη και φορολογική ελάφρυνση των φορολογουμένων, αφού σε αρκετές περιπτώσεις έχει διαπιστωθεί

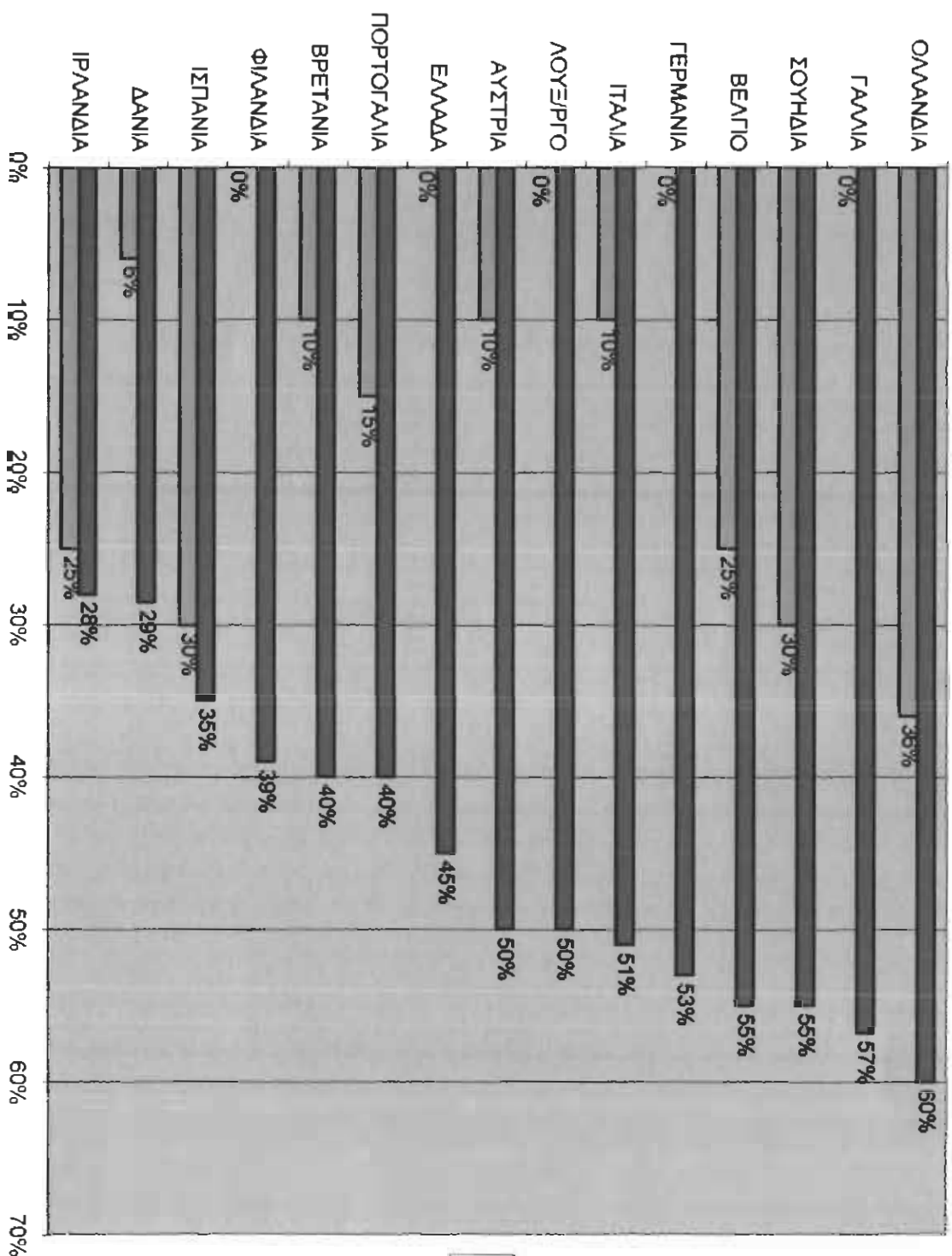
αύξηση των έμμεσων φόρων καθώς και των φόρων στις μεταβιβάσεις ακινήτων.

Όσον αφορά τους κατώτατους συντελεστές φορολογίας εισοδήματος, η Ελλάδα μαζί με το Λουξεμβούργο, τη Γερμανία, τη Γαλλία και τη Φινλανδία, είναι οι μόνες χώρες που εφαρμόζουν μηδενικό συντελεστή για ένα ύψος εισοδήματος, ενώ ο κατώτατος συντελεστής της Σουηδίας και της Ισπανίας είναι 30%. Η Ολλανδία εφαρμόζει κατώτατο φορολογικό συντελεστή εισοδήματος φυσικών προσώπων 36%, κατέχοντας έτσι την πρώτη θέση ανάμεσα στις υπόλοιπες χώρες Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σημαντικές όμως διαφορές παρατηρούνται στη φορολογία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ανάμεσα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αν και φαίνεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να επιδιώκει τη σύγκλιση του συστήματος φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων. Οι διαφορές που υπάρχουν στις λογιστικές και νομικές πρακτικές στις διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν προκαλέσει διαφορετική μεταχείριση πολλών οικονομικών δραστηριοτήτων ιδιαίτερα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

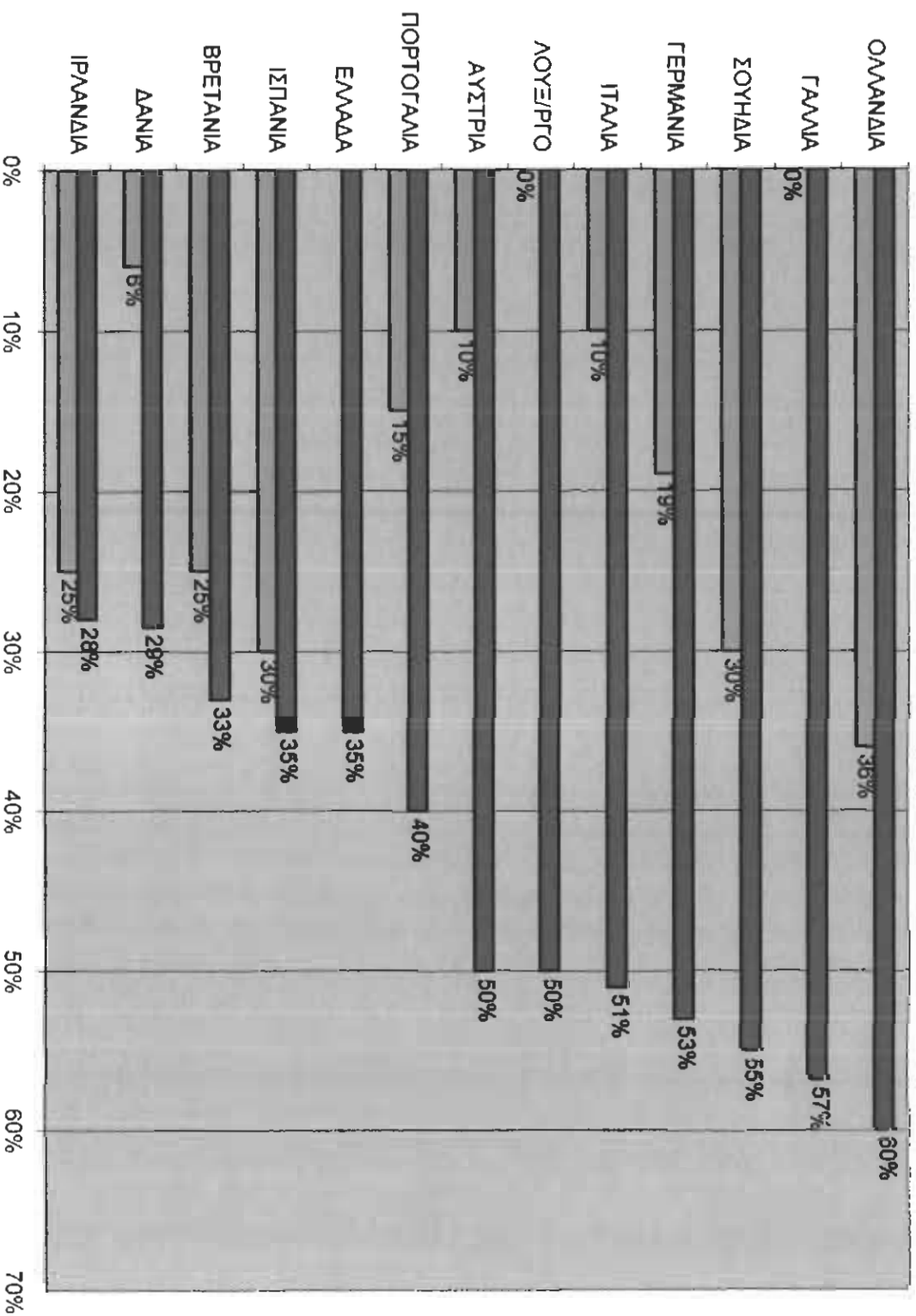
Ακολουθούν αναλυτικοί πίνακες με τους φορολογικούς συντελεστές κάθε κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

■ ΑΝΩΤΑΤΟΣ
□ ΚΑΤΟΧΤΑΤΟΣ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Βέλγιο, Φινλανδία : Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΕΝΤΥΠΑ

Η απεικόνιση των περιουσιακών στοιχείων και των εισοδημάτων των φορολογούμενων με σκοπό τη φορολόγησή τους πραγματοποιείται μέσω των εντύπων. Στα έντυπα έχουν γίνει ορισμένες αλλαγές τέτοιες ώστε να θεωρείται ότι γίνονται πιο κατανοητά στην συμπλήρωσή τους. Έτσι, άλλα έντυπα έχουν συγχωνευθεί, άλλα έχουν καταργηθεί και έχουν όπως παρακάτω:

- Έντυπο E1
- Έντυπο E2
- Έντυπο E3
- Έντυπο E5
- Έντυπο E9
- Έντυπο E10
- Έντυπο E11
- Έντυπο E14
- Έντυπο E15

6.1 ΕΝΤΥΠΟ E1 (Δήλωση φορολογίας εισοδήματος)

Στο έντυπο της δήλωσης (E1) έγιναν αλλαγές στη σειρά των πινάκων που κρίθηκαν απαραίτητες για την ευκολότερη συμπλήρωσή του.

Στον πίνακα 1 της δήλωσης προεκτυπώνονται φέτος για πρώτη φορά και τα στοιχεία της συζύγου στην περίπτωση που διαθέτει δικό της Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.).

Στον πίνακα 2 της δήλωσης εμφανίζονται συγκεντρωμένα όλα τα πληροφοριακά στοιχεία που αφορούν τον φορολογούμενο και έχουν μεγάλη σημασία για την ορθή εκκαθάριση της δήλωσης.

Στον πίνακα 4 εμφανίζονται τα φορολογούμενα εισοδήματα κατά κατηγορία. Ειδικότερα, στην περίπτωση 4B «Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις» προστέθηκε ο πίνακας που συμπληρώνουν όσοι αποκτούν γεωργικό εισόδημα πραγματικό ή τεκμαρτό και επομένως καταργήθηκε για την πλειονότητα των φορολογουμένων η υποχρέωση συμπλήρωσης και του έντυπου E3. Στην περίπτωση 4Z «Εισοδήματα αλλοδαπής προέλευσης» εμφανίζεται κάθε κατηγορίας εισόδημα που αποκτήθηκε στην αλλοδαπή.

Στον πίνακα 9 εμφανίζονται όλοι οι προκαταβληθέντες και παρακρατηθέντες φόροι που αφορούν τα εισοδήματα όλων των κατηγοριών.

Το έντυπο Ε1 υποβάλλεται σε δύο (2) αντίτυπα.

Πώς δηλώνεται το εισόδημα

Οι σύζυγοι έχουν την υποχρέωση να υποβάλλουν κοινή δήλωση για τα εισοδήματά τους στα οποία ο φόρος υπολογίζεται χωριστά. Σε αυτήν την περίπτωση η δήλωση υπογράφεται και από τους δύο συζύγους.

Οι σύζυγοι υποβάλλουν φορολογική δήλωση χωριστά στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Όταν δε μένουν μαζί, κατά τον χρόνο υποβολής της δήλωσης, λόγω διακοπής της έγγαμης συμβίωσης.
- Όταν ο ένας από τους δύο είναι σε κατάσταση πτώχευσης.
- Όταν ο ένας από τους δύο έχει τεθεί σε δικαστική ή νόμιμη απαγόρευση ή τελεί υπό δικαστική αντίληψη.

Επίσης, υποχρέωση για την υποβολή της δήλωσης έχουν:

- Ο πατέρας για τα εισοδήματα των ανηλίκων παιδιών που φορολογούνται χωριστά. Αν δεν υπάρχει πατέρας ή έχει χάσει τη γονική μέριμνα, την υποχρέωση για υποβολή δήλωσης την έχει η μητέρα.
- Ο κηδεμόνας ή ο προσωρινός διαχειριστής ή ο μεσεγγυούχος για περιπτώσεις σχολάζουσας κληρονομιάς ή επιδικίας ή μεσεγγύησης αντίστοιχα.
- Ο επίτροπος ή ο κηδεμόνας ή ο αντιλήπτορας, στις περιπτώσεις, αντίστοιχα, ανηλίκων ή δικαστικώς ή νομίμως απαγορευμένων ή αυτών που τελούν υπό δικαστική αντίληψη.
- Οι κληρονόμοι του φορολογούμενου για το συνολικό εισόδημά του μέχρι την ημέρα του θανάτου του.

Από την εκκαθάριση της δήλωσης μπορεί να προκύψει υποχρέωση καταβολής (χρεωστικό υπόλοιπο) ή δικαίωμα επιστροφής χρημάτων (πιστωτικό υπόλοιπο). Το σύνολο της οφειλής καταβάλλεται σε τρεις (3) ίσες δόσεις από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του επόμενου μήνα από τη βεβαίωση του φόρου και η καθεμιά από τις επόμενες την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του τρίτου και πέμπτου μήνα αντιστοίχως, από τη βεβαίωση του φόρου.

Αν ο φόρος βεβαιώνεται τους μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο του οικείου οικονομικού έτους, καταβάλλεται σε δύο ίσες δόσεις από τις

οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη μέχρι την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του επόμενου μήνα από τη βεβαίωση του φόρου και η δεύτερη την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του τρίτου μήνα από τη βεβαίωση του φόρου. Αν ο φόρος βεβαιώνεται το μήνα Οκτώβριο του οικείου οικονομικού έτους και μετά, καταβάλλεται εφάπαξ μέχρι την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του μεθεπόμενου μήνα από τη βεβαίωση.

Εάν ο οφειλόμενος, με βάση εμπρόθεσμη δήλωσή σας, φόρος καταβληθεί εφάπαξ μέσα στην προθεσμία της πρώτης δόσης παρέχεται έκπτωση στο συνολικό ποσό 2,5% μόνο όταν οι δόσεις ορίζονται σε τρεις (3).

Αν προκύψει πιστωτικό υπόλοιπο αυτό θα επιστραφεί μέσω των τραπεζών, όπως περιγράφεται παρακάτω στην συμπλήρωση του πίνακα 12 της δήλωσης. Τονίζεται ότι αν το επιστρεφόμενο ποσό προέρχεται από προκαταβολή προηγούμενου έτους που δεν εξοφλήθηκε ή δεν είναι γνωστός ο τρόπος εξόφλησής της ή αν αυτό είναι άνω των 250.000 δρχ., καθώς και αν έχετε οποιαδήποτε οφειλή στο δημόσιο, η επιστροφή των χρημάτων θα καθυστερήσει, γιατί πρέπει να προηγηθούν ορισμένες ενδοϋπηρεσιακές ενέργειες και μετά να δοθεί η σχετική εντολή.

Δικαιολογητικά που συνυποβάλλονται

Όλα τα δικαιολογητικά που συνυποβάλλονται με την ετήσια δήλωση φορολογίας εισοδήματος πρέπει να είναι διατυπωμένα στην Ελληνική γλώσσα. Αν ο εκδότης αυτών των δικαιολογητικών είναι αλλοδαπός, γενικά, μαζί με καθένα από αυτά τα δικαιολογητικά πρέπει να υποβάλλεται και μετάφρασή του στα Ελληνικά. Η μετάφραση αυτή μπορεί να γίνεται από οποιαδήποτε Αρχή, γενικά, ή πρόσωπο που έχει το σχετικό δικαίωμα. Η υποβολή των πιο πάνω δικαιολογητικών γίνεται με τα πρωτότυπα των σχετικών τιμολογίων ή αποδείξεων.

Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται σε κάθε περίπτωση καθορίζονται είτε απ' ευθείας από τη διάταξη του νόμου, είτε από υπουργικές αποφάσεις και διαταγές, καθώς και την απόφαση για τον τύπο και περιεχόμενο της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος οικονομικού έτους 2000. Αν κάποιο δικαιολογητικό που απαιτείται έχει συνυποβληθεί με δήλωση προηγούμενου οικονομικού έτους, ή οποία υποβλήθηκε στην ίδια φορολογική αρχή μπορεί να γίνει σχετική ρητή αναφορά. Αν όμως το δικαιολογητικό έχει υποβληθεί σε άλλη ΔΟΥ πρέπει να υποβληθεί νέο, έστω σε κυρωμένο αντίγραφο του πρωτοτύπου.

6.2 ΕΝΤΥΠΟ Ε2 (Αναλυτική κατάσταση για τα μισθώματα ακινήτων)

Το έντυπο Ε2 συμπληρώνεται όταν έχουμε εισόδημα από ακίνητα και υποβάλλεται σε ένα (1) αντίτυπο. Σε περίπτωση που έχει στην ιδιοκτησία του ακίνητα, τόσο ο σύζυγος όσο και η σύζυγος υπάρχει υποχρέωση για υποβολή χωριστού εντύπου Ε2 για καθένα από τους συζύγους. Αν έχουμε ιδιοκατοίκηση κύριας ή και πρώτης δευτερεύουσας κατοικίας (εξοχικής ή μη εξοχικής), το έντυπο Ε2 δε θα συμπληρωθεί. Από το εισόδημα των ακινήτων φορολογείται μόνο το καθαρό εισόδημα. Από το έντυπο Ε2 μεταφέρονται στους αντίστοιχους κωδικούς του πίνακα 4Ε του εντύπου Ε1, τα συνολικά ποσά κατά περίπτωση, εκτός από το εισόδημα από δωρεάν παραχώρηση της χρήσης κατοικίας από γονείς σε παιδιά και αντίστροφα.

6.3 ΕΝΤΥΠΟ Ε3 (Μηχανογραφικό δελτίο οικονομικών στοιχείων επιχειρήσεων και επιτηδευματιών)

Το έντυπο Ε3 υποβάλλεται από όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που ασκούν επιχείρηση ή ελεύθερο επάγγελμα, ανεξάρτητα από τη μορφή, το είδος και τον χαρακτήρα τους (κερδοσκοπικό ή μη), εφόσον τηρούν βιβλία οποιασδήποτε κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων ή υποχρεούνται στην τήρηση τέτοιων βιβλίων και δεν τα τηρούν ή απαλλάσσονται από την υποχρέωση τήρησης βιβλίων του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων. Το έντυπο συνοδεύει τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του υπόχρεου και υποβάλλεται σε δύο (2) αντίτυπα. Το έντυπο αυτό συνοποβάλλεται με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του υπόχρεου (φυσικού ή νομικού προσώπου) χωρίς να υπάρχει η δυνατότητα να υποβληθεί χωριστά από το κυρίως έντυπο της δήλωσης, όπως τέτοια δυνατότητα υπήρχε κατά το έτος 1998.

6.4 ΕΝΤΥΠΟ Ε5 (Δήλωση φορολογίας εισοδήματος Ε.Π.Ε., Ο.Ε., Ε.Ε., Αστικών, Αφανών ή Συμμετοχικών Εταιρειών, Κοινωνιών Αστικού Δικαίου και Κοινοπραξιών)

Το έντυπο Ε5 συμπληρώνεται από τις παραπάνω εταιρείες μαζί με το έντυπο Ε3 και σε ορισμένες περιπτώσεις και με το έντυπο Ε2 όταν αυτές έχουν εισόδημα από ακίνητα.

6.5 ΕΝΤΥΠΟ Ε9 (Δήλωση στοιχείων ακινήτων)

Με το έντυπο Ε9 δηλώνονται τα στοιχεία των ακινήτων που υπάρχουν την 01/01/2000. Οι φορολογούμενοι που πρέπει να καταθέσουν φέτος το Ε9 είναι όσοι έχουν κάποια μεταβολή στα στοιχεία που δηλώθηκαν τα προηγούμενα χρόνια με το έντυπο Ε9 καθώς και όσοι κάνουν για πρώτη φορά δήλωση εισοδήματος. Σημειώνεται ότι αν κάποια ακίνητα αγοράστηκαν και πουλήθηκαν συγχρόνως μέσα στο 1999 δεν χρειάζεται να δηλωθούν ως μεταβολές, ούτε και να υποβληθεί το έντυπο μόνο για αυτές τις περιπτώσεις.

6.6 ΕΝΤΥΠΟ Ε10 και ΕΝΤΥΠΟ Ε11

Τα έντυπα αυτά **καταργήθηκαν** λόγω και της κατάργησης των αντικειμενικών κριτηρίων φορολόγησης. Οι εμπορικές επιχειρήσεις και οι ελεύθεροι επαγγελματίες θα χρησιμοποιούν το έντυπο Ε3 για τον προσδιορισμό του φορολογητέου τους εισοδήματος.

6.7 ΕΝΤΥΠΟ Ε14 (Έντυπο ειδικών περιπτώσεων)

Το έντυπο αυτό υποβάλλεται από όσους υπάγονται στα αντικειμενικά κριτήρια.

Πρόκειται για έντυπο ειδικών περιπτώσεων, το οποίο υποβάλλεται σε δύο (2) αντίτυπα από τις εξής κατηγορίες επαγγελματιών:

- α) Από τους ελεύθερους επαγγελματίες που ασκούν το επάγγελμα του δικηγόρου
- β) Από τους ελεύθερους επαγγελματίες που ασκούν το επάγγελμα του καλλιτέχνη ή τραγουδιστή των κέντρων διασκέδασης
- γ) Από τους εκμεταλλευτές επιπλωμένων ενοικιαζομένων δωματίων, διαμερισμάτων και κάμπινγκ.

6.8 ΕΝΤΥΠΟ Ε15 (Δήλωση περιουσιακών στοιχείων)

Υποβάλλεται από όσους δεν αποδέχονται τα κριτήρια των βασικών δαπανών (ελεύθεροι επαγγελματίες) και τους τραγουδιστές και καλλιτέχνες που δεν αποδέχονται τα αντικειμενικά κριτήρια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ

Όλοι οι φορολογούμενοι υποχρεούνται στην υποβολή των δηλώσεων τους μέσα στις προθεσμίες που αναφέρονται σε παρακάτω πίνακα.

Διαφορετικά, σε περίπτωση εκπρόθεσμης υποβολής της δήλωσης ανεξάρτητα αν είναι από πρόθεση ή όχι, υπόκειται σε πρόσθετο φόρο επί του οφειλόμενου ποσού με τη δήλωση σε ποσοστό 1,5% για κάθε μήνα καθυστέρησης και μέχρι διακόσια τοις εκατό (200%).

Αν ο φορολογούμενος ανεξάρτητα από πρόθεση ή όχι, υποβάλλει ανακριβή δήλωση, υπόκειται σε πρόσθετο φόρο σε ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) για κάθε μήνα καθυστέρησης και μέχρι τριακόσια τοις εκατό (300%) επί του φόρου, την πληρωμή του οποίου θα απέφυγε ο φορολογούμενος λόγω της ανακρίβειας.

Τέλος, σε περίπτωση που ο φορολογούμενος ανεξάρτητα από πρόθεση ή όχι, δεν υποβάλλει δήλωση, υπόκειται σε πρόσθετο φόρο σε ποσοστό 3,5% για κάθε μήνα καθυστέρησης και μέχρι τριακόσια τοις εκατό (300%) επί του φόρου, την πληρωμή του οποίου θα απέφυγε ο φορολογούμενος λόγω μη υποβολής της δήλωσης.

**Προθεσμίες Υποβολής Δήλωσης
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΔΗΛΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 2000**

Τέλεστα ψηφία ΑΦΜ	Ατομικές επιχορίες & ελεύθεροι Επιγ- γελματίες με βιβλία Α' ή Β' Κατηγορίας ή χωρίς βιβλία, επίδοιο ΕΠΕ που ο ισολογισμός εγκρίθηκε μέσα στο 1999	Γεωργικό Εισόδημα, Εισόδημα από μίσθωση ή δοσίων παροχής ή γεωργικής γης	Κέρδη από ατομική επιχείρηση ή ελεύθερο επάγγελμα με βιβλία Γ' Κατηγορίας (αίτη Ισολογισμού Νοεμβριο ή Δεκέμβριο 1999)	Εισόδημα από συμμετοχή σε εταιρεία (Ο.Ε., Ε.Ε.) κοινωνική, κοινωνία με βιβλία Α', Β', Γ' Κατηγορίας ή χωρίς βιβλία	Αντιπρόσωποι, πρόκριτοι ασφαλιστικών εταιρειών, ασφαλισματίες συνγγραφείς για τα συνγγραφικά δικαιώματα, πρόκριτοι & αντιπρόσωποι τρκαεζών.	Μισθοί που αμειβονται με ποσοτό πάνω στα κέρδη των επιχειρήσεων, εφημεριδοπώλησε ς που το εισόδημά τους εξαοράται από Γ'	Μισθοί, συντάξιολογ Εισοδήματα από το εξωτερικό, κέρσοιοι εξωτερικού για εισοδήματα από την Ελλάδα, αξιοματικοί ή κατώτερο πάληροια επιπορικών πάλοιον.
	Προθεσμία	Προθεσμία	Προθεσμία	Προθεσμία	Προθεσμία	Προθεσμία	Προθεσμία
1	1 Μαρτίου	3 Απριλίου	17 Απριλίου	2 Μαΐου	2 Μαΐου	2 Ιουνίου	3 Μαΐου
2	2 Μαρτίου	4 Απριλίου	18 Απριλίου	3 Μαΐου	3 Μαΐου	3 Ιουνίου	5 Μαΐου
3	3 Μαρτίου	5 Απριλίου	19 Απριλίου	4 Μαΐου	4 Μαΐου	4 Ιουνίου	9 Ιουνίου
4	6 Μαρτίου	6 Απριλίου	20 Απριλίου	5 Μαΐου	5 Μαΐου	5 Μαΐου	11 Ιουνίου
5	7 Μαρτίου	7 Απριλίου	21 Απριλίου	8 Μαΐου	8 Μαΐου	8 Μαΐου	15 Ιουνίου
6	8 Μαρτίου	10 Απριλίου	24 Απριλίου	9 Μαΐου	9 Μαΐου	9 Μαΐου	17 Μαΐου
7	9 Μαρτίου	11 Απριλίου	25 Απριλίου	10 Μαΐου	10 Μαΐου	10 Μαΐου	19 Μαΐου
8	10 Μαρτίου	12 Απριλίου	26 Απριλίου	11 Μαΐου	11 Μαΐου	11 Μαΐου	23 Μαΐου
9	14 Μαρτίου	13 Απριλίου	27 Απριλίου	12 Μαΐου	12 Μαΐου	12 Μαΐου	25 Μαΐου
10,20,30,40,50	15 Μαρτίου	14 Απριλίου	2 Μαΐου	15 Μαΐου	15 Μαΐου	15 Μαΐου	29 Μαΐου
60,70,80,90,00	16 Μαρτίου	17 Απριλίου	3 Μαΐου	16 Ιουνίου	16 Ιουνίου	16 Μαΐου	31 Μαΐου
Χωρίς ΑΦΜ	16 Μαρτίου	17 Απριλίου	3 Μαΐου	16 Μαΐου	16 Ιουνίου	16 Μαΐου	31 Μαΐου

* Όταν δηλώνονται εισοδήματα από δύο ή περισσότερες περιπτώσεις περιπτώσεις που λήγουν σε διαφορετικές ημερομηνίες η κατάθεση της δήλωσης μπορεί να γίνει στη μεταγενέστερη ημερομηνία.

* Επίσης, όσοι δεν περιλαμβάνονται σε κάποια από τις παραπάνω περιπτώσεις πρέπει να καταθέσουν τη δήλωσή τους από την 1^η μέχρι την 16^η Μαρτίου 2000 ανάλογα με το τελευταίο ψηφίο του Α.Φ.Μ.

Ειδικές προθεσμίες υποβολής της δήλωσης

1. Τα Νομικά Πρόσωπα κερδοσκοπικού χαρακτήρα (Α.Ε., Ε.Π.Ε., Συνεταιρισμοί, αλλοδαπές επιχειρήσεις, Δημόσιες και Δημοτικές κερδοσκοπικού χαρακτήρα) που κλείνουν διαχείριση σε άλλη ημερομηνία υποβάλλουν δήλωση μέχρι την 15^η του πέμπτου μήνα από τη λήξη της διαχείρισης. Ο φόρος και η προκαταβολή του φόρου καταβάλλονται σε πέντε (5) μηνιαίες δόσεις από τις οποίες η πρώτη με την υποβολή της εμπρόθεσμης δήλωσης.
2. Τα ημεδαπά Νομικά Πρόσωπα υπό εκκαθάριση υποβάλλουν δήλωση σε ένα μήνα από τη λήξη της εκκαθάρισης ή από τη λήξη κάθε έτους με προσωρινή δήλωση, όταν η εκκαθάριση συνεχίζεται, επιφυλασσόμενης της υποβολής της οριστικής δήλωσης με τη λήξη της εκκαθάρισης.
3. Δήλωση αποτελεσμάτων μέσα σε τρεις (3) μήνες από την ημερομηνία λύσης, μετατροπής ή συγχώνευσης της εταιρείας ή κοινοπραξίας, κατά περίπτωση και εφόσον η εταιρεία ή η κοινοπραξία τηρεί βιβλία Α' ή Β' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων και η διαχειριστική περίοδος της λήγει μέχρι τις 30 Νοεμβρίου του οικείου οικονομικού έτους. Όταν τηρούνται βιβλία Γ' κατηγορίας, μέσα σε 3,5 μήνες από την ημερομηνία λήξης της διαχειριστικής περιόδου .
4. Υποβολή εκκαθαριστικής δήλωσης Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) αν η διαχειριστική περίοδος λήγει σε ημερομηνία άλλη από τις 31/12.
5. Σε 130 ημέρες από τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου, αν τηρούνταν Γ' κατηγορίας βιβλία.
6. Σε 55 ημερολογιακές ημέρες από τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου, αν τηρούνταν Α' και Β' κατηγορίας βιβλία.
7. Δήλωση έναρξης εργασιών πριν από την έναρξη.
8. Δήλωση μεταβολής εργασιών, παύσης εργασιών, αλλαγής επωνυμίας ή διεύθυνσης. Ίδρυση ή κατάργηση υποκαταστημάτων, αποθηκών, ενδοκοινοτικών αποκτήσεων κ.λ.π., μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη μεταβολή.
9. Δήλωση αποθεμάτων μετάταξης. Μετατασσόμενες επιχειρήσεις ή μετατασσόμενοι αγρότες, μέσα σε δυο (2) μήνες από την μετάταξη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Μέντη, Γ., *Φορολογική Νομοθεσία και Πρακτική III*, Ε΄ Έκδοση, Εκδόσεις Έλλην, Αθήνα 1999.
2. Σταματόπουλου, Δ.- Καραβοκύρη, Α., *Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων*, Τόμος Α, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αντ. Ν., Αθήνα 2000.
3. Παπαδέα, Π. Β., *Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων*, Γ΄ Έκδοση, Αθήνα 1997-1998.
4. *Το Βήμα* (Εφημερίδα), 10 Ιανουαρίου 2000.
5. *Το Βήμα* (Εφημερίδα), 23 Ιανουαρίου 2000.
6. *Το Βήμα* (Εφημερίδα), 30 Ιανουαρίου 2000.
7. *Το Βήμα* (Εφημερίδα), 6 Φεβρουαρίου 2000.
8. *Το Βήμα* (Εφημερίδα), 7 Φεβρουαρίου 2000.
9. *Το Βήμα* (Εφημερίδα), 20 Φεβρουαρίου 2000.
10. *Το Βήμα* (Εφημερίδα), 5 Μαρτίου 2000.
11. *Το Βήμα* (Εφημερίδα), 19 Μαρτίου 2000.
12. *Το Βήμα* (Εφημερίδα), 16 Απριλίου 2000.
13. *Το Βήμα* (Εφημερίδα), 24 Σεπτεμβρίου 2000.
14. *Η Καθημερινή* (Εφημερίδα), 28 Νοεμβρίου 1999.
15. *Η Καθημερινή* (Εφημερίδα), 23 Απριλίου 2000.
16. *Η Ναυτεμπορική* (Εφημερίδα), 9 Νοεμβρίου 1999.
17. *Ημερησία* (Εφημερίδα), 11 Δεκεμβρίου 1999.
18. *Το Έθνος* (Εφημερίδα), 23 Απριλίου 2000.
19. *RAM* (Περιοδικό), Τεύχος 135, Απρίλιος 2000.
20. *Δηλώστε έξυπνα 2000* (Περιοδικό), Τεύχος Γ, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αντ. Ν., Αθήνα 2000.
21. *Δελτίο Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Πειραιώς* (Περιοδικό), Τεύχος 32, Νοέμβριος – Δεκέμβριος 1999.
22. *Μηνιαία Φορολογική και Δημοσιονομική Επιθεώρηση* (Περιοδικό), Τεύχος 612, Φεβρουάριος 2000.
23. *Μηνιαία Φορολογική και Δημοσιονομική Επιθεώρηση* (Περιοδικό), Τεύχος 614, Απρίλιος 2000.
24. *ΦΕΚ 249 Α΄*, 17 Νοεμβρίου 1999.
25. Οδηγίες για τη συμπλήρωση της δήλωσης Φορολογίας Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων Οικονομικού Έτους 2000, Υπουργείο Οικονομικών, Γενική Διεύθυνση Φορολογίας Εισοδήματος.
26. *TAXIS... και στην επικοινωνία*, Τεύχος Α, Υπουργείο Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Πληροφορικών Συστημάτων.

